

NICOLAE ȘTEFĂNESCU

ENIGMA DIN ARHIVĂ

EDITURA ALBATROS

Nicolae Ștefănescu

ENIGMA DIN ARHIVĂ

Ediția a II-a

Editura Albatros
Colecția Aventura
București, 1978

AVENTURA • AVENTURA • AVENTURA • AVENTURA

Nicolae Ștefănescu

Editura Albatros
Colecția «Aventura»

Motto:

Suntem oameni și deci purtarea noastră trebuie să fie umană.

Euripide

TREBUIE DESCOPERIT UN ASASIN

— Deci, trebuie să descoperim un asasin care a săvârșit o crimă acum douăzeci de ani, zâmbi căpitanul Emil Bunea, potrivindu-și ochelarii cu lentile groase.

— Nimic mai ușor! mormăi Ana Voinea, colaboratoarea lui. Sper că mai găsim ceva… amprente la locul faptei.

— Mai mult ca sigur! Numai să nu fi plouat între timp și să se fi șters urmele, întări Emil gluma Anei.

Apoi cu același ton:

— Atenție deosebită la straturile de flori din curte, poate mai păstrează urme de pași.

— Deci casa are și o curte.

— Și ferestre. Asasinul a intrat pe fereastră și tot pe fereastră a ieșit, deși i-ar fi fost mai la îndemână ușa, explică Emil.

— Înseamnă că asasinul era superstițios! exclamă Ana cu aerul unei descoperiri, care va duce cu siguranță la demascarea ucigașului.

— Iată o idee formidabilă! se prefăcu entuziasmat Emil.

— Să nu uităm să luăm lupa ca să cercetăm cu atenție pervazul ferestrei… Dacă mai există fereastra, dacă mai există casa, dacă mai există strada aceea… părăsi Ana tonul glumeț.

— Dacă mai există oamenii care au fost implicați în această dramă… Dacă…

Întâmplarea avusese loc cu douăzeci de ani în urmă.

Ana Voinea, o tânără de douăzeci și cinci de ani, proaspătă absolventă a Facultății de drept, își aruncă mașinal privirea pe calendarul de pe biroul lui Bunea, a cărui filă indica data de 3 iunie 1963.

— Trebuie să ne grăbim, spuse Emil, urmărindu-i privirea. Peste câteva zile se împlinesc douăzeci de ani de la comiterea crimei, după care aceasta se prescrie.

— Peste zece zile, calculă Ana.

— Peste nouă! preciză Emil, rupând fila din calendar.

— Iar ai uitat să rupi fila din calendar, îl certă Ana.

— E chiar atât de grav? întrebă Emil pocăit.

— De data asta nu-i chiar atât de grav, având în vedere că altă dată ai rămas în urmă cu săptămâni de zile.

— Deci, peste nouă zile, asasinul sau asasinii pot dormi liniștiți.

— Cred că într-un fel asasinul și-a primit pedeapsa! reflectă Ana. Să stai timp de douăzeci de ani cu sufletul la gură, să tresari la fiecare bătaie în ușă, să te uiți tot timpul în urmă să vezi dacă nu ești urmărit, să-ți controlezi orice vorbă pentru a nu spune ceva care ar putea să te trădeze! Un coșmar. Poate că asasinul sau asasinii, oricine ar fi el, sau ei, ar fi preferat să execute câțiva ani de închisoare, decât să trăiască în această nesiguranță prelungită.

— Ca juristă, știi tot așa de bine ca și mine că tocmai acesta este motivul de ordin umanitar, pentru care legea, după un anumit număr de ani, dacă infractorul sau infractorii nu sunt prinși, prescrie fapta. Se consideră că vinovatul, sau vinovății au avut destul de suferit, conchise doct Emil.

— Ca să nu mai vorbim de lupta cu propria-i conștiință! continuă Ana, mai mult ca pentru sine.

— *Dacă*, desigur, asasinul dispunea de ea, răspunse Emil cu tonul cel mai serios posibil.

Apoi, deschise un dulap fixat pe perete într-o firidă, cu uși de fier, pe marginea cărora se vedeau nenumărate pete de ceară roșie cu

care se sigila după terminarea serviciului. Încăperea era mobilată simplu, cu strictul necesar: o masă de birou, două fotolii și dulapul cu uși de fier, în care se păstra arhiva secției S.C.D.E., cum o rezumase în glumă Ana. Adică, *secția clasare dosare Emil.* În dulap existau dosare clasate sau în curs de clasare. Multe din acestea erau găzduite în acest dulap de ani și ani de zile, având nenumărate straturi de praf așternute pe ele. În filele unor astfel de dosare era țesut destinul unei lumi de împricinați, dintre care mulți își primiseră pedeapsa dreaptă a legii, alții, din diferite motive, se sustrăseseră pedepsei, iar în cazuri izolate câte un „vinovat", victimă a unei erori judiciare, aștepta să fie reabilitat. De toată această arhivă se ocupa secția formată din căpitanul Emil Bunea și angajata civilă Ana Voinea.

Colaborarea celor doi începuse cu câteva luni în urmă, când Ana Voinea intrase pentru prima dată în biroul lui Emil Bunea, cerând redeschiderea dosarului în care era cuprins cazul de la vila „Cerbul", caz în care fusese implicat tatăl său. Pe atunci, Ana abia absolvise Facultatea de drept și nu voise să-și înceapă cariera de juristă până nu avea să dovedească nevinovăția tatălui ei, nevinovăție de care era convinsă. Emil, neîncrezător la început, reanchetase cazul, derulând evenimentele și prin deducții logice făcute pe baza descoperirii unor noi dovezi, reușise împreună cu colaboratoarea sa improvizată să stabilească adevărul și să reabiliteze pe tatăl acesteia, Petre Voinea, implicat într-o crimă de care nu era vinovat. Reabilitarea, deși tardivă - tatăl Anei între timp murise - a avut totuși o însemnătate de ordin etic.

După clarificarea „Afacerii Cerbul", Emil o sfătuise pe Ana să se angajeze în miliție, ca juristă, și să lucreze împreună în această secție de „dezgropat morții", cum îi plăcea lui să glumească.

La început Ana refuzase.

— Nu m-am pregătit timp de cinci ani în facultate, ca să descopăr asasini prăfuiți din arhive, îi răspunsese Ana, jumătate în glumă,

jumătate în serios.

— A, da! Te-ai pregătit să stai închisă într-un birou al întreprinderii X și să rezolvi litigiile acesteia cu cooperativa „Amicii Orbilor” de pildă, încercă să-i plătească Emil ironia.

— De ce nu? înălță Ana din umeri. De ce să diminuăm rolul binefăcător pentru oameni al acestei cooperative? zise Ana fără nicio intenție rea.

Emil, înțelegând răspunsul ca o aluzie răutăcioasă, se roșise și sub povara complexelor sale își scosese brusc ochelarii, cărora începuse să le șteargă înciudat lentilele cu un gest reflex, ca să iasă din încurcătura în care intraseră amândoi. Ana îl bătuse prietenește pe umăr, apoi cu un ton glumeț:

— Maestre, am să mă mai gândesc.

După câteva zile se întâlniseră din nou, pentru că Emil avusese să-i comunice „ceva foarte important”. Și de fapt acest „ceva foarte important” nu fusese decât un pretext pentru a o vedea din nou pe Ana. Voise pur și simplu s-o vadă și să încerce din nou s-o convingă să lucreze cu el. Pentru aceasta Emil elaborase un punctaj prin care scotea în evidență importanța pe plan moral a secției pe care o conducea, cu scopul de a mări interesul Anei față de această muncă. Conform acestui punctaj, problemele de ordin etic care se relevau în munca lor și care trebuiau să constituie un factor determinant pentru Ana erau următoarele:

1. Din cauza unei erori judiciare un nevinovat s-ar putea să sufere o pedeapsă nemeritată.
2. O victimă așteaptă să fie răzbunată de justiția umană.
3. Un adevăr este încălcat în picioare din reaua intenție, neglijența sau nepriceperea unor oameni.
4. Un vinovat se plimbă liber pe străzile orașului printre oamenii cinstiți.

Ana îl privise tăcută, gânditoare.

— Ce mai? glumise Emil. Trebuie să recunoști că amândoi am scos-o bine la capăt la prima noastră anchetă.

— Atunci a fost altceva. Era vorba de tatăl meu; răspunse Ana, parcă nesigură de argument.

— Gândește-te, continuă Emil cu înflăcărare, că un om sau niște oameni așteaptă reabilitarea.

Pe loc Ana refuzase categoric, și poate mai mult din spirit de contrazicere, pentru că a doua zi se prezentase la Inspectoratul General al Miliției unde ceruse oficial încadrarea în secția căpitanului Emil Bunea.

Deci, „cazul Bela Cony" era cel de-al doilea caz de care se ocupau împreună.

Emil, cu gesturi calculate, de parcă oficia un act sacru, scoase din dulap un dosar voluminos, îl așeză ușor pe birou, apoi bătu cu palma peste el spunând în glumă:

— Aceasta este enigma ce va fi dezlegată de cei doi celebri anchetatori.

Un noruleț de praf se ridică încet și în același timp începu să se risipească. Era ca o solie de demult, a două decenii, care parcă voia să atragă atenția că nu e bine să ne atingem de enigmele vechi, sau, dimpotrivă, ne amintea că e de datoria noastră să risipim praful care s-a depus o dată cu trecerea anilor pe dosarele în care sunt închise cazuri nerezolvate, legate de destine umane.

Ana citi cu coada ochiului: „Cazul Bela Cony"

— Unguroaică? întrebă ca.

— Nu. Româncă. O dansatoare. Bela Cony era pseudonimul ei artistic. Era un fel de dansatoare de cabaret. Puțin cântec, puțin dans, mai multă expunere a formelor și mai puțin talent, o informă Emil, dându-și aere de cunoscător.

— La București?

— Da. La barul „Alhambra”. Era un cabaret de lux; în care nu se putea pătrunde decât cu bani mulți și la recomandarea unui client mai vechi.

— Probabil că se organizau acolo și jocuri de noroc, își dădu cu părerea Ana.

— Un tripou în toată regula, cu escroci de tot soiul, în plus, mai existau și „separeuri”. De altfel, în urma anchetei prilejuită de moartea dansatoarei, tripoul a fost închis.

— Se vede că există unele informații, aprecie Ana.

— Nimic mai mult decât… „unele”, replică Emil.

— Pe scurt: în nouă zile trebuie să punem mâna pe asasin, atrase atenția Ana.

— Pe scurt: da! zâmbi Emil.

Își scoase ochelarii și le șterse lentilele. Fără ochelari nu vedea aproape de loc. Toate în jurul său păreau niște umbre care se mișcau. De altfel, din cauza acestei miopii nu era folosit decât foarte rar în activități operative. Însă șefii lui apreciindu-i calitățile excepționale în descifrarea amănuntului, dar în același timp și puterea deductivă și de sinteză, îl ținuseră în direcție și-l antrenaseră în migăloasa muncă de restudiere a unor cazuri vechi nerezolvate încă, din diferite împrejurări. Șeful său, colonelul Oroveanu, îl asigurase că această activitate este o muncă de cercetător, un fel de arheolog al timpului. Fără prea multă convingere, Emil se apucase de treabă. După rezolvarea cu succes a „cazului Cerbul” și după descoperirea adevăratului vinovat, autoritatea lui Emil crescuse. Însuși Emil își punea mari speranțe în secția nou înființată special pentru rezolvarea unor asemenea cazuri, secție în care el era și șef și subordonat. Acum situația se schimbase. Emil avea și el o subordonată, un fel de *Watson* al său.

Căpitanul își puse ochelarii și obiectele căpătară din nou forma lor reală.

Ana deschise dosarul cu vârful degetelor, ca să nu se murdărească de praf, întrebând în același timp:

— Dumneata l-ai citit, îi cunoști cuprinsul?

— Da! răspunse Emil. Cunosc dosarul, însă povestea o cunosc mai de mult. Când îmi pregăteam lucrarea de diplomă, am răsfoit gazetele vremii. Este un caz destul de ciudat, care s-a bucurat de o deosebită atenție din partea presei la vremea lui.

— Dina Coman, citi Ana.

— Acesta este numele ei adevărat, lămuri Emil, care își ocupă din nou scaunul său.

— Aceasta e victima? întrebă Ana și scoase din dosar o fotografie pe care o privi cu atenție.

Dina Coman era o femeie frumoasă, chiar foarte frumoasă. Cu părul bogat și blond ca de aur, cu un corp din acelea care primesc ușor calificativul de „superb”, și cu ochii mari, catifelați de umbre negre, cucerea imediat publicul. În dosar existau mai multe fotografii care o reprezentau pe dansatoare în diferite ipostaze: în rochii sumare cu paiete, care lăsau în vârtejul dansului corpul aproape gol, să arunce în voie sclipiri marmoreene, în rochii cu poale bogate de sub care abia se zărea vârful argintat al pantofului, sau în costume strânse pe talie, pentru a-i scoate în evidență formele când ajungea în brațele partenerului, la dans. Apoi urmau câteva fotografii de lucru: Dina Coman, alias Bela Cony, întinsă pe jos, în apartamentul ei, moartă. O a doua fotografie la morgă și o a treia - corpul dansatoarei acoperit în întregime cu un cearșaf alb. De sub cearșaf nu se mai vedea nimic din frumusețea corpului pe care puteai să-l confunzi foarte bine cu al unei femei urâte sau bătrâne, fapt ce te putea predispune la reflecții facile despre viață și moarte. De altfel, ceea ce sporea chemarea către asemenea reflecții era și zâmbetul acela enigmatic al dansatoarei pe care îl imortalizase fotograful profesionist și pe care îl surprinsese, se pare, și fotograful criminalist, pe chipul împietrit de moarte.

O altă fotografie reprezenta locuința dansatoarei: o casă „boierească” cu curte împrejmuită de un gard de fier. Apoi camera în care fusese găsit corpul și detalii din această încăpere, dintre care se distingea o măsuță pe care se aflau două cești de cafea. Faptul că fotograful criminalist insistase asupra acestei mese, imortalizând-o, însemna că cele două cești aveau să joace un rol important în descoperirea enigmei din această dramă.

În dosar se mai găseau fotografii cu amprente, fotografii ale unor obiecte ce aparținuseră victimei și în fine fotografia obiectului cu care se pusese capăt vieții victimei, un revolver „Colt 32”. Urmau: procese-verbale, raportul medicului legist, declarații ale martorilor, raportul anchetatorului, schițe etc.

— Frumoasă femeie! spuse Ana, închizând dosarul.

Apoi își scoase din poșetă o batistă mică, albă, cu care își șterse cu deosebită atenție degetele lungi și fine.

— Da… frumoasă… mormăi Emil, surprins, cu gândul în altă parte.

— Și când începem? întrebă Ana.

— Păi… am impresia că am și început. Praful care se depusese pe acest dosar a și început să se risipească, rosti Emil, părând mândru de figura lui de stil.

Și pentru că Ana continua să privească dosarul, tuși sec, jenat că ea nu-i gustase spiritul. De aceea reluă mai serios:

— Am și început. Dosarul a fost deschis, fotografiile au fost scoase la lumină, primele întrebări au fost puse…

— Crimă sau sinucidere? Iată o întrebare foarte nouă, reflectă Ana.

— O, nu! Această întrebare este depășită. Se pare că s-a stabilit cu certitudine că e vorba de crimă.

— Povestește-mi tot ce știi! îl invită Ana.

Emil rămase câteva clipe gânditor. Își împinse cu un gest reflex ochelarii spre rădăcina nasului, apoi se aplecă către Ana, ca pentru a-i face o destăinuire:

— N-am să-ți povestesc nimic, deocamdată. În stadiul actual am câteva idei preconcepute, ca să zic așa, cu care nu vreau să te influențez.

— Nu mă las influențată, se lăudă ea.

— Totuși, te sfătuiesc să începi treaba cu o plimbare prin biblioteca Academiei. Acolo vei găsit toate ziarele vremii care s-au ocupat de acest caz. Este foarte important acest lucru, deoarece în coloanele acelor ziare cazul este prezentat în fel și chip. Însă pe lângă deducții sforăitoare și dramatizări de duzină, vei găsi și amănunte care au scăpat anchetei.

— Deci citesc toate ziarele care au relatat cazul Dinei Coman, apoi discutăm.

— Exact! confirmă scurt Emil.

— Am înțeles, să trăiți! improviză Ana un salut milităresc.

— Nu! Nu este un ordin, se bâlbâi Emil.

— Pentru mine dorințele și sfaturile „Dumneavoastră" sunt ordine, spuse Ana făcând o reverență cochetă.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, poți începe chiar azi.

— Poate că aș avea ceva împotrivă, însă cele nouă zile pe care le avem la dispoziție nu-mi dau dreptul nici la cea mai mică obiecție, zâmbi Ana ștrengărește.

— Eu între timp studiez dosarul.

Și adăugă cu oarecare jenă:

— Trec la prânz să te iau pentru a afla primele impresii.

— De acord, încuviință Ana și se ridică.

Apoi consultându-și ceasul:

— Ne vedem la trei.

— Acum este 10. Cred că o să am destul timp să mă documentez.

Ana ieși din birou, prilej pentru Emil să-și reproșeze că nu e deloc curajos cu femeile. Astfel în loc să-i fi spus de la început că trece s-o ia pentru a lua masa împreună, se oprise la jumătatea propunerii. Își scoase nervos ochelarii și se îndreptă către oglinda instalată în rama

cuierului. Se privi, dar nu-și desluși clar trăsăturile. Putea să fie el, Emil, după cum putea foarte bine să fie un automobil. Își puse din nou ochelarii. Acum își distingea bine chipul pe care îl contemplă, găsindu-i chiar unele calități. Apoi își amenință imaginea cu degetul:

— Ești cam timid, domnule Sherlock Holmes.

Deodată, privirea îi alunecă pe costumul său; avea un costum de modă veche. Haina la două rânduri, iar pantalonul cam larg. Ana făcuse odată aluzie la „clasicismul" costumului său. Hotărât lucru: trebuie să-și pună la punct garderoba. Apoi puțin revoltat: „Ah, și femeile, astea!" Pentru rezultatele studiilor sau pentru publicațiile făcute în diverse reviste de specialitate nu l-a putut asemăna cu un „savant". Pentru ținuta vestimentară însă i-a găsit imediat termen de comparație…

Cu aceste reflecții în legătură cu moda masculină raportată la propria sa persoană, Emil se așeză fără prea mare tragere de inimă la lucru. Începu studiul dosarului.

Dina Coman… Pseudonim artistic Bela Cony… Vârsta… împușcată în regiunea inimii… „Colt 32"…

O TÂNĂRĂ SE INTERESEAZĂ DE „CAZUL BELA CONY”

În Biblioteca Academiei, surpriză. Ziarele de care avea nevoie Ana (cele care se ocupau de „cazul Bela Cony”) erau date. De altfel, după cât se vedea, Ana nu era singura care consulta ziarele vechi. Persoane de toate vârstele, bărbați și femei, așezate în fața pupitrelor din sala de lectură, studiau cu atenție colecții voluminoase formate din ziare vechi. Studenți, cercetători, cronicari, sau simpli cetățeni care voiau pur și simplu să se informeze asupra unor probleme peste care trecuse timpul, ori voiau să-și aducă aminte de ceva.

Șefa sălii de lectură, la întrebarea Anei, îi arătase cu capul către o tânără fată așezată la un pupitru din capătul sălii, cufundată în citit.

— O să le țină mult? întrebă Ana în șoaptă ca să nu deranjeze cititorii.

Responsabila dădu din umeri, semn că nu știe.

Ana se hotărî s-o întrebe pe fata aceea tânără cu părul blond și ochii negri. Se apropie de ea în vârful picioarelor.

— Nu vă supărați, domnișoară…

Dar se opri la mijlocul frazei. Observă pe pupitrul tinerei fete că toate ziarele pe care le avea în față erau deschise la paginile care relatau „cazul Bela Cony”. Coincidența o miră pe Ana.

Tânără o privi zâmbind, așteptând ca aceasta să-și continue fraza.

— Am voit să vă întreb dacă țineți mai mult colecția, continuă Ana, arătând spre ziare.

— O, nu! se grăbi fata s-o asigure. Cel mult o jumătate de oră, apoi trebuie să plec la facultate.

— Sunteți studentă la medicină? o întrebă Ana.

— Da! răspunse fata, oarecum mirată de perspicacitatea interlocutoarei sale.

Ana luă hotărârea să aștepte. N-avea unde să se ducă într-o jumătate de oră. I se păru totuși ciudat că tânăra studia tocmai ziarele în care se vorbea de cazul Dinei Coman. Zâmbi, gândindu-se că o pusese în încurcătură pe tânăra studentă ghicind facultatea pe care aceasta o urma. În sprijin îi venise însă și informația lui Emil, cum că și el studiase această colecție când își pregătise lucrarea de diplomă la medicină legală.

Se așeză în fața unui pupitru și așteptă, apoi văzând tinerele și elegantele studente care mișunau prin bibliotecă își aduse aminte că, înainte de a veni aici, avusese aceleași preocupări ca și Emil: neliniștea în legătură cu îmbrăcămintea ei, fapt care o obligase să treacă pe la „Arta Modei”, unde își probase un taior comandat cu o lună în urmă. Cu această ocazie Ana observase că începuse să prindă gust de eleganță, mai ales de când Emil, cu o naivitate copilărească și de o sinceritate dumnezeiască în același timp, îi admirase o bluză pe care și-o pusese pentru prima dată.

Tânăra cu colecția veni spre ea, întrerupându-i gândurile:

— Am terminat de citit, vreți să vă aduc colecția?

— Nu, nu vă deranjați! spuse Ana ridicându-se. Le citesc la pupitrul dumneavoastră, e un loc mai retras.

— Lectură plăcută! îi ură studenta, plecând.

Ana intenționă să meargă la responsabila sălii și să se informeze de numele fetei care trebuia să fie notat pe fișă. În cele din urmă renunță, îi era jenă. „Dacă ar fi fost Emil în locul meu, ar fi dezlegat repede acest mister, își reproșa Ana. Dar, în definitiv, ce mister poate să existe în această coincidență?”

— Aveți toate colecțiile? o întrebă bibliotecara, o femeie trecută de prima tinerețe, dar care arăta destul de bine.

— Da, mulțumesc! răspunse Ana și din nou voi s-o întrebe de numele fetei.

Renunță din nou enervată și de faptul că această fată începuse s-o obsedeze. „Ce curiozitate nelalocul ei”, gândi Ana.

Masa de lectură la care se așeză Ana era plină de volumele mai multor colecții: „Universul”, „Dimineața”, „Momentul” și alte ziare ale vremii. Privind maldărul de ziare, Ana se îngrozi. Ca să le răsfoiască pe toate i-ar fi trebuit zile întregi. Se hotărî să înceapă metodic: cu ziarele cele mai importante. Să înceapă fără grabă, că doar n-au intrat „zilele-n sac”. „Ba au intrat!” se corectă Ana în gând. „Avem la dispoziție doar nouă zile.”

Începu cu „Universul”. La 14 iunie ziarul anunța în prima pagină moartea prin sinucidere a cunoscutei dansatoare de cabaret Bela Cony. Informațiile erau însoțite de mai multe fotografii. Una o reprezenta pe dansatoare într-unul din cunoscutele sale numere de dans. Urma o fotografie care reda o măsuță cu două cești de cafea, din camera victimei. Poate ultima ei cafea, dar în compania cui? În altă fotografie era imortalizat patul dansatoarei pe care era aruncată o rochie, poate rochia cu care venise de la ultimul ei spectacol. Și așa mai departe. Ziarele relatau cu nostalgie moartea tragică a dansatoarei, subliniind, cu un romantism îngroșat episoade din viața celei care făcuse un timp deliciul publicului din cabaretul „Alhambra.”

O fotografie care reprezenta un ceas deșteptător, căzut pe podea, spart și oprit la orele două după miezul nopții, era însoțită de un anunț cu litere de-o șchioapă: „LA ACEASTĂ ORĂ A ÎNCETAT O PIRUETĂ!” Această fotografie constituia lovitura senzațională a reporterului respectiv.

În articol se povestea cu lux de amănunte momentul descoperirii cadavrului:

„…Domnișoara Irina Dobrescu, camerista artistei și în același timp doica fetiței ei Doina în vârstă de doi ani, avusese o noapte agitată. Micuța Doina nu se simțise bine, de altfel era cam bolnăvicioasă. Dimineața, doica, constatând că fetița are temperatură mare, s-a

hotărî s-o înștiințeze pe mamă. Bătu ușor în ușa dormitorului artistei. Niciun răspuns. Mai bătu o dată. Aceeași tăcere neliniștitoare. În sfârșit, cu sfială, deschise ușa dormitorului. Bela Cony, întinsă pe covor, părea că doarme.

«Doamnă!» o strigă în șoaptă camerista de frică să n-o trezească brusc, deoarece artista se supăra rău când era trezită astfel. Însă din nou niciun răspuns. Irina Dobrescu se apropie în vârful picioarelor de artistă, părându-i nefirească tăcerea ei. Un strigăt de groază. O pată de sânge colora cămașa de noapte albă, imaculată a artistei în dreptul pieptului. Iar mâna ei îndoită fără vlagă în direcția inimii mai ținea încă între degetele crispate un revolver - «Colt 32». Camerista nu mai avu putere să dea al doilea țipăt de groază. Rămăsese ca paralizată. Nu-i venea să creadă și nici nu voia să conceapă că stăpână sa, pe care o adora, despre care credea că va rămâne veșnic tânără, era moartă.

În cele din urmă, se împăcă cu realitatea și primul ei gând fu chemarea în ajutor a doctorului casei, Matei Bălănescu, un bătrânel simpatic, care o cunoștea pe dansatoare de când era copil. Acesta sosise foarte repede, locuind în apropiere. Însă în curând se convinse că orice ajutor din partea lui este de prisos, așa că anunță comisariatul de poliție".

Apoi articolul continua:

„Astfel a încetat să mai bată o inimă plină de frenezie, s-au oprit brusc. Piruetele încântătoare care ne-au delectat de atâtea ori și ne-au făcut să privim în urmă cu nostalgie sau să privim cu mai mult curaj în față răbojul anilor, ori pur și simplu să uităm pentru câteva clipe grijile cotidiene!…"

În continuare, în aceeași notă romantică raportul făcea un fel de necrolog închinat „sinucigașei". Da, sinucigașei, pentru că la început opinia generală înclină către sinucidere. De altfel, în prima zi niciun ziar nu pusese obișnuitul semn de întrebare: „Sinucidere sau crimă?"

Reporterul unui alt cotidian, de fapt o reporteră, încercând să analizeze motivul care o determinase pe Bela Cony să-și pună capăt zilelor, scria:

„Să nu uităm că dansatoarea avea 38 de ani și la un moment dat este greu să urci pe scena unui cabaret cu acest… bagaj. Zâmbetul adresat spectatorilor înconjurat de câteva riduri își mai pierde din farmec, mișcarea șoldurilor nu mai are unda felină fără care o dansatoare e moartă pentru scenă, 38 de ani este un răboj disperant pentru o femeie obișnuită să fie adorată, aclamată și urmărită pas cu pas de bărbații așa-ziși adoratori, robi ai capriciilor dansatoarei.

Steaua Belei Cony se apropia de asfințit. Așa că ea n-a făcut decât să-i întrerupă căderea când încă mai strălucea.

A avut nevoie de curaj și l-a găsit. Deci, în anumite împrejurări, sinuciderea este și un act de curaj și nu numai de lașitate. Bravo ei!”

Ana se opri câteva clipe spre a reflecta asupra acestui articol în care o oarecare doză de răutate feminină se împletea cu un solid crâmpei de adevăr în ce privește psihologia victimei și cu o nereușită încercare de a justifica gestul dansatoarei.

Un al treilea ziar publica în patru rânduri știrea ca pe un accident oarecare.

Și în fine, un al patrulea ziar punea întrebarea: Pentru ce s-a sinucis Bela Cony’? O dragoste neîmpărtășită? Sau poate o dragoste împărtășită, dar întreruptă din alte cauze care sunt greu de adus în dezbaterea opiniei publice. Doar sunt cunoscute relațiile pe care le întreținea dansatoarea cu vreo doi-trei din fiii de familie bună, și chiar cu unii tați cu… familii bune. În orice caz, dansatoarei nu i-a «ars să glumească», să simuleze… o sinucidere. Altfel, i-ar fi fost de ajuns să înghită câteva aspirine, așa cum fac multe «sinucigașe» sentimentale. Glonțul nu iartă!…”

Ana zâmbi amuzată, gândindu-se la aceste „Juliete” care la cea mai mică încurcătură sentimentală apelează la aspirine pentru a

deveni „celebre”. În tot cazul, reporterul avea dreptate în ce privește afirmația că glonțul nu iartă.

Ana avea toate colecțiile în fața ei. Parcurgea paginile pe rând, le întorcea cu răbdare, oprindu-se asupra fiecărei notări din care i se părea că ar putea să deducă amănunte interesante.

Din prima lectură reieșea clar că prima reacție fusese aceea a acceptării versiunii care pleda pentru sinucidere. Deci, niciun semn de întrebare. Totuși, un cotidian de seară, în prima pagină punea sub semnul întrebării această versiune. Reporterul rubricii polițiste, un ziarist versat, în vârstă, cu mare experiență în materie și care de multe ori fusese o adevărată „mână dreaptă” a poliției reproducea punctele principale din raportul medicului legist care fusese chemat să constate moartea, raport care între timp parvenise și ziarelor. Intenția reporterului de a scoate în evidență unele observații „alarmante" era vădită prin faptul că datele din raport erau scrise cu litere mari și numerotate.

Ana le urmări cu atenția încordată. Ordinea datelor era astfel:

1. Victima se împușcase ținând revolverul în mâna dreaptă.
2. Țeava revolverului, în clipa când victima a apăsat pe trăgaci, se afla la o distanță de cinci centimetri de pieptul victimei.
3. Glonțul extras aparține unui revolver „Colt 32”.
4. După poziția orificiului făcut de glonț în corpul victimei se poate calcula că traiectoria glonțului de la gura țevii și până la pieptul victimei a fost dreaptă.
5. Nicio urmă de violență în afară de o mică echimoză pe antebrațul drept.
6. Poziției corpului victimei pe covor este puțin anormală. Aceasta poate și din cauza zvârcolirilor.

În continuare, reporterul ataca concluziile raportului făcând unele presupuneri:

„…De obicei, traiectoriile gloanțelor care produc rănile sinucigașilor nu pot forma *linie dreaptă* între revolver și corp. Ele trebuie să fie puțin *oblice*…

…Este *imposibil* ca «sinucigașa» să fi ținut revolverul îndepărtat de corp cu *cinci centimetri!* De obicei, țeava revolverului este *apăsată* pe trup.

…Vă rog, stimați cititori, luați un obiect oarecare și încercați să înlocuiți cu el un revolver. Insinuați apoi o încercare de sinucidere. O să observați că este *imposibil* să «vă împușcați» drept în inimă, ținând «revolverul» cu *cinci centimetri departe de corp*. Și o să mai observați că este absolut *imposibil ca țeava revolverului să formeze linie dreaptă* cu ținta: inima. Ar însemna ca mâna dumneavoastră care ține «revolverul» să se *îndoaie* aproape în unghi drept, poziție prea puțin comodă pentru o… sinucidere!”

Ana, mașinal, încercă gestul propus de reporter, și, într-adevăr, încheietura nu asculta bine comanda.

A doua zi, mai multe ziare reluau întrebările reporterului respectiv, aducând noi date. Semnul întrebării fusese pus la marginea cuvântului SINUCIDERE. Unele ziare mai insistau în versiunea oficială, aducând argumentele procesului-verbal încheiat de comisarul însărcinat cu anchetarea cauzei morții dansatoarei.

„...În camera victimei nu s-a găsit nicio urmă care să conducă la concluzia unui asasinat.”

„…Amprentele victimei, destul de apăsate, se disting pe mânerul revolverului un «Colt 32»…”

„…Se pare că în ultimul timp victima avea unele stări de depresiune provocate de cauze încă necunoscute.”

Din partea comisarului Paul Mihăileanu, care conducea ancheta, nicio declarație. Din ziare reieșea că a treia zi, o explozie de zvonuri începuseră să circule ca urmare a unei anchete întreprinse de către trimisul special al unui ziar și care pledau pentru versiunea cotidianului de seară: CRIMĂ!

Se vorbea de cele două cești de cafea aflate pe măsuța victimei, de ceasul spart, poate „în urma unei lupte”; de un martor întâmplător, care, trecând cam pe la ora când s-a comis crima pe strada în care se afla casa artistei, a văzut un individ sărind pe fereastră. Se mai vorbea de o oarecare bâlbâială a cameristei Irina Dobrescu în fața anchetei. Până la urmă, unii ziariști afirmau că ar fi existat, urme în curte sub fereastra dormitorului victimei.

În zilele care au urmat începuse să se desfășoare un dialog fulminant între reporterii rubricilor polițiste ale diferitelor ziare; unii puneau întrebări, alții răspundeau, așa că aveau loc adevărate dueluri, care produceau mai mare confuzie.

„Dați crezare unui bețivan, ataca un reporter, care pretinde că a văzut asasinul sărind pe fereastra victimei? În mod normal, la ora aceea trebuia să vadă *doi asasini”.*

Un altul răspundea: „Apreciem spiritul confratelui, însă degeaba încearcă să transforme o mărturie dezinteresată într-un efect al stării de ebrietate.”

„Necunoscutul există, sublinia un alt ziar. Dovadă cele două cești de cafea și cele două pahare. Unul dintre ele poartă amprentele nefericitei dansatoare. Pe celălalt «NU S-A GĂSIT NICIO AMPRENTĂ!»

Cineva a șters amprentele! Și… acest «cineva» nu poate să fie decât asasinul!

Deci, necunoscutul există! Și acest misterios, necunoscut de poliție, era cunoscut de victimă, cu care a băut o cafea, un pahar cu apă, a omorât-o, a șters amprentele sale și a dispărut. Cine este necunoscutul? S-ar putea să fie o persoană foarte cunoscută. De altfel, relațiile și prieteniile dansatoarei erau de notorietate publică. Cunoaștem chiar un fost deputat al partidului liberal care era în ultimul timp văzut mereu în anturajul victimei. A fost, ca să zicem așa, ultima ei cucerire.”

Un alt cotidian de scandal intra și el în luptă:

„Nu cumva, confratele vorbește de fostul deputat Gelu Ionescu?”,

Apoi articolul continua cu multe semne de întrebare și cu referiri la unele cronici ale vieții mondene apărute nu de mult timp în urmă și care se ocupau de cuceririle Belei Cony. Tot articolul era plin de jocuri de cuvinte și aluzii. Nimic clar, nimic concret, și aceasta numai din cauză că fostul deputat era încă un tip influent care inspira teamă.

Un alt ziar din a cărui conducere administrativă făcea parte și fostul deputat, pentru a abate atenția opiniei de la persoana acestuia, aducea în centrul presupunerilor alte patru nume de bărbați cunoscuți în lumea barurilor și cabaretelor de noapte. Acestea erau: actorul Stelian Sîrbu, directorul restaurantului „Aro”, domnul Filip Cosma, căpitanul de cavalerie în rezervă, Sergiu Ornaru și industriașul Oreste Papadat, care locuia chiar în apropierea casei dansatoarei.

Cei cinci bărbați erau în fruntea listei favoriților artistei și deci, după cum susțineau anumite publicații, trebuiau puși și în fruntea listei bănuiților.

Făcând bilanțul acestor „descoperiri senzaționale” un ziar mai serios își bătea joc de acei reporteri zeloși, după care ar fi trebuit să fie arestați cel puțin jumătate din locuitorii Bucureștiului, de sex masculin.

„De ce numai sex masculin?” se întreba cu tonul cel mai grav posibil un reporter. „După părerea noastră există destule neveste în stare să-și apere căminul prin *orice mijloc!*

Poliția tăcea. Abia în a cincea zi, apăru fotografia comisarului Paul Mihăileanu, care dădea un interviu:

„— Suntem pe o oarecare pistă, dar din păcate nu putem să dăm amănunte.

— Dacă nu mă înșel, la început ați susținut versiunea sinuciderii…

— Dacă poliția ar da publicității fiecare gând sau acțiune a ei - închisorile ar fi goale, iar infractorii s-ar plimba liniștiți printre noi! a

răspuns comisarul.

— Dacă am înțeles bine, opiniile dumneavoastră în legătură cu sinuciderea avuseseră drept scop -să-l deruteze pe făptaș? întreba reporterul.

— Ați înțeles bine.

— Se pare însă că asta n-a ajutat la descoperirea asasinului! remarca ironic reporterul.

— Pentru că există ziariști care se cred mai polițiști decât polițiștii, și care, în lipsa unui scandal oarecare, se ocupă de afaceri ce nu-i privesc. Fac „anchete", se încurcă în picioarele noastre, publică informații pe care le sustrag cu mijloace nu prea onorabile, iar rezultatul acestui zel îl pune în gardă pe vinovat și-l avertizează că este bănuit!

— Susțineți, deci, că presa v-a încurcat!

— Da, asta susțin! declara comisarul cu tărie. Presa, în vânătoarea ei după știri senzaționale, nu trebuie să ne încurce, ci să ne ajute. Reporterii rubricii polițiste ar trebui să nu publice decât informațiile pe care le furnizează poliția!"

Interviul lui Paul Mihăileanu a iscat un val de proteste printre reporterii cu veleități de cunoscători ai problemelor criminalistice.

„Comisarul insultă presa!"

„În loc să pună mâna pe asasin, comisarul Paul Mihăileanu «studiază»… un proiect de lege pentru presă!"

„Dacă vom aștepta până când poliția o să ne furnizeze informații, vom avea precis bărbi de patriarhi."

Spre începutul lunii iulie, interesul pentru moartea „cunoscutei artiste" s-a răcit. S-a ivit o altă crimă „pasională", apoi alte evenimente au captat atenția opiniei publice și neastâmpărului gazetarilor.

Lista suspecților s-a închis cu cei cinci principali favoriți. Indicii, presupuneri, dar nicio probă.

„Deci, cine dintre cei cinci?" se întreba un ziar.

„Sau, poate, un al șaselea?” scria altul.

Iar un al treilea glumea:

„S-a găsit asasinul. Acum este căutat comisarul care să-l aresteze.”

Iar comisarul, incapabil să ducă la bun sfârșit ancheta, fusese nevoit să demisioneze.

Unul din reporterii serioși reușise să-i ia un interviu destul de laconic de altfel:

— Pentru ce ați demisionat?

— Este o nereușită care trebuie plătită!

— Aveți ceva în plus de spus în afara celor publicate?

— Nu.

— Care dintre cei cinci suspecți vi se pare mai… suspect?

— Niciunul.

— Un al șaselea?

— Un al șaselea, poate…

— Aveți vreo bănuială?

— Un comisar de poliție nu este un reporter, ca să-și permită să dea publicității gândurile sale.

Larma în jurul „cazului Bela Cony” se stinse încet, topită într-un mare semn de întrebare. Ultima pâlpâire a mai fost demisia comisarului Paul Mihăileanu, care condusese ancheta. În legătură cu aceasta un cotidian amintea că destoinicul comisar, care în alte cazuri mai complicate a dovedit talent și „rasă de polițist”, fusese poate silit să demisioneze numai pentru faptul că nu voise să-l demaște pe asasin, care ar putea să fie „o persoană de familie”, o persoană din acelea care aruncă fără niciun scrupul grămezi de bani pe tăvile de argint ale chelnerilor de la „Alhambra”. Apoi dosarul a luat drumul arhivei, căpătând un număr de ordine peste care s-a așternut praful multor ani, iar opinia (publică) a uitat drama „Bela Cony” și pe însăși Bela Cony, peste care s-a așternut uitarea și pământul.

Numai încrederea unui procuror în intuiția înnăscută a prietenului său, căpitanul Emil Bunea, și dorința acestuia din urmă de a continua colaborarea cu Ana Voinea au scos din praf această poveste de acum douăzeci de ani.

UN „IMPLICAT” CARE SIMPATIZEAZĂ LITERAȚII

În capul Anei se îngrămădiseră toate informațiile din lume. Acum, după ce terminase de răsfoit toate ziarele care se ocupaseră de „cazul Bela Cony”, nu mai știa, nimic. În mintea ei datele se ciocneau într-o dezordine chinuitoare. Câteva ore trăise în altă lume. Dar nu ajunsese la nicio concluzie. În cap nu-i rămăseseră decât semnele de întrebare ridicate de diferitele ziare, semne cărora era mult mai greu să le dai răspuns, după douăzeci de ani… Sinucidere?! Asasinat?!

Când Emil intră în sala de lectură a Bibliotecii Academiei, Ana nici nu-l observă, deși se uita la ea. Era amețită, sleită de puteri; era bântuită de pasiunea meseriei, cum spunea adesea Emil.

Au plecat împreună.

— L-ai descoperit pe asasin? glumi Emil.

— Da! Este unul dintre cei cinci, sau pur și simplu, un al șaselea! răspunse ea.

— Care este impresia dumitale? se interesă Emil.

— Nu mă întreba nimic! Nici nu știu unde mi-e capul!

— Bun. Atunci, hai să introducem în organismul nostru nițel fosfor necesar creierului! Te invit la masă!

— Unde? N-am niciun chef de restaurant, de gălăgie…

— Acolo unde o să te duc, va fi liniște! Fără orchestră care cântă „Cavaleria” sau „Carmen”, în timp ce se aude clinchetul tacâmurilor și vociferările ospătarilor, iar la masa alăturată miroase a usturoi de la o saramură de pește.

— Emil! exclamă Ana prefăcându-se speriată. Ai reușit să scoți o frază atât de lungă, nelegată de o… anchetă! Extraordinar! Nu te

doare capul?

— Tocmai de aceea, acceptă gluma Emil, ți-am spus că am nevoie de fosfor. Mi-am consumat cea din urmă resursă!

Emil rezervase o masă la un „mandatar”[1], pe Ștefan cel Mare. Era un mic restaurant, cu câteva mese, sus, la parter, și vreo patru mese la subsol. Specialitatea restaurantului - pescărie. Peștele era adus proaspăt de trei ori pe săptămână.

— Vasăzică, domnule Emil, sprijini mandatarii? glumi Ana.

— Cel de aici este un mandatar care… se respectă! protestă Emil. Face parte din puținii care servesc bine clientela și aduce pește proaspăt. Majoritatea mandatarilor, știind că publicul s-a obișnuit să fie prost servit, continuă tradiția… bufetelor de gară!

— Și apoi, avem nevoie de fosfor! râse Ana, pentru că tocmai în clipa aceea, chelnerul aducea un platou cu o cegă fiartă cu cartofi întregi și aromată cu foi de dafin.

O sticlă din vinul „casei”, rece-gheață, ceapă verde, salată de roșii și castraveți - trufandale.

— Păcat că n-are duzico! regretă Emil.

— Asta ce… pește mai e?! se miră Ana.

— Nu cunoști literatura noastră clasică! îi reproșă Emil, abordând un aer foarte serios. În primul rând nu este un pește, ci o băutură. Jean Bart în romanul său „Europolis” notează că cega merge foarte bine cu duzico! În al doilea rând, nici eu nu știu ce gust are această bunătate. Se pare că este o băutură bulgărească… Sau grecească.

— Se pare că da, își aminti Ana. Este o băutură grecească, un fel de rachiu de anason, completă ea, de data asta cu un aer de-expert.

— Să-l întrebăm pe Cosma, fu de părere Emil.

Și profitând de faptul că acesta intrase în clipa aceea în mica sală din subsol, ca să se convingă despre felul cum sunt serviți clienții și dacă aceștia sunt mulțumiți, îl chemă:

— Domnule Cosma!

Mandatarul se apropie imediat cu o ținută politicoasă.

— Da, domnule! Aveți vreo dorință, vreo nemulțumire?

— Nu, dimpotrivă! Cega, a fost minunată, îl asigură Emil. Voiam numai să vă întreb dacă cunoașteți o băutură numită duzico!

— 'Duzico? Desigur. Este un rachiu de anason, specialitate grecească, pe numele ei matern „uzo”. În magazinul cu autoservire „Unic” veți găsi două sortimente din această băutură. „Uzo Metaxa” și „Uzo Tona Rival”. Dar dacă vreți o documentare mai amplă în această privință, vedeți la masa aceea izolată din colț (mandatarul indică discret cu privirea locul), se află bine-cunoscutul poet S. A. cu un prieten al lui, cu care scrie scenarii de filme, bineînțeles, când face pauză în poezie. El este o adevărată enciclopedie în materie.

— Mulțumesc! îi răspunse Emil. Îmi ajunge documentația dumneavoastră. Făcusem un mic pariu cu prietena mea, care a câștigat. Mă scuzați că v-am deranjat.

— Nu face nimic, răspunse la rândul său Cosma cu o plecăciune amabilă, îndreptându-se către masa poetului.

Ana se pregătea să-și înceapă desertul, tort glasé, când deodată se opri și-l privi pe Emil bănuitoare.

— Dar de unde îi cunoști numele?

— Păi… am auzit când l-au chemat la masa alăturată și i l-am reținut, răspunse Emil cu un zâmbet nevinovat.

Ana se uită la el cu ochii mari, întrebători, apoi brusc se apleacă peste masă întrebându-l încet:

— Cosma și… mai cum?

— Mi se pare că Filip. Da, Filip Cosma, păru că-și amintește Emil și ochii lui sclipiră șiret sub lentile.

— Filip Cosma?

— Da.

— Așa! se miră Ana, părând supărată. Deci unul dintre cei „cinci”.

— Așa se pare…

— Bravo! Dacă nu este o simplă coincidență, lucru prea puțin probabil, înseamnă că bunul meu prieten și șef m-a invitat, chipurile, astăzi la o cegă, dar în realitate scopul invitației a fost de a lua legătură cu unul dintre…

— Nu, nu este o coincidență! recunoscu Emil, cu oarecare jenă.

— Vasăzică, eu nu am dreptul la o invitație amicală? M-ai invitat în interes de serviciu.

— Nu avem timp, se justifică Emil. Avem numai nouă zile la dispoziție. Și apoi, ardeam de nerăbdare să văd măcar unul dintre personajele principale ale dramei „Bela Cony".

— Nu te mai scuza, te-am iertat, îl liniști Ana, după care privi cu coada ochiului în direcția fostului director al barului „Alhambra".

Acum, când știa că acesta este unul dintre foștii suspecți, curiozitatea profesională de a-l studia cât mai amănunțit puse stăpânire pe ea. Încercă să surprindă asemănări între trăsăturile acestuia și cele ale omului de acum douăzeci de ani, pe care îl cunoscuse în fotografii.

Filip Cosma, în ciuda celor șaizeci de ani, era un bărbat încă bine, înalt, cu părul- argintiu, având în toată ținuta lui o notă de distincție. Acum Cosma discuta politicos cu clienții de la o masă vecină, prezentând cu vocea lui de bariton specialitățile casei.

Când vorbea, fostul director afișa un aer când visător, când puțin vesel, iar Ana, care avea, oroare de costumele negre, trebui să recunoască că pe Filip Cosma îl prindea bine, fără a-i da eticheta de ospătar sau antreprenor de pompe funebre.

— Cum o fi arătând oare un om care timp de douăzeci de ani trăiește purtând asupra lui asemenea taină? întrebă Ana pe șoptite.

— Poate așa… șopti la rândul său Emil, arătând cu capul în direcția mandatarului.

Ana se străduia să observe ceva „anormal" în atitudinea lui Cosma: o neliniște, o îngrijorare. „E drept, au trecut, douăzeci de ani, se gândi Ana, de la moartea dansatoarei și poate că asasinul a reușit

să scape de povara morală a crimei, totuși faptul că acum îl mai despart doar câteva zile de termenul de prescripție, când justiția nu va mai avea nicio putere asupra fărădelegilor sale, ar trebui să-i creeze stări de neliniște. Nu! Cu siguranță că acest om, Cosma, nu seamănă cu unul pe care doar câteva zile îl mai despart de un eveniment de care depinde întreaga lui viață. Și totuși, mai știi?”

În orice caz, prezența lui Filip Cosma, cunoașterea lui treziseră mai mult în Ana curiozitatea și dorința de a dezlega alături de colaboratorul ei această enigmă.

— Dacă m-ai adus aici, pentru a mă lega mai mult de acest caz misterios, să știi că ai reușit, recunoscu Ana, după ce Emil făcu plata și porniră spre ieșire.

— N-am făcut-o intenționat, se apără Emil, dar dacă s-a nimerit să fie așa, eu nu pot decât să mă bucur.

Deodată Ana își aduse aminte de întâlnirea din Biblioteca Academici.

— Emil, azi am făcut o greșeală.

— Tu?! se miră Emil.

— Da. Când am fost la bibliotecă, am întâlnit acolo o altă persoană, care se interesa de „cazul Bela Cony”.

— Cum adică? întrebă Emil.

Și Ana îi explică cele întâmplate.

— Poate că ți s-a părut că fata aceea se interesa de același caz.

— Nu, nu. Sunt sigură că studia, „cazul Bela Cony”, susținu Ana.

— Și care este greșeala ta? zâmbi Emil.

— N-am reușit, adică nici n-am încercat să-i aflu numele, mărturisi ea.

— Nu e nimic grav… Oricând putem să-i aflăm numele din fișele bibliotecii.

— Da, ai dreptate, răsuflă ușurată Ana.

Ieșiră amândoi în stradă. Cât au stat în restaurant nici nu-și dăduseră seama că afară plouase. Ploaie de vară trecătoare. Acum

soarele apăruse din nou după un colț de nor. Frigea puternic asfaltul ud din care se ridicau coloane mici de abur. Pe burlanele streșinilor încă se mai scurgea apa, „cântând” monoton, parcă îmbiindu-te la somn. Șoseaua Ștefan cel Mare era plină de trecători grăbiți.

Tramvaiele și autobuzele erau arhipline. O aglomerație obișnuită pentru ora patru după-amiază, când oamenii ieșeau de la serviciu. Emil opri un taxi.

— Te las acasă, îi spuse el. E cazul să te odihnești puțin. Peste două ore ne întâlnim la serviciu. Poate că în astă-seară vom avea prima confruntare.

— Te-ai interesat, mai trăiesc foștii bănuiți de acum douăzeci de ani? îl întrebă Ana.

— Încă nu știu. Am o listă cu numele lor. Peste câteva ore am să știu și acest lucru.

Mașina ajunse în fața casei unde locuia Ana.

— Deci, la șase, la corvoadă, glumi ea, coborând din mașină.

Emil își continuă drumul cu mașina, blestemând în gând timpul ăsta nemilos care se scurge prea repede când nu trebuie.

APAR MAI MULȚI SUSPECȚI

În după-amiaza aceleiași zile, Emil abia apucă să intre în biroul său, când ofițerul de serviciu îl anunță că a fost căutat ce maiorul Nicolau de la arhivele miliției, care-i lăsase vorbă să dea un telefon cum ajunge la serviciu. Emil își aminti că-l rugase pe Nicolau să-i caute fișele tuturor acelora care fuseseră implicați în „cazul Bela Cony" acum douăzeci de ani. „Totdeauna prompt maiorul nostru", zâmbi Emil, formând numărul de telefon al acestuia. Telefonul suna ocupat. Timp de zece minute nu reuși să ia legătura cu Nicolau. Ca de obicei, maiorul era suprasolicitat, n-avea timp nici să respire, cum se plângea el adesea. De ani de zile, activând în aceeași muncă, era mâna dreaptă a tuturor celor ce căutau să se documenteze în cazuri care nu mai existau nici în amintirea oamenilor Ajutat de o memorie excepțională, de o practică îndelungată, dar mai ales de o pasiune rar întâlnită, maiorul ajunsese un fel de arhivă mobilă.

Gata întotdeauna să-și ajute colegii - și făcea aceasta cu mare plăcere - Nicolau nu se mulțumea să procure numai date seci. El făcea pe marginea materialelor o serie de adnotări în care îmbina spiritul de observație cu ironia. Aceste observații erau de mare ajutor solicitanților. Și totuși, acest extraordinar maior avea un mic cusur; nu uita niciodată să bombăne că „trag" toți de el ca niște barbari că n-au milă de el, etc. Era o mică revanșă pentru toate bătăile de cap pe care i le procurau acești profanatori de arhive, cum le spunea Nicolau, când era supărat, sau acestor „arheologi", cum îi poreclea când glumea.

Văzând că nu poate să vorbească cu el prin telefon, Emil se hotărî să coboare în subteranele pline de dosare ale maiorului, ceea ce și

făcu.

— Ei, na! Dumneata mai lipseai! mormăi Nicolau când îi văzu.

— Mi s-a comunicat că m-ați chemat, căută să se justifice Emil.

— Ce să-ți spun… mi-era dor de dumneata. Poate voiam să-ți mulțumesc că mi-ai dat beleaua asta pe cap. Auzi dumneata? Să caut fișele unor indivizi care acum două decenii se țineau de chefuri prin cabarete. Frumos, nu? Unde să-i găsesc? Sau crezi că te-au așteptat pe dumneata două sute patruzeci de luni, adică șapte mii trei sute de zile ca să faci lumină, să descoperi asasinul într-o săptămână? Ia vezi tinere, să nu te înfumurezi. Ai devenit o celebritate de când cu „cazul Cerbul".

Emil așteptă cu resemnare să treacă „furtuna", ceea ce se și întâmplă. Apoi, maiorul schimbă brusc tonul:

— Tot cu colaboratoarea aceea drăguță lucrezi?

— Tot cu ea, răspunse Emil, roșind puțin.

— A, ce mă rugaseși? Date despre „cazul Bela Cony"?… Da, îmi amintesc de acest eveniment care a făcut vâlvă pe vremuri. Eu tot aici lucram. Mulți suspecți, multe discuții și niciun rezultat. Dacă s-ar fi continuat ancheta, ar fi ieșit ceva la iveală. Însă evenimentul a intrat în vâltoarea altor evenimente. Alegerile, votați soarele[2], poliția era și ea în preschimbare… Și uitarea s-a așternut peste zarva făcută în jurul morții dansatoarei, iar dosarul a ajuns la mine. Dar ce-ți spun eu de-alde astea? Dumneata poate că nici nu te născuseși pe atunci, stimate colega.

Apoi Nicolau își întrerupse brusc perorația.

— Care este părerea dumneavoastră în acest caz? folosi Emil pauza.

În Inspectoratul General al Miliției se spune că aceste „pauze", chipurile întâmplătoare, erau calculate de Nicolau pentru a vedea cum reacționează interlocutorul său.

— Despre care caz? întrebă Nicolau, de parcă abia atunci picase din cer.

Emil îi cunoștea „jocul", așa că-i aminti cu seninătate:

— De Bela Cony.

— O, da, „cazul Bela Cony". Mult timp de-atunci, mult praf pe dosare. N-am nicio părere… Ce sunt eu? O să ajungeți să-mi cereți părerea în toate cazurile de crime care s-au petrecut în ultimii două sute de ani?

— Credeți totuși că a fost o crimă? insistă Emil.

— Ba nu! I se făcuse subit poftă de moarte lui Bela Cony… Ce-mi ceruseși? A, da, fișele… Hm… iată… am un dosar aici. Vezi dacă îți va folosi la ceva… continuă Nicolau, înmânându-i lui Emil un dosar învechit. Cu cazul „Cerbul" ai scos-o bine la capăt Să vedem acum… Numai să nu-mi ceri să-ți ridic amprentele de pe ceașca cu cafea din care a băut asasinul acum douăzeci de ani, glumi Nicolau.

Emil se gândi imediat să se folosească de împrejurare și să-l „exploateze" mai mult pe Nicolau în legătură cu această poveste. Faptul că pomenise de ceașca de cafea, dovedea că el își amintește încă de unele-amănunte legate de moartea dansatoarei.

— Deci… nu vă mai aduceți aminte de acest caz? se prefăcu Emil că îl întreabă într-o doară.

Era și asta o metodă folosită de colaboratorii maiorului Nicolau. Se prefăceau că înțeleg și participă la micile lui supărări, tăceau cu smerenie în fața observațiilor sale, apoi începeau să-i pună întrebări pe ocolite, la care, după o mică rezistență, Nicolau răspundea procurând multe date prețioase pentru anchetatori.

Era o satisfacție minoră pe care i-o dădea față de imensele servicii oferite apoi de dânsul. De fapt, Nicolau cunoștea „terenul" și se lăsa „prins" cu plăcere. Deci, continuă încruntat:

— Nu-mi aduc aminte ele. Nimic!

— Păcat… păru că se resemnează Emil. Aș fi avut de pus unele întrebări.

— De ce nu m-ai întrebat acum douăzeci de ani? izbucni Nicolau.

Apoi ironic:

— A, uitasem… abia te născuseși… Și, mă rog. De ce te ocupi acum de acest caz? De ce naiba nu lași morții în pace? Câteva zile mai are asasinul ca să se liniștească în sfârșit! Probabil… zece, cincisprezece zile… și dumneata vrei să-i iei această unică șansă, continuă maiorul jumătate în glumă, jumătate în serios.

Apoi trecu brusc la întrebarea lui Emil, după cum îi era obiceiul:

— Ce părere am? Ziarele lansaseră ipoteza că asasinul ar fi fost unul din cei cinci favoriți la patul dansatoarei. Scuzați-mi expresia vulgară, într-adevăr, dar asta e… În fond, de ce n-ar fi fost unul din cei șase sau șapte, nu?

— Ce știți despre anchetator?

— Cum îl chema… Stai să mi-l amintesc. Paul Mihăileanu… Ce să știu… mai nimic… Un anchetator foarte bun, excelent. Era socotit ca unul din cei mai buni comisari. Avea mult fler, multă fantezie și capacitate de deducție… În acest caz a dat însă chix! Sau, cine știe, a fost silit să abandoneze cazul când și-a dat seama că vinovatul este o persoană sus-pusă. De altfel, a demisionat după aceea… Nu mai știu ce face. Mi-l amintesc bine. Da, da, era un polițist capabil. Pe vremea aceea am lucrat și eu câteva luni cu el… Își făcuse oarecare celebritate; presa vorbea adesea de descoperirile sale. Se specializase îndeosebi în crime. Mi se pare că de când a plecat din poliție a făcut mai multe meserii; când am auzit ultima oară de el, era un fel de jurisconsult la distileria de la Brazi… Și-acum, ajunge! Nu mă mai ține de vorbă, că nu te am numai pe dumneata pe cap… îl concedie Nicolau.

— Am plecat… și mii de mulțumiri!…

— Vezi că unul din bănuiți a murit. Poate a fost chiar asasinul! îi mai strigă Nicolau când Emil ajunse la ușă.

„Asta ar fi culmea!” gândi Emil urcând scările care duceau spre biroul său. Apoi se admonestă: „Nu, zău… Chiar mi-a intrat în cap

că am să pun mâna pe vinovat acum, după douăzeci de ani, când el poate s-a și obișnuit cu ideea că a scăpat. După douăzeci de ani… Ca în Dumas[3]…”

Până la urmă însă Emil descoperi că asta și dorea de fapt: să-l prindă pe vinovat, dacă mai trăiește bineînțeles. Apoi pe firul aceluiași gând mai descoperi că i-ar fi părut rău ca asasinul să fi murit și să fi scăpat în felul acesta de pedeapsa legilor. „În orice caz, trebuie făcută dreptate”, căuta Emil să-și justifice interesul pentru acest caz. Ajuns în birou său, se așeză la masa de lucru, își desfăcu puțin cravata cu care nu se prea împăca, și până la venirea Anei se hotărî să răsfoiască materialul luat de la Nicolau.

Dintre cei cinci suspecți de acum douăzeci de ani, mai erau în viață patru.

1. Filip Cosma; 62 de ani. Văduv. Are o fată măritată cu un doctor. După 1948, a lucrat în sectorul socialist de alimentație publică; la început ca simplu ospătar, iar apoi, datorită muncii și priceperii sale, a ajuns director, calitate în care a funcționat la restaurantele „Grădinița”, „Cina” și, în sfârșit, la „Lido”. Fusese pensionat în urmă cu doi ani. De câteva luni de zile luase ca mandatar micul restaurant „Ghiocelul” de pe strada Ștefan cel Mare, în a cărui transformare în bine se cunoaște mâna de gospodar a lui Cosma. De altfel, cu firea lui de pretins „aristocrat” al breslei, cu serviciul său ireproșabil și slăbiciunea pe care o manifesta pentru oamenii de artă, a atras în acest modest local câteva din figurile boemei bucureștene bine-cunoscute. Portdrapelul micului grup este Gheorghe Neghină, regizor de filme care domină localul cu înfățișarea lui masivă și mustață de haiduc; secretar este prozatorul Stelian Croatul, zis Vulpașin. Aici este la modă deviza: „Ura și la gară”, căci după închiderea localului, portdrapelul urmat de „bandă” se mută în restaurantul gării, deschis până la ziuă. În mijlocul acestor

consumatori, care adesea amână plata pentru „vremuri mai bune”, lui Cosma îi place să stea la taclale povestind despre Bucureștiul de altădată. O calitate demnă de reținut a mandatarului este aceea că tot timpul cât a fost gestionar la stat a avut o purtare ireproșabilă. Pe fișa lui. Nicolau făcuse următoarea observație: *„Se pare că a fost lovit de moartea artistei. O iubea? Sau este altceva la mijloc?”*

2. Actorul George Sîrbu. Vârsta, 58 de ani. Divorțat de trei ori. Fără copii. Locuiește pe strada Brezoianu. Din 1948 joacă la Teatrul Municipal[4], fiind considerat unul din cei mai buni actori ai teatrului. Este și profesor la Institutul de Teatru, unde conduce o clasă. Bun profesor, bun actor, a pregătit o serie de tineri foarte talentată. Excelent recitator ele poezie, de altfel el însuși poet, este folosit adesea în televiziune. Câștigă bine.

Observațiile lui Nicolau:

„Se spun multe pe seama lui. De pildă, că e afemeiat (câți nu sunt!…) Afișează o mină de om de pe altă lume să scape de tracasările ce-l plictisesc. A se citi cartea lui «În culise». Atenție totuși, e un om ciudat. Altceva nimic...”

3. Sergiu Ornaru. Fost căpitan de cavalerie vârsta 65 de ani. Căsătorit, pensionar. Locuiește într-o căsuță din satul Snagov. Prin 1948 mai era încă în cadrele active ale armatei. Participase la insurecție și făcuse toată campania împotriva hitlerismului, 1944-1945. Ulterior a avut neplăceri A fost dat afară din armată, iar după trei ani reintegrat cu toate drepturile. Acum se ocupă cu pescuitul; mare amator. Are doi fii: unul doctor la Pitești, altul inginer la Brașov.

Observațiile lui Nicolau:

Om cinstit: i-au plăcut femeile, vinul și poezia. Camarazii de regiment îi spuneau «călărețul liric». Apoi, subliniat: <u>A fost de o</u>

gelozie feroce și atât de liric… încât putea s-o omoare pe Bela Cony..."

4. Fostul deputat Gelu Ionescu, 58 de ani: căsătorit, o fiică măritată, actriță la un teatru din provincie. A fost arestat câțiva ani pentru deținere ilegală de aur. În prezent, avocat la un colegiu din București.

Observațiile lui Nicolau:

„Bun avocat, însă nu tot așa de cinstit. Nu cred că ar fi avut curajul să comită o crimă… Sau, mai știi?"

5. Cel care „scăpase", vorba lui Nicolau, era Oreste Papadat, care decedase cu câțiva ani în urmă, fost mare bogătaș, proprietar de terenuri și de case. Pe marginea fișei sale Nicolau preciza: „Soția lui Papadat trăiește și poate fi găsită în Piața Rosetti, în clădirea fostului hotel «Titanic», acum cămin studențesc. Această clădire fusese proprietatea lui Papadat, iar după naționalizare i se lăsaseră două camere în care locuia el și soția. Avea doi fii care plecaseră în Grecia în toamna anului 1948".

Printre fișe Emil găsi o mică notiță scrisă cu creion roșu: „Atenție, femeile! Nu uita: sunt răzbunătoare!"

Această indicație avu darul să-l deruteze. Nicolau a voit să glumească cu el, sau notația avea o anume semnificație? De fapt, nu era de loc imposibil ca una din nevestele prietenilor Belei Cony să fi… „Vai! Dar în acest caz numărul suspecților se dublează dintr-o dată! Încurcată treabă…" oftă Emil. Și deodată, îl cuprinse dorința să lase totul baltă și să doarmă până în ziua prescripției, după care a doua zi să facă raportul de clasare..

În continuare, Nicolau mai nota câteva informații despre principalii martori.

1. Irina Dobrescu, după căsătorie Neagu, avea 25 de ani la data când a murit dansatoarea. Era camerista acesteia. În prezent, locuiește pe strada *Zece mese,* aproape de *Foișorul de foc.* Are trei

copii. Până în 1955 a lucrat la o fabrică de textile. Apoi s-a pensionat pe caz de boală. Soțul ei, maistru de lumini la Teatrul Giulești, câștigă destul de bine.

Observațiile lui Nicolau:

„Declarațiile fostei cameriste, cam dubioase… Atenție…"

2. Elena Farcaș: 38 de ani la moartea dansatoarei, fosta cabinieră la teatrul „Alhambra", actualmente peruchieră la Teatrul Național. Căsătorită, cu patru copii. Cel mai mare în vârstă de peste 30 de ani locuiește pe strada Glinca, în cartierul Floreasca. Confecționează în particular, ajutată de fiica sa, peruci și câștigă foarte bine. Atenție! Elena Farcaș o ura pe Bela Cony.
3. Vasile Neagu, soțul Irinei Dobrescu. Fost electrician la teatrul „Alhambra". Acuzat de furt în perioada aceea, fusese în cele din urmă scos din cauză. Dansatoarei îi dispăruseră din cabină bijuterii. Printre alții, Bela Cony îl bănuise și pe Neagu, fapt ce-i atrăsese acestuia neplăceri.

Observațiile lui Nicolau:

Vasile Neagu + Irina Dobrescu (camerista care-i va deveni soție) + dispariția bijuteriilor = de văzut…

În sfârșit, pe o notiță separată erau trecute câteva informații despre fiica dansatoarei, Doina Coman, care de la moartea mamei sale locuia cu o femeie pe care o considera ca și mama ei. De altfel, Doina în ziua dramei abia împlinise doi ani. Numele femeii care o crescuse pe Doina era notat de Nicolau cu majuscule: FLORICA AIOANEI. „De ce oare! Ce semnificație avea acest nume scris astfel?" Emil se uita la notiță ca la un document cifrat, știind câtă bătaie de cap dădeau solicitanților însemnările lui Nicolau pe marginea unor materiale, cu toate că la o primă vedere păreau întâmplătoare sau simple capricii.

Imediat dădu telefon la bufet și comandă două cafele „tari". Era și timpul, pentru că n-apucă să pună receptorul în furcă când în birou intră Ana.

— Te-ai odihnit? o întrebă Emil.

— Nu prea. N-am timp, caut asasinul, răspunse Ana, așezându-se.

— Și l-ai găsit?

— Da! Este unul din cei cinci, spuse Ana, cu un aer de expertă.

— Sau din cei zece, glăsui Emil.

— De unde au apărut încă cinci? se miră ea.

— Nevestele răzbunătoare ale celor cinci, râse Emil, aducându-și aminte de notița lui Nicolau.

— Da! Ai dreptate, la asta nu m-am gândit! oftă Ana.

— Închipuiește-ți că ar fi putut să existe o soție, care, observând că relațiile soțului său cu dansatoarea duceau la distrugerea căsniciei sale, s-a hotărât s-o asasineze.

Femeile de obicei folosesc otrava! E un procedeu mai puțin brutal.

— Când nu știi să tragi cu arma, i-o întoarse Emil.

Între timp veniră cafelele.

— Deci, ne apucăm de lucru, propuse Ana. Și să începem prin a face o lectură metodică a dosarului.

— Am o altă propunere, interveni Emil. Înainte de a citi dosarul, să luăm mai întâi legătura cu principalele personaje, legate într-un fel sau altul de eveniment. Cu alte cuvinte, să reluăm ancheta în funcție de datele noi obținute, pe care le vom confrunta cu cele din dosar și vom trage concluzii.

— Mai mult ca sigur că ni se va închide ușa în nas de către cei în cauză, considerându-ne că umblăm după fantasme. În fond, cine să-și mai aducă aminte de amănunte după două decenii?

— Dimpotrivă, sunt convins că în capul eroilor noștri, în legătură cu drama, după atâția ani, nu a rămas decât esențialul. În afară de asta, după atâta amar de timp nimeni nu va mai avea rețineri și nici interes să mai ascundă ceva.

— Nimeni, în afară de asasin.

— Desigur, fu de acord Emil. Totuși, cei care știau câte ceva, din discreție și nevoind să amestece numele lor în acea învălmășeală de

discuții care a urmat morții dansatoarei, au tăcut. Acum, când cazul a fost dat uitării, amintirile sunt mai limpezi, iar intențiilor lor de a se destăinui mai puțin îngrădite de considerente ca cele arătate.

— S-ar putea să ai dreptate… Cum începem?

— În ordinea în care a început-o și primul anchetator. Adică, cu declarația Irinei Neagu, născută Dobrescu. Locuiește pe lângă *Foișorul de foc*.

— De ce n-o începem cu anchetatorul? întrebă Ana.'

— Părerile lui de acum douăzeci de ani le cunosc din dosar, iar cele de acum i le voi cere la urmă, pentru a nu mă influența.

— Bem cafeaua, sau pornim?

— Bem cafeaua, acceptă cu mărinimie Emil. Între timp, uită-te la fotografia cameristei, adăugă el, scoțând din dosar poza Irinei Dobrescu, care înfățișa o fată tânără, cu trăsături fine.

Ana își sorbea încet cafeaua contemplând fotografia. De fapt, ea mai văzuse fotografia fostei cameriste publicată în ziarele pe care le cercetase la Academie. Și din ziare și din fotografia pe care o avea în față se putea observa clar că Irinei îi plăcea să pozeze și la propriu și la figurat. Obișnuită cu lumea în care trăia și lucra, juca și ea teatru cu destul succes.

Ana își aminti că un cotidian al timpului reproducea chiar trei poze ale Irinei Dobrescu în trei atitudini diferite, bine „jucate”. Una o reprezenta pe cameristă reconstituind descoperirea cadavrului, o a doua o imortalizase plângându-și cu desperare stăpâna, iar ultima, zâmbind reporterului.

— Nicolau îmi atrage atenția să fim atenți cu ea, spuse Emil.

— Pentru ce? I se miră Ana.

— Nu știu… Un furt, sau așa ceva, în care era amestecat și actualul ei soț.

— Bun! O să vedem la fața locului, hotărî Ana și se ridică.

Ieșiră din birou și cu un taxi ajunseră la destinație.

UN SCHIMB DE LOCUINȚĂ

Informațiile lui Nicolau erau exacte: Irina Dobrescu; Neagu, după căsătorie, locuia pe strada *Zece mese,* într-o casă cu un singur etaj și cu o curte. Când Ana și Emil ajunseră la ea, o găsiră singură, în grădină, aplecată peste un rond cu flori pe care îl plivea de buruieni. Ana fu izbită de diferența dintre Irina Dobrescu pe care o cunoștea din fotografie și Irina Dobrescu devenită Neagu, pe care o avea în față și care întruchipa femeia năpădită de bătrânețe înainte de vreme, grasă și ridată, dar care n-a uitat că a fost cândva tânără și pe deasupra și frumoasă. Rămășița de cochetărie acum n-o mai prindea: fardul exagerat, părul oxigenat și capotul cu culori tinerești.

— Doamna Neagu? întrebă Emil.

— Da, eu…

— Născută Dobrescu?

— Da, răspunse femeia, mirată de astă dată.

— Suntem de la miliție, se legitimă Emil.

— Doamne, dar ce s-a întâmplat? se sperie doamna Neagu. Un accident?

— Nu, nu… se grăbi s-o asigure Emil… Am vrea să vă întrebăm ceva… Ceva despre o poveste veche… dacă ne dați voie, bineînțeles.

— Da, da, cum să nu… răsuflu ușurată gazda. Dar poftiți… intrați în casă… Doamne, m-am speriat… Dar, vă rog; poftiți, intrați înăuntru, domnișoară, insistă doamna Neagu care-și regăsise stăpânirea de sine.

Au intrat întâi într-un hol mare, apoi într-o sufragerie în care garnitura de mobilă „Dunărea” nou-nouță mirosea încă a pădure. Un televizor „Dacia” așezat pe colț îi privea pe musafiri prin ecranul

lui mare, iar mica bibliotecă, în care figura o mare parte din colecția „*Femei celebre*”, destăinuia preferințele literare ale gazdei.

Peste tot însă domnea o curățenie exemplară. Se părea că gazda stă tot timpul cu cârpa de șters praful în mână.

— Să vă fac o cafea? întrebă doamna Neagu amabilă.

— Nu, vă mulțumim, abia le-am terminat, o asigură Ana, care ardea de nerăbdare ca gazda să înceapă să deșire firul înfășurat de aproape două decenii.

— O dulceață! mai încercă gazda.

— Nu vă deranjați! refuză Emil la rândul său.

— Dar nu mă deranjez de loc, se împotrivi femeia. Cum adică, veniți în casa mea și să nu vă tratez cu nimica?

Și fără să mai aștepte răspunsul, de frica unui nou refuz, se îndreptă repede către un dulăpior, de unde scoase un borcan cu dulceață.

— Este de smochine, spuse ea mândră. Am pregătit-o eu cu mâna mea din smochinul acela din curte, dacă l-ați văzut.

Emil ridică din umeri încurcat. Ce e drept, nu prea-l văzuse.

— Da… l-am văzut, răspunse Ana repede, ca să-i facă plăcere gazdei.

— Se numără printre puținii smochini care se găsesc în București, continuă gazda, la fel de mândră.

— Ce faceți cu el iarna? se simți obligat să întrebe Emil.

— Să nu mă întrebați cât îmi dă de lucru. Îi fac un mușuroi mare de pământ la rădăcină, apoi îi înfășor toată tulpina într-un strat de paie, peste care pun o pânză de sac. Cu toate astea, iarna, când sunt geruri mari, tremur de frică să nu înghețe.

Între timp, termină cu aranjatul farfuriuțelor cu dulceață pe o tavă de argint pe care o așeză în fața musafirilor. Și după ce umplu paharele cu apă rece din frigider, în sfârșit, se așeză și ea la masă, privindu-i pe cei doi tineri întrebător. Acum, când datoria ei de

gazdă fusese îndeplinită, doamna Neagu își aduse aminte că are de-a face cu două persoane de la miliție.

— Venim la dumneavoastră în legătură cu o poveste veche, așa cum v-am spus de la început, căuta Emil s-o pregătească. O poveste veche care interesează totuși miliția. Așa că să nu vă mire întrebările pe care vi le vom pune.

— N-au să mă mire, îi asigură gazda, mirată încă de pe acum.

— Vă aduceți aminte de dansatoarea Bela Cony?

— Doamne! exclamă femeia. Cum să nu-mi aduc aminte? Auzi vorbă! Doamna Dina, săraca… Dar cum de v-ați mai adus aminte de dânsa?

— Țineați la ea? întrebă Emil, ocolind răspunsul.

Emil și Ana o țineau sub priviri.

Irina Neagu ezită să răspundă, lăsând privirile în jos, priviri în care lui Emil i se păru că deslușește o undă de răutate. Poate că amintirea timpului când era obligată s-o servească pe dansatoare și să-i satisfacă toate capriciile nu-i făcea plăcere.

— Da, răspunse ea cu întârziere. Țineam la doamna Dina… Era bună cu mine.

„De ce a ezitat să răspundă? se întrebă Ana. În fond, putea să «joace» acest răspuns, așa cum a mai făcut și altă dată”.

— Dulceața a fost excelentă, interveni Emil, așezând farfurioara pe tavă.

Dar gazda nu mai avea poftă să aducă din nou vorba despre, unul dintre puținii smochini din București. Gândul ei se întoarse cu ani de zile în urmă, la timpurile când era camerista dansatoarei, când o admira și o invidia pentru succesele și viața de lux pe care o ducea, sau când o ura pentru capriciile ei de femeie răsfățată.

— Săraca doamna Dina! mormăi, ca pentru sine, Irina Neagu.

— Dumneavoastră ați găsit-o…

Emil se întrerupse. Vrusese s-o întrebe dacă că a găsit-o moartă, dar se răzgândise. Îl stânjenea întrebarea. Intenționa s-o întrebe pe

ocolite. Însă Irina Dobrescu înțelesese.

— Da, eu am găsit-o.

— La ce oră? întrebă Emil.

— Dimineața, la ora cinci.

Păru că ezită pentru un moment, apoi continuă:

— Da, îmi aduc aminte. Fetița era bolnavă… avea temperatură. Mă speriasem și am voit s-o trezesc pe doamna. Am bătut în ușă și n-am primit niciun răspuns. La început m-am mirat. Știam că doarme foarte ușor. Am bătut din nou în ușă, apoi am deschis-o încet. Am văzut-o pe doamna întinsă pe covor. Am strigat-o, înfricoșată. M-am apropiat de ea și i-am văzut pieptul plin de sânge. Doamne! Nu pot să uit acest tablou. Nu știu de câte ori n-am visat-o așa cu pieptul acoperit de o pată roșie, mare…

Și cu ochii înlăcrimați, Irina Dobrescu își făcu semnul crucii.

— Ați anunțat poliția.

— Da… Am telefonat la poliție.

— Imediat?

— Nu! răspunse ea după o scurtă pauză. La început am telefonat domnului… Ah, nu-mi aduc aminte cum îl chema… Era un prieten al doamnei, un ofițer…

— Domnul Sergiu Ornaru? încercă să-i aducă aminte Emil.

— Da, da! exclamă Irina satisfăcută. Dumnealui. Îmi era teamă să nu-mi răspundă soția dânsului. Dar până la urmă n-a răspuns nimeni la telefon.

— De ce l-ați anunțat tocmai pe el? tatonă Emil.

— Acum nici nu-mi aduc aminte…

— Desigur, au trecut prea mulți ani, îi dădu dreptate: Emil. Și în continuare ați anunțat poliția?

— Da! Circumscripția din care făceam parte.

— În noaptea aceea n-ați auzit niciun zgomot în camera doamnei, n-ați auzit împușcătura?

Pe chipul Irinei Neagu trecu o umbră de durere sau de teamă. Ezită din nou, apoi răspunse:

— Nu… n-am auzit nimic…

— Camera dumneavoastră era aproape de dormitorul doamnei?

— Nu… nu prea aproape… recunoscu doamna Neagu. Dar n-am auzit nimic. Eu dormeam în aceeași cameră cu fetița. Aveam grijă de dânsa. Eram și obosită.

— N-ați observat ceva deosebit în purtarea dansatoarei în ajunul morții sale?

— După câte îmi aduc aminte, nimic. Doamna venea de obicei la ora unu după miezul nopții. Uneori mă chema s-o ajut să se dezbrace, alteori nu. În noaptea aceea știa că sunt obosită, deoarece în nopțile din urmă nu dormisem din cauza fetiței. Așa că nu m-a trezit. Apoi… dar cum să-mi mai aduc aminte după atâția ani?

— Da, desigur… fu de acord Emil.

— Atunci, am spus totul… Am semnat și o declarație Da, da, am spus tot ce știam…

Apoi brusc:

— Dar cum de v-ați adus aminte de această nenorocire după atâția ani?

— Domnișoara, care e funcționară la noi în miliție, încearcă Emil o justificare, susține un examen la Facultatea de drept și printre alte dosare se ocupă și de studierea „cazului Bela Cony”.

— Da, da, confirmă Ana, care nu încetase s-o observe pe Irina Neagu, cu o curiozitate abia stăpânită.

— Doamne, sper că nu o să publicați vreun articol pe la vreo gazetă! se sperie Irina. Știți, acum sunt alte vremuri, am copii mari. Și-apoi, gazetarii… Dumnezeule, ce-am mai pătimit cu ei după moartea doamnei. Se încăierau nu alta, care să mă descoase mai întâi.

— Fiți fără grijă. Nu e vorba de așa ceva, o asigură Emil. Întâmplările astea au murit de mult. Noi am făcut o simplă

informare pentru un studiu.

— Aveți copii? se interesă Ana.

— Desigur… am doi băieți și-o fată!

— Merg la școală?

— Băiatul are optsprezece ani și lucrează ca electrician la cooperativa „Ascensorul”. Fata urmează o școală de infirmiere.

— Sunt copii buni, vă ascultă? se interesă Ana.

— Mulțumesc lui Dumnezeu… Am copii buni. Ăl mai mic, care este în clasa a patra, este foarte deștept. Cântă și la pian, se lăudă fosta cameristă.

— Și soțul dumneavoastră? continuă Ana întrebările de ordin familial.

— Este maistru de lumini la Teatrul Giulești. Când ne-am cunoscut, lucra tot ca electrician, la „Alhambra”.

Irina se opri pentru câteva clipe, apoi se grăbi să-i asigure.

— Ne-am cunoscut cu ocazia anchetei… Adică la moartea doamnei, Dumnezeu s-o ierte…

Emil tresări. Această grabă a Irinei Neagu de a-i preciza timpul și împrejurarea în care îl cunoscuse pe soțul ei i se păru ciudată. Avea senzația că a găsit „ceva”. Acel ceva, răsărit așa… dintr-un cuvânt, sau dintr-o frază fără prea mare importanță.

Irina, nemulțumită probabil și ea de această mărturisire, continuă:

— Ne chemase atunci domnul anchetator. O cunoștea pe doamna.

— Cine, Paul Mihăileanu? se miră Emil.

— Da, dumnealui…

Și din nou Irina Neagu se opri, suspicioasă. Oare iar făcuse o gafă? Se simți totuși obligată să continue:

— A cunoscut-o pe doamna cu ocazia unei anchete.

— Ce anchetă? se prefăcu Emil că nu știa despre ce e vorba.

— Din cabina doamnei dispăruse o brățară, continuă Irina, fără prea mare tragere de inimă. S-a reclamat cazul la poliție și domnul comisar Mihăileanu făcuse ancheta.

— Era o bijuterie de valoare?

— Nu știu, răspunse repede Irina, după care urmă o nouă pauză.

Emil se uita țintă la ea. Era mai mult ca sigur că fosta cameristă își făcea reproșuri că se grăbise cu răspunsul. Adică cum să nu știe ea valoarea bijuteriei, când cunoștea obiectele dansatoarei ca pe propriile ei lucruri? Rezultatul acestei bănuieli se văzu repede.

— Adică, stați să-mi aduc aminte… Da, da… Era o brățară de aur cu diamante. Foarte scumpă. I-o făcuse cadou un grec bogat. Nu-mi aduc aminte numele lui. De altfel, și dumnealui a fost bănuit că ar fi omorât-o pe doamna…

Emil, văzând că Irina Neagu încerca să schimbe vorba, reluă povestea cu brățara:

— Când s-a întâmplat furtul?

— De fapt, nici nu era sigură că i s-a furat. Poate că o pierduse, așa cum mai pierduse cu câteva luni înainte o cruciuliță de aur.

— Și cam când a pierdut brățara? insistă Emil, schimbând formularea întrebării.

— Păi… să fi fost cu câteva luni înainte de moartea ei. Cinci, șase luni… așa ceva…

— Pe cine a învinuit Bela Cony de furt?

— La început pe cabinieră, o moldoveancă rea de gură foc. Se zice că ar fi amenințat-o pe doamna. La teatru se zvonea că moldoveanca ar fi omorât-o din răzbunare că o făcuse hoață. Apoi și pe Neagu l-a bănuit, continuă fără nicio tragere de inimă Irina, căutând să pară că nu se sinchisește de această bănuială care a planat asupra soțului său.

— Pe care Neagu? ținu Emil să-i precizeze Irina.

— Pe soțul meu. Adică atunci nu eram căsătoriți.

Emil schimbă o privire cu Ana.

— Doamna Bela Cony, avea mulți prieteni? mai riscă Emil o întrebare.

Irina Neaga începu să râdă.

— Știu ce vreți să spuneți… Să nu credeți că doamna era din acelea care… Nu. Doamne ferește! Era artistă și mai era și frumoasă. Bărbații mureau după ea. Este drept că fiind cam sentimentală, se îndrăgostea repede. În perioada aceea îl iubea pe domnul Filip Cosma. De el mi-aduc aminte bine. Venea la doamna cu brațul plin de flori. Și ce flori scumpe… După moartea doamnei l-am mai întâlnit de câteva ori. Chiar acum șase luni a fost aici la mine. Trecea întâmplător pe stradă, ne-am întâlnit și m-a recunoscut. L-am invitat în casă și a venit. Foarte drăguț om și manierat…

O nouă privire între Ana și Emil fixă în memorie această „întâlnire întâmplătoare”.

— Și desigur v-ați adus aminte de cele petrecute atunci? tatonă Emil, iar Ana aștepta cu nerăbdare răspunsul.

— Da… Desigur… Am vorbit de una, de alta… Ne-am adus aminte și de moartea doamnei-. Bietul domn Filip chiar m-a întrebat dacă s-a mai interesat cineva de această poveste tristă.

— Așa vasăzică! șopti mai mult ca pentru sine Emil.

— Da, și am râs. Că doar după atâția ani, cine să se mai intereseze… Și iată că venirăți dumneavoastră astăzi să mă întrebați. Ca să vedeți…

— Adică ce v-a întrebat domnul Filip? se interesă așa, într-o doară, Emil.

Irina îl privi bănuitoare.

— Ce să mă întrebe? Da, îmi amintesc precis. Mi-a zis: „Îți mai aduci aminte, coniță Irina - că așa mi-a spus dumnealui întotdeauna - de biata Bela… Am uitat-o toți… Sau-poate pe dumneata te-a mai întrebat cineva de dânsa?” Asta a fost tot, preciză Irina, privindu-i din nou bănuitoare pe vizitatori pentru a vedea reacția.

Ceva nedeterminat plutea în aer, un fel de neîncredere, de bănuială amestecată cu senzația că ei nu mai discută un caz vechi, ci o întâmplare petrecută cu câteva zile înainte. Emil era convins că gazda nu va mai vorbi. Se va închide în ea. Va încerca să ascundă

lucrurile despre care nu i-a convenit nici cu douăzeci de ani în urmă să vorbească. Amintirea dramei dansatoarei îi revenise clară și o dată cu aceasta îi renăscuse și instinctul de apărare. Și într-adevăr, Irina Dobrescu tăcea, gândindu-se probabil la întrebările ce urmau să i se pună și la răspunsurile pe care va trebui să le dea.

— De fiica doamnei Cony știți ceva? întrebă Ana cu speranța că va mai putea scoate ceva de la Irina. ’

— De Doina, nu.

— N-ați mai văzut-o de atunci?

— Nu! răspunse Irina cu ghidul în altă parte.

— Am auzit că stă împreună cu o rudă, mai încercă Ana.

— Cu o rudă?

Irina începu să strângă farfurioarele de dulceață ca să câștige timp spre a cântări dacă riscă ceva răspunzând. Apoi se hotărî:

— Nu, nu cred să-i fie rudă femeia la care stă. E o croitoreasă, sau așa ceva. Se spune că-i este rudă, dar nu cred… Doamna Dina nu avea nicio rudă așa de apropiată.

— Dumneavoastră ați plecat imediat din casa dansatoarei?

— Da. Nu mai puteam să stau în casa aceea. O vedeam mereu pe doamna întinsă pe covor moartă… Îmi amintesc că a rămas în casă, pentru puțin timp, o pretinsă rudă din provincie. Părerea mea este că venise să ciupească ceva: mobilă, haine. Știți, așa se cam întâmplă în astfel de cazuri.

Făcu o mică pauză, apoi adăugă cu tărie:

— Eu am plecat numai cu lucrurile mele. N-am luat nici rochiile pe care mi le dăruise doamna. N-am vrut să se spună nimic rău de mine, să fiu bănuită de furt. Și așa îmi era frică de comisarul acela care ancheta cazul...

— Mihăileanu? îi aminti Emil.

— Da domnul comisar Mihăileanu, care de fapt a adus-o pe ruda aceea din provincie în casa doamnei. Dânsul a spus că tot ce se

găsește în casă aparține fetiței, adică Doinei Așa că n-a lăsat să se ia un ac din casă.

— Și tatăl Doinei? întrebă Ana.

— Oh tatăl fetiței! Nici nu l-am văzut vreodată. Doamna divorțase de el înainte de a o naște pe Doina. Soțul doamnei era, mi se pare, marinar, căpitan de vas, sau așa ceva. Era plecat mereu, așa că nu prea a fost văzut cu doamna.

— Și cine o întreține pe fată? Are bani femeia aceea?

— Dumnezeu știe… Să vă spun drept, nici nu m-am interesat. Mi-am închipuit că are cu ce… dacă și-a luat asupra ei grija creșterii fetiței. Doar n-a obligat-o nimeni.

Emil era stăpânit de senzația că femeia ar vrea să spună lucruri mai importante în legătură cu fata dansatoarei, dar ezită. Hotărî să nu forțeze lucrurile; să n-o asedieze cu întrebări care ar fi speriat-o și n-ar mai fi scos un cuvânt.

— V-am pus aceasta întrebare, deoarece mi-am închipuit că ați iubit-o pe Doina, care chiar când trăia mamă-sa, mai mult cu dumneavoastră stătea.

Emil încerca o altă strategie și se pare că nu greșea.

Gazda începuse să dea semne de neliniște. O tulburare puternică pe care n-o mai putea ascunde începuse să pună stăpânire pe ea. Deodată, în curte se auzi zgomotul unei motociclete.

— Bărbatul meu! îi anunță Irina, sărind la fereastră.

Afară se înnoptase. Abia acum își dădură seama cât de repede trecuse timpul și că stăteau aproape pe întuneric.

— Vă rog să nu-i spuneți, pentru ce ați venit… spuse repede gazda și adăugă: Nu e bine să dezgropăm morții.

În încăpere intră soțul Irinei, un bărbat înalt, de vreo cincizeci și cinci de ani. Se opri puțin nedumerit în ușă, apoi, aducându-și aminte că este totuși un om politicos, spuse „bună seara” făcând o ușoară reverență. Era îmbrăcat într-o scurtă de piele și pantaloni de catifea strânși pe pulpe, probabil aduși din străinătate cu ocazia

vreunui turneu. Scoțându-și mănușile de mușchetar cu care conducea motocicleta, îi privi pe oaspeți, întrebător, cu ochii lui negri, mici și neliniștiți.

Emil și Ana se ridicară în același timp, apoi Emil se adresă gazdei:

— Vă rog să ne iertați. Am fost informați greșit în legătură cu schimbul de locuință.

Ieșiră apoi repede, fiind convinși că Irina Neagu, născută Dobrescu, va continua cu succes minciuna lansată de ei.

Gazda îi conduse până la poartă, așa că Emil avu prilejul să-i spună:

— Dacă vă aduceți, între timp, aminte de ceva important în legătură cu cele discutate, vă rog să mă căutați la Inspectoratul General al Miliției de pe strada Ștefan cel Mare. Întrebați la informații de căpitanul Emil Bunea.

— Ce să-mi aduc aminte? șopti speriată Irina, uitându-se în urmă pentru a se convinge că nu e urmărită de soțul său. V-am spus tot ce știam… nu mai am nimic de spus.

— Mă rog… acceptă Emil. Cum credeți… Totuși, noi vă rugăm încă o dată să ne iertați pentru deranj…

— Nu face nimic, spuse gazda repede, închizând poarta în urma lor.

Ziua fusese căldură mare în oraș. Acum pale de vânt năvăleau pe străzi. Se răcorise brusc. Emil și Ana mergeau unul lângă altul fără să observe schimbarea timpului. Ana era impresionată de schimbările pe care le operase trecerea timpului în trăsăturile acestei femei, pe care o transformase într-o fostă femeie frumoasă. Pe de altă parte, Emil se gândea că poate greșise în formularea întrebărilor.

Trebuia să citească mai atent declarațiile anterioare ale cameristei, să-și formuleze întrebări suplimentare, prin care să fi putut confrunta afirmațiile ei din prima anchetă cu cele făcute în prezent.

La prima intersecție se despărțiră. Ana intenționa să ia un autobuz pentru a fi la timp la o întâlnire cu mama ei. Mergeau la teatru.

— La ce teatru aveți bilete? o întrebă Emil.

— La ”Municipal”. Se joacă „Moartea unui comis- voiajor”.

— Și… întâmplător joacă George Sîrbu?

— Întâmplător! Nu cred. După câte știu este în distribuție de la punerea spectacolului în scenă. De altfel, cochetă Ana, îmi permiteți să vă raportez, tovarășe șef că Sîrbu este slăbiciunea mea… Vreau să văd cu ce ochi îl voi urmări acum când îl știu implicat în acest caz „misterios” în a cărui dezlegare vom rivaliza cu „Răzbunătorii”[5]. Ce ziceți, domnule Steed?

— În această situație, doamna Peel. De mâine îmi voi cumpără umbrelă, îi întoarse Emil gluma.

DECLARAȚIA BĂNUITULUI CARE MURISE ÎNTRE TIMP

Rămas singur, căpitanul Bunea nu avea unde să se ducă. Atras de acest caz ca de un magnet se îndreptă către serviciu. Simțea nevoia să revadă dosarul, să recitească declarațiile Irinei Neagu, născută Dobrescu, să le compare cu cele relatate de dânsa în discuția pe care o avuseseră. Mergea gânditor, absorbit de presupuneri și deducții.

Traversând o intersecție, se trezi în fața unui automobil care era gata să-l prindă sub roți și cu toată săritura sa acrobatică, în lături, fu șters de mașina care se depărta în viteză, așa că nici n-avu timp să audă înjurătura șoferului.

— Era să mă omori, ticălosule, și adjuncta mea te-ar fi trecut în rândul suspecților din „cazul Bela Cony”, încercă Emil să glumească pe socoteala sa.

Ajuns la birou, scoase din dulap dosarul „Bela Cony” și-l deschise. Foițele subțiri, bătute la mașină la un rând, i se părură acum mai puțin îngălbenite. Suflă peste ele mașinal, le netezi cu palma, apoi se așeză în fotoliu și se cufundă în lectură.

Declarațiile luate Irinei Dobrescu chiar în dimineața în care fusese descoperit cadavrul dansatoarei corespundeau în linii generale cu informațiile pe care aceasta le dăduse cu ocazia vizitei făcute. Desigur, cele de acum douăzeci de ani erau date cu lux de amănunte și înflorituri.

Cele dintâi întrebări ale anchetatorului încercau să stabilească împrejurările în care fosta cameristă o găsise pe dansatoare moartă în camera ei. Declarațiile de atunci ale Irinei Dobrescu corespundeau cu afirmațiile făcute în acea zi în fața Anei și a lui Emil. Senzațiile

cameristei, ora, relatarea despre boala fetiței erau identice cu amintirile Irinei Dobrescu-Neagu, relatate după douăzeci de ani.

Din interogatoriul luat atunci cameristei atrăgea atenția în mod special următorul dialog:

„— A căutat-o ieri cineva pe doamna?

— La noi toată ziua sună telefonul…

— Totuși, în timp ce dânsa era la teatru, n-a căutat-o nimeni?

— Când era la teatru n-o mai căuta nimeni acasă. Toți prietenii dânșii știau unde s-o găsească…

— Se întorsese-singură acasă?

— Nu știu… n-am auzit-o intrând…’

— De obicei se întorcea singură?

— Niciodată… Totdeauna o conducea cineva, o cunoștință, un prieten, care o aștepta la teatru până după spectacol.

— În camera doamnei s-au găsit două cești în care erau resturi de cafea. Aceasta denotă că numai cu câteva ore înainte de moarte a fost vizitată de cineva.

— N-am văzut pe nimeni.

— Cine a pregătit cafeaua?

— De obicei, când avea musafiri, eu pregăteam cafelele. Nu-i plăcea să intre în bucătărie, de care avea oroare. În seara aceea însă nu știu dacă a făcut cafelele.

— Totuși, în seara morții doamnei, în dormitorul ei s-au băut două cafele.

— Nu știu dacă s-au băut cafele și cine le-a pregătit.

— Poate vreun prieten de-al doamnei?

— …Da… S-ar putea, însă, într-un singur caz. Domnul Oreste Papadat nu era niciodată mulțumit de cafeaua care i se făcea. „Pregătirea cafelei are tainele ei”; spunea el adesea. Tocmai de aceea și-o prepara singur.”

Și totuși anchetatorul nu mai insistase pe această pistă. Brusc și ciudat el o părăsise, trecând la altă întrebare.

„— Unde se află camera dumneavoastră față de dormitorul doamnei Dina?

— Adică, cum unde se află?”

Emil se opri din studiu: camerista n-a înțeles întrebarea, sau și-a luat un răgaz ca să-și pregătească răspunsul, truc folosit adesea de cei anchetați.

„— Adică, preciză comisarul, se află aproape sau mai departe de dormitorul stăpânei dumneavoastră?

— Camera mea era despărțită de dormitorul doamnei de sufragerie și un mic antreu.

— Și n-ați auzit niciun zgomot?

— Nu.

— În mod normal ar fi trebuit să auziți împușcătura…

— N-am auzit nimic…

— Și n-ați văzut pe nimeni intrând sau ieșind din casă?

— La ora unu noaptea, trebuia să stau la fereastră ca să văd cine intră și cine iese din casă…”

Era desigur un răspuns obraznic, la care anchetatorul nu reacționase. Poate că acesta mai spera să scoată ceva de la cameristă și nu voia s-o sperie. Totuși, el reveni asupra întrebării:

„— Deci, n-ați văzut pe nimeni?

— Domnule comisar, dacă aș fi văzut pe cineva, v-aș fi spus de la început…”

Cu toate insistențele, comisarul n-a putut să scoată mai mult de la Irina Dobrescu.

Emil era tentat să verifice chiar în clipa aceea alibiul lui Oreste Papadat, care își făcea „singur cafeaua”.

Răsfoi dosarul și găsi interogatoriul lui Papadat. La gândul că Papadat nu mai trăiește, Emil vru să lase baltă declarațiile acestuia.

Se răzgândi: oricum, trăiesc ceilalți. Și, apoi, voia să știe adevărul. Așa că se opri din răsfoitul dosarului la interogatoriul lui Oreste Papadat.

„— Ne scuzați domnule Papadat că vă deranjăm… Dar… încercă comisarul să se scuze.

— Știu, nu e nevoie să vă cereți scuze. Sunt gata să răspund la întrebările dumneavoastră.

— Dacă doriți, puteți cere să fie prezent și avocatul dumneavoastră.

— N-am această dorință, pentru că nu mă simt vinovat, ci numai îndurerat.

— Nici n-ați fost acuzat de vreo vinovăție.

— Mă refer la născocirile reporterilor. De două zile nu fac altceva decât să cerceteze cu lupa dormitorul sărmanei Bela Cony, cabaretul, relațiile ei…

— O întrebare indiscretă, dar indispensabilă: Erați în relații intime cu Bela Cony?

— Dacă vă referiți la trecut, răspunsul meu este afirmativ.

— Ce înțelegeți prin trecut?

— Dumneavoastră știți prea bine că după scandalul acela cu brățara, ne vedeam foarte rar.

— Ați vorbit cumva cu dânsa alaltăieri la telefon?

— Alaltăieri? Nu… N-am vorbit. De vreo săptămână nici n-am văzut-o.

— Când ați fost ultima dată în casă la dânsa?

— Acum zece zile… M-am dus din obișnuință… Rămăsesem, totuși, prieteni…

— Camerista lui Bela spunea că vă preparați singur cafeaua când o vizitați pe dansatoare…

— M-am informat din ziare… Povestea cu cele două cești de cafea… În fine, e drept că îmi prepar singur cafeaua. Așa procedez și la club și acasă și la… prieteni. Merg direct la bucătărie și îmi prepar cafeaua. Acest tabiet mi-l cunosc toți chelnerii și bucătarii din București. Însă de aici și până la a face mister și motiv de suspiciune…

— Continuați…

— N-am ce să continui… Vă rog să puneți întrebări.

— Deci, susțineți că alaltăieri n-ați fost la doamna Bela?

— N-am fost. Oare eu sunt singurul amator de cafea în țara asta, care și-o prepară singur?

— Ce ați făcut alaltăieri între orele 12 și 2 noaptea?

— Am stat acasă.

— V-a vizitat cineva, vreun cunoscut?

— Nimeni în afara doctorului. A venit la mine pe la ora unsprezece noaptea, apoi mi-a dat telefon la unu noaptea, ca să se intereseze cum mă simt. De altfel. În acest sens, poate să vă dea și el o declarație."

Emil căută declarația doctorului care confirma alibiul lui Papadat:

„În seara zilei de 13 februarie, am fost chemat acasă la domnul Oreste Papadat, care ave 39 și 5 grade temperatură. Am constatat că sus-numitul avea gripă ca urmare a unei răceli. I-am prescris tratament cu aspirine, baie caldă și înfășurare în cearșafuri înmuiate în oțel pentru a-i scădea temperatura. În jurul orei unu noaptea, am dat un telefon ca să mă interesez de sănătatea clientului meu. Starea în care se afla domnul Papadat (temperatură și frisoane) nu i-ar fi permis să iasă din casă fără consecințe grave asupra sănătății sale".

Emil zâmbi. Naivă declarație. O intenție de „exactitate" cerută de împrejurări. Doctorul era prietenul casei și bineînțeles că nu putea să nu-și ajute prietenul la ananghie. Reluă interogatoriul lui Papadat.

„— Recunoașteți, domnule Papadat, căci cu toată gripa și cele 39 de grade, ați fi putut merge până la doamna Beta Cony, a cărei casă se găsește la doi pași de dumneavoastră?

— Recunosc, că doar nu eram pe moarte. Puteam s-o văd în seara aceea pe Bela, după cum același lucru îl putea face și soția mea.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți...

— Vreau să spun că dacă poliția caută cu orice preț un asasin, acesta trebuie căutat și în rândul soțiilor prietenilor doamnei Bela

Cony. De pildă, în cazul meu aș putea să fiu eu asasinul, după cum tot așa de bine acesta ar putea să fie soția mea, Aspasia Papadat, care cunoștea relațiile mele cu Bela și ar fi putut să se răzbune. Senzațional, nu?"

Încă unul care era mai mult decât ironic cu comisarul Mihăileanu, care, deși avea unele indicii că Papadat ar fi putut fi asasinul, lasă lucrurile neclarificate. În plus, chiar acesta îi mai oferea încă o pistă: soția sa. Ciudat! Se pare totuși că anchetatorul era stânjenit de marea avere și nenumăratele relații ale lui Papadat.

Faptul că Papadat declarase că nu are nevoie de avocat nu-l impresionase pe căpitanul Emil Bunea. Bogatul om de afaceri aflase deja din ziare că va fi unul dintre principalii suspecți, iar banii săi aveau tot timpul să pună în mișcare o armată de avocați cu care să înfrunte ancheta, justiția și presa.

Emil își aminti de plângerea comisarului Paul Mihăileanu că reporterii zeloși, avizi după senzațional, în cele mai multe cazări fac un deserviciu organelor de cercetare. Se pare că avea dreptate acest comisar. Cea din urmă întrebare a comisarului anchetator, adresată lui Oreste Papadat, era formulată astfel:

„— Aveți de gând să dați în judecată ziarele care vă includ pe lista suspecților?"

Emil se opri din citit mirat. „Ce întrebare o mai fi și asta? Ce-l interesează pe anchetator?"

„— Nu, răspunse Papadat. N-am de gând așa ceva. De altfel, dacă aș porni proces împotriva ziariștilor, ar trebui să-mi petrec toată viața pe sălile tribunalelor. E drept că aș avea totuși un avantaj: aș deveni celebru și subiectul numărul unu la rubrica «Scandaluri»."

Emil închise dosarul. Papadat ori era foarte deștept; ori venise foarte bine pregătit.

Era ora douăsprezece când Emil își părăsi biroul. Porni spre casă pe jos, cu toate că era obosit.

TELEFONUL MISTERIOS

A doua zi de dimineață, Emil se duse la birou mai devreme decât îi era obiceiul. Voia să se pregătească bine pentru întâlnirea pe care o programase pentru ziua aceea cu fosta cabinieră a dansatoarei. Din întâlnirea cu Irina Dobrescu-Neagu observase că deși trecuseră atâția ani, discuțiile în legătură cu drama petrecută atunci începeau pe un ton oarecum neutru, pe parcurs însă căpătau o amprentă de actualitate, fapt care-i face pe cei în cauză să fie prudenți în tot ce spun și fac. În consecință, își propuse să fie foarte atent și să încerce să imprime viitoarelor întâlniri o atitudine în discuții cât mai firească, ținând cont, bineînțeles, și de „distanța de timp".

Răsfoi dosarul, scoase din el declarațiile cabinierei, comandă cele două cafele - devenite tradiție - și o așteptă pe Ana, care fu prezentă la ora fixată.

— Asasinul a mai câștigat o zi! exclamă ea îndată ce intră în birou.

— Dar a mai pierdut ceva din liniștea și siguranța pe care i le asigurase poate scurgerea atâtor ani, îi răspunse Emil, ajutând-o să-și scoată pardesiul.

— Crezi?

— Cu cât se apropie termenul de prescripție, cu atât trebuie să fie mai îngrijorat, mai nerăbdător. Tensiunea lui crește invers proporțional cu scurtarea timpului rămas până la prescripție, fu de părere Emil.

— Impresia mea este că asasinul nici nu se mai gândește la „cazul Bela Cony".

— Cine știe? În ce mă privește, aștept ca asasinul să facă ceva… Să comită o imprudență care să-l dea de gol.

— Dacă n-a și făcut-o, reluă Ana ideea lui Emil.

După acest scurt schimb de păreri, cei doi colaboratori au reluat discuția întreruptă.

— Te referi la vizita lui Filip Cosma la Irina Neagu? întrebă Ana.

— Da! Poate că a trecut întâmplător… Poate s-a dus cu un scop anume. Nu prea îmi vine să cred că a trecut întâmplător și că a recunoscut-o pe Irina văzând-o în fața casei. Este atât de schimbată…

Această observație a Anei îl avertiză pe Emil asupra unei greșeli pe care era gata să o comită și el.

— Nu putem judeca după fotografie… Cei care se cunosc își rețin trăsăturile esențiale, adică acel „ceva" personal al fiecărui individ, care este numai „al lui" și care nu se schimbă nici cu timpul, nici cu vârsta, reflectă Emil. Și apoi nu uita că, după cum a relatat Irina Neagu, s-au mai întâlnit de atunci.

Acum Emil era sigur că fusese cât pe-aci să judece pripit o situație, neținând cont că oamenii care se cunosc personal păstrează în amintire trăsăturile principale ce rămân neschimbate. Pe când cei care se cunosc prin intermediul fotografiilor cu greu pot să rețină aceste trăsături particulare mai ales după trecerea anilor.

— Spune mai bine cum a fost cu actorul preferat? N-a avut trac văzându-te cum îl urmărești cu atenție? continuă el după o mică pauză.

— În orice caz, joacă bine… și… n-a avut trac. Poate tracul ți l-a rezervat dumitale, răspunse Ana cu același ton înțepător.

— Am făcut o mică greșeală ieri… începu Emil, făcându-se că nu bagă de seamă micile răutăți ale colaboratoarei sale.

— Mi-am dat seama și eu, îl întrerupse Ana. Trebuia ca înainte de întâlnirea cu Irina să ne fi documentat mai bine în legătură cu primele ei declarații. Din studiul dosarului ai mai descoperit ceva nou?

— Nu. Deocamdată. S-a ivit totuși o poveste cu o cafea și un „cafegiu” cu tabieturi. Am să-ți povestesc mai. târziu. Acum cred că e mai bine să răsfoim declarațiile cabinierei în vederea unei vizite și a unei eventuale convorbiri cu ea.

Emil îi dădu Anei foile și o rugă să-i citească cu voce tare. În timp ce Ana citea, Emil, tolănit în fotoliu, o urmărea cu atenție, ștergându-și în același timp lentilele ochelarilor care parcă se abureau din senin.

Dialogul între Paul Mihăileanu și fosta cabinieră se desfășurase normal, cu toate că se putea observa tonul „arțăgos” al cabinierei, precum și umbra de ură pe care o purtase dansatoarei..

— Numele dumneavoastră!

— Parcă nu mă cunoașteți!

— Vă rog să răspundeți la întrebare!

Ana se opri din citit, privindu-l pe Emil.

— Dar de unde îl cunoștea cabiniera?

— Probabil de când cu povestea aceea cu furtul brățării… Mihăileanu a făcut ancheta…

Ana reluă cititul interogatoriului

— Mă numesc Elena Farcaș.

— Vârsta?

— Treizeci și cinci de ani.

— Căsătorită?

— Da, cu patru copii.

— Când ați aflat de moartea dansatoarei?

— Azi-dimineață.

— Cum, după două zile?

— Am fost plecată la Brașov. Primisem o telegramă că mama este bolnavă.

— Dar de acest eveniment au scris toate ziarele.

— Nu citesc ziarele. Le citește soțul meu și apoi îmi povestește știrile mai importante. De altfel, tot el m-a informat și despre moartea doamnei Dina, când m-am reîntors de la Brașov.

— Și cum ați primit această veste?

— Cum s-o primesc? Mi-a părut rău de dânsa, că doar om sunt, nu? Am zis Dumnezeu s-o ierte… Însă eu nu o pot ierta. M-a făcut de râs pe nedrept, bănuindu-mă că i-am furat brățara. Cât despre moarte… tot sfârșitul ăsta i-l prevedeam…

— Ce vreți să spuneți cu asta?

— Păi ce să spun altceva decât ceea ce știe toată lumea… Că primea multe buchete de flori și tot atâtea scrisori de amenințare. Ba unele îi scriau că îi aruncă vitriol în ochi, ca s-o desfigureze, că moartea ar fi prea ușoară pentru ea.

— Puteți să numiți vreo persoană din cele care au amenințat-o?

— Asta o știți și dumneavoastră, domnule comisar, că persoanele care scriu așa ceva nu semnează. De multe ori doamna Bela îmi spunea că nici să nu-i dau aceste scrisori și să le rup, că-i strică cheful.

— Cine o amenința după părerea dumneavoastră?

— Cum cine? Nevestele celor care-i trimiteau buchetele de flori.

— Și totuși, nu puteți să-mi spuneți ceva mai concret?

— Concret? Cum aș putea spune ceva concret când prin cabina doamnei treceau în fiecare seară zeci de bărbați? În felul ăsta a dispărut și brățara despre care vă aduceți aminte că m-ați anchetat cu atâta… pentru că o credeați numai pe dânsa…

— Dacă aș fi crezut-o numai pe dânsa, erați acum la închisoare… Și apoi, acum nu vorbim despre brățară… Vă rog să reveniți la problema pe care o discutăm.

— Vasăzică, am fost acuzată că sunt hoață și această nedreptate constituie acum altă problemă…

— Dacă vă amintiți, nu v-a spus nimeni că sunteți hoață… iar cazul acela - repet - s-a încheiat.

— Ba nu s-a încheiat. S-a întâmplat că dumneavoastră ați fost drept cu mine și nu m-ați arestat. Dar bănuiala a rămas ca o pată. Și când ți se mai întâmplă câte o belea ca aceea, tam-nisam, poliția te

pune la radiografie, găsește pata și apoi… dă-i cu «tratamentul»-… că astea le știți dumneavoastră mai bine chiar ca autorii de romane polițiste.

— Vă rog, ne depărtăm de la subiect. Răspundeți-mi: cine a vizitat-o în serile premergătoare morții ei? Bineînțeles, numele celor pe care îi cunoașteți…

— Îmi amintesc că au trecut pe la dânsa, printre alții, domnul George Sîrbu, domnul Filip Cosma, domnul Gelu Ionescu…

— Dar telefoane a primit?

— Multe…

— Mă refer la vreun telefon, așa, mai deosebit, care a supărat-o, a emoționat-o, insistă anchetatorul.

— Da, a primit un telefon misterios.

— Bărbat sau femeie?

— Bărbat. Știu că eu am ridicat receptorul.

— Susțineți că acel telefon a supărat-o?

— Nu susțin nimic când am de-a face cu poliția…

— Doamnă Farcaș, v-aș ruga să luați lucrurile mai în serios. Sunteți într-o anchetă, nu la o cafea…"

Emil strigă satisfăcut:

— În sfârșit! Iată-l odată supărat pe domnul anchetator! Dacă nici acum nu se enerva, începeam să cred că e de lemn.

Ana îi aruncă o privire scurtă, de reproș pentru faptul că a întrerupt-o. Apoi continuă:

„— Domnule comisar, vă rog să mă credeți că sunt o femeie serioasă și nu glumesc, mai ales că e vorba de viața unei persoane pe care am cunoscut-o și am servit-o. Dar la unele întrebări zău că nu știu ce să răspund… Dumneavoastră mă întrebați ce a făcut când a primit telefonul acela mai deosebit. Dânsa juca întotdeauna teatru, așa că era greu să-ți dai seama dacă este supărată, speriată, sau mai știu eu cum…

— Bun! Spuneți-mi, atunci, cum a reacționat în seara aceea când a primit telefonul.

— În primul rând a acoperit receptorul cu palma și m-a certat că de ce am spus că e în cabină. Apoi și-a dat ochii peste cap și a început: «Of, Doamne, Dumnezeule, ce mă bate la cap…» Cam asta a fost…

— N-ați recunoscut cumva vocea?

— Nu… Și totuși mi s-a părut cunoscută… Acum când mă întrebați parcă îmi reamintesc timbrul ei. Parcă am mai auzit-o, însă nu știu când și unde…”

Emil se aștepta ca anchetatorul să insiste în această întrebare. Să încerce s-o ajute pe cabinieră ca să-și reamintească. Urmări cu încordare întrebarea următoare, dar… nimic. Anchetatorul trecuse brusc la altă întrebare:

„— În seara aceea, doamna a plecat singură de la teatru?

— Niciodată nu pleca singură. În seara aceea, cum s-ar spune, în ultima ei seară, a fost condusă de domnul căpitan de cavalerie Sergiu Ornaru.

— Vreo scrisoare din acelea de amenințare mai aveți?

— V-am spus că le rupeam imediat. Le citeam numai ca să fac haz, apoi le rupeam.”

Spre sfârșitul interogatoriului mai urmau câteva întrebări fără nicio importanță.

— Impresiile? întrebă Emil, când colaboratoarea sa a terminat de citit.

Ana ridică din umeri.

— Una singură: ancheta comisarului Mihăileanu parcă are un caracter strict… informativ. Nu înțeleg pentru ce anchetatorul nu încearcă să aprofundeze, să insiste pe unele întrebări care păreau destul de interesante.

— Asta este și impresia mea. Iată însă că a apărut încă un personaj: domnul căpitan de cavalerie…

— Vrei să stabilim întrebările pe care le vom pune fostei cabiniere? propuse Ana.

— Să auzim mai întâi cum se apără domnul căpitan de cavalerie. De data asta am să citesc eu, spuse Emil, deschizând dosarul la interogatoriul lui Sergiu Ornaru.

După obișnuitele fraze de introducere, anchetatorul a intrat direct în subiect:

„— Când ați luat cunoștință de moartea doamnei Bela Cony?

— Chiar în dimineața când a fost găsită moartă. Din ziare. A fost o ediție specială.

— Și ce ați făcut?

— Ceea ce poate să facă un om în asemenea împrejurări: am dat telefon la ea acasă.

— Cu cine ați vorbit?

— Cu camerista care-și pierduse complet capul…

— Vă amintiți ce ați vorbit cu camerista?

— Nu înțeleg de ce îmi puneți asemenea întrebări! Ce se poate vorbi în asemenea împrejurări, despre o astfel de întâmplare care cade ca trăsnetul și când este vorba despre o ființă la care ții foarte mult? Lovitura a fost cu atât mai mare, cu cât în seara premergătoare morții am fost cu Bela împreună.

— Ați petrecut împreună la «Alhambra»?

— Da. După ce și-a terminat programul.

— Și ați condus-o acasă?

— Desigur.

— Ați intrat în casă?

— N-am intrat. Bela s-a scuzat că nu mă poate primi, deoarece așteaptă o persoană cu care are de discutat niște probleme foarte importante cu privire la o moștenire. M-am făcut că o cred, deși nu dădeam doi bani pe scuzele ei, fiind sigură că mă mințea.

— Credeți că nu era așteptată sau nu aștepta pe nimeni?

— Vă repet: am fost și sunt convins. De altfel, Bela inventa astfel de situații foarte des, cu o naivitate dezarmantă… Dacă voia neapărat să scape de cineva, era în stare să se scuze că trebuie să plece, deoarece este așteptată de «președintele Americii»…

— Era chiar așa de ciudată această doamnă?”

Emil se opri din citit, privind întrebător spre Ana.

— Ce rost are această întrebare?

— E foarte firească… răspunse Ana. Anchetatorului i se pare ciudată atitudinea dansatoarei față de un om pe care poate că-l iubește.

— Chiar asta se pare că încearcă să arate și Ornaru, o completă Emil reluând cititul cu răspunsul acestuia.

„— Mă iertați, domnule anchetator, dar dumneavoastră nu cunoașteți bine lumea aceasta… a artistelor de cabaret. Eu am cunoscut-o bine, din păcate…

— Și, totuși, nu v-a mirat faptul că prietena dumneavoastră este așteptată la o asemenea oră de o persoană pe care nu o cunoșteați?

— Cunoscându-i capriciile, nu m-am mirat, mai ales că nu o dată am fost și eu unul dintre cei așteptați chiar la o asemenea oră! răspunse cinic Ornaru.

— După ce ați lăsat-o acasă; unde ați plecat?

— Da, înțeleg… Trebuie să-mi găsesc un alibi.

— Nu vă întind «curse»… Meseria mea mă obligă să clarific toate aspectele care ridică semne de întrebare.

— Spre norocul meu, m-am întâlnit chiar în fața casei cu un prieten cu care am plecat la bar.

— Pentru ce spuneți «spre norocul meu», domnule Ornaru? a cerut lămuriri comisarul.

— Păi… în primul rând, înainte de a fi chemat de dumneavoastră oficial, am luat cunoștință din ziare, că sunt și eu unul din fericiții candidați la… spânzurătoare. Adică, scuzați, la noi nu se mai folosește acest instrument învechit… Presa, domnule comisar,

lucrează mai repede ca dumneavoastră… Trebuie să-i recunoașteți acest merit. Reporterii aceștia au multă imaginație și tot atât de mult haz...

— Și în al doilea rând?

— A, da, am zis în primul rând… Deci, în al doilea rând, domnule anchetator, aflați că dacă nu se găsea un alt prost ca s-o omoare pe artistă, poate că eu aș fi astăzi ucigașul ei.

— Ați fi avut vreun motiv?

— Da Unul care în situația prezentă ar constitui, cum ziceți dumneavoastră, mobilul crimei… Trebuie să știți, domnule comisar, cine s-a apropiat măcar o dată de frumoasa Bela, și-a și creat «mobilul» unui asasinat pasional! Deci…”

Emil verifică alibiul: un prieten de-al lui Sergiu Ornaru, un chefliu ca și el, tocmai trecea întâmplător pe stradă, când l-a văzut pe Ornaru în mașină, staționând în fața casei dansatoarei.

„— Motorul funcționa? îl întrebă anchetatorul pe martor.

— Poftiți?”

— Vrea să câștige timp, cunoaștem trucul! spuse Emil, oprindu-se pentru un moment din citit. Apoi continuă:

„— V-am întrebat dacă motorul automobilului funcționa!

— A, cum să nu, doar mașina era în mișcare.

— Ați spus mai înainte că mașina staționa în fața casei.

— Staționa, vorba vine… Adică, am vrut să spun că era în fața casei, și am întâlnit-o în timp ce pornea.

— Pe Bela Cony ați văzut-o coborând din mașină?

— Nu… n-am văzut-o coborând din mașină, însă am văzut-o sunând la ușă…

— Sunând?

— Adică… N-am observat prea bine… Am văzut-o stând în capătul scării de la intrare. Nu pot să spun dacă suna sau dacă se

pregătea să deschidă cu cheia.

— Era vreo lumină aprinsă în casă?

— Vreo lumină aprinsă în casă? N-am observat!”

Emil aruncă foile dactilografiate.

— Se vede cât de colo că este un martor mincinos! Mă mir pentru ce nu a încercat să-l încolțească Paul Mihăilescu. Măcar pentru propria sa plăcere… Nu lași să-ți scape o pasăre așa de rară! Se vede că abia începea să se amuze și apoi îl lăsa în pace pe acest „Deus ex machina” inventat poate de Ornaru.

— Crezi că este chiar un martor mincinos? se miră Ana.

— Ce să zic? Eu l-aș fi întrebat pe Ornaru în primul rând de acest „Colt 32.”

— De ce?

— Un „Colt 32” nu este o armă de femeie… Doar nu suntem în Texas! Bela Cony ar fi putut desigur să aibă în poșeta ei un pistol de „damă”, un „Browing” mic de 6 mm… În orice caz, nu un „Colt” de cowboy! răspunse Emil care avea poftă să enumere toate armele pe care le cunoștea, dar se abținu. Căpitanul ar fi putut ști mai mult despre acest „Colt 32”, spuse el în concluzie.

— În orice caz, alibiul căpitanului Sergiu Ornaru fusese acceptat…

— Cu prea mare ușurință! fu de părere Emil.

Și adăugă:

— Pe acest domn, prieten al căpitanului, dacă îl speria puțin mai tare, ai fi scos din el totul!

— Totul, adică?…

— Hm… Nu știu… Să vedem mai departe.

— Deci, ce o întrebăm pe Elena Farcaș? repetă Ana întrebarea de la începutul conversației.

— Nu prea văd alte întrebări decât despre telefonul acela misterios. Poate că mai știe ceva despre care atunci n-a vrut să

vorbească… Mai putem tatona și povestea aceea cu scrisorile de amenințare. Se pare că fosta cabinieră știe ceva mai mult.

— La fiecare interogatoriu apare și un „cineva" necunoscut, înconjurat de mister! oftă Ana. „Cineva" care iese din casă la ora unu noaptea, „cineva" care a dat un telefon și a alarmat-o pe artistă, „cineva" care a scris o scrisoare de amenințare…

— Deocamdată, trei „cineva". Sau unul singur! Unul și același… cineva!

— Tot ce se poate!… Deci, plecăm! se ridică Ana.

— Plecăm!

— Ai anunțat-o pe Elena Farcaș?

— Nu… Vreau să-i facem o surpriză.

— Ce să-ți spun, foarte plăcută surpriză, mormăi Ana și deschise ușa camerei anticipând întâlnirea cu Elena Farcaș: „Știți… venim de la miliție… Ne ocupăm de…" O să ne primească cu brațele deschise.

Se făcuse ora zece când cei doi colaboratori au pornit spre Teatrul Național.

ÎN ATELIERUL UNEI PERUCHIERE

Pe Elena Farcaș au găsit-o în atelierul ei, la Teatrul Național Studio, din Piața Amzei.

Arăta foarte bătrână, cu toate că nu putea să aibă mai mult de cincizeci și cinci de ani. Era îmbrăcată într-un halat alb și bine apretat, iar în picioare purta o pereche de papuci de casă. Avea fața brăzdată de riduri și părul complet alb. Purta o pereche de ochelari cu lentile de prezbit. Aproape pe vârful nasului, ceea ce nu împiedica să i se vadă ochii, foarte roșii, din cauza meseriei migăloase de peruchieră.

Era în plin lucru, înconjurată de trei tinere, fiecare dintre ele cu o perucă în mână în diferite faze de lucru. O fetișcană de vreo cincisprezece ani, cea mai mică dintre toate, se îndeletnicea cu pieptănatul unei peruci.

Erau atât de ocupate, încât nici n-auziră bătăile în ușă, așa că în cele din urmă. Emil și Ana au intrat în atelier fără să aștepte să fie invitați.

Abia acum toate întoarseră capul spre noii-veniți.

— Doriți ceva? întrebă Elena Farcaș.

— Am vrea… Am vrea să vă reținem câteva clipe, spuse Emil luând o mutră cât se poate de docilă.

— Nu-mi văd capul de lucru! exclamă bătrâna. Dar despre ce este vorba?

— Ar fi mai bine dacă am putea să vorbim într-o cameră mai liberă. Nu de altceva, dar vrem să vă întrebăm ceva, care, desigur, n-o să le intereseze pe fete… Și în afară de asta, le furăm și din timp…

— Din timp, oricum ne furați, mormăi peruchiera, dar Emil se făcu că n-o aude.

După ce Elena Farcaș dădu câteva indicații fetelor în legătură cu perucile pe care le lucrau, trecură în altă cameră a atelierului, unde Farcaș avea un fel de birou al său. Apoi, potrivindu-și ochelarii pe nas, se uită cercetător la cei doi musafiri neașteptați.

— Cu ce vă pot fi de folos?

— Știți… dânsa este studentă la Facultatea de drept… ultimul an… începu Emil.

Și pentru că peruchiera stătea cu mâinile încrucișate, neajutându-l cu nimic, el se opri.

— Fac un studiu despre cazuri… vechi. Adică, de criminalistică… completă Ana introducerea, mințind, cu dezinvoltură.

Femeia tot nu înțelegea. Ridică oarecum enervată din umeri. Apoi tăios:

— Nu mă interesează decât piesele cu personaje cărora trebuie să le fac peruci.

— Și am vrea să ne spuneți câteva lucruri despre un caz la care ați fost martoră! preciză Emil. Este vorba de Bela Cony.

— Martoră?… Eu?… Oh!… Nebuna aia de dansatoare?! exclamă Elena Farcaș în culmea mirării.

— Tocmai!

— Dumnezeule! Ce v-a venit? se cruci femeia. De ce nu-i lăsați pe morți în pace?

Emil și Ana se uitară încurcați unul la altul, făcându-se că nu înțeleg întrebarea gazdei.

— Apelez la amabilitatea dumneavoastră, datele pe care le voi obține din acest caz îmi vor fi poate folositoare pentru lucrarea mea de diplomă, reluă repede Ana.

— Vă amintiți cumva de povestea dansatoarei? întrebă Emil, căutând să pară că nu observă agitația Elenei Farcaș.

— Cum să nu mi-amintesc? Nu se uită ușor asemenea lucruri! Trebuie să știți că am fost acuzată și eu că i-aș fi furat o brățară. Vai, ce rușine am pățit! exclamă Elena Farcaș, care, după cum se părea, îi mai purta ranchiună pentru acea acuzare nedreaptă.

— Dar nu vă acuzase nimeni direct, încercă s-o potolească Emil.

— Ba bine că nu! Doar s-a scris și la ziar că am fost bănuită eu! Era să-mi pierd pâinea! Bine că n-a crezut-o nimeni, că toți o știau de nebună.

Altă revelație pentru Ana. Nu se așteptase ca acuzarea de acum douăzeci de ani ar mai putea s-o scoată din sărite pe această femeie. Se spune că timpul șterge totul, însă atitudinea Elenei Farcaș demonstra contrariul.

„O amărâse mult bănuiala aceea", se gândi Ana. Aducându-și aminte de o frază din declarația peruchierei: „Doar am patru copii!" Din gândurile ei o scoase Emil:

— În cele din urmă s-a spus că artista și-a pierdut brățara pe drum, vru s-o liniștească Emil, dar nu reuși.

Dar această afirmație scosese la iveală un alt amănunt.

— N-o pierduse. Eu știu că s-a furat, se îndârji peruchiera.

— Adică, cum știți?

— Neagu ăla, electricianul, i-a furat-o.

— Care Neagu?

— Cum care? Ibovnicul cameristei.

— Cel cu care s-a căsătorit?

— Exact! Eu am fost sigură că a furat-o el, dar n-am insistat. Preferam să se creadă că s-a pierdut pe drum decât să continue această poveste care ar fi putut scoate la lumină știu eu ce alte murdării. Nu pun mâna în foc cu nu era amestecată și camerista.

— Dar camerista s-a cunoscut cu Neagu abia cu ocazia acestei anchete! încercă Emil să lămurească informația…

— Asta s-o spună lui mutu! râse peruchiera.

— Se cunoșteau mai de mult? întrebă Emil și aștepta acest răspuns cu nerăbdare.

— Ba bine că nu! De vreo două luni. Camerista doamnei… cum naiba o cheamă? Na, că am uitat-o.

— Irina Dobrescu.

— Da… Irina… oftă ușurată peruchiera, care probabil n-ar fi fost în stare să-și continue relatarea dacă nu găsea numele care o interesa. Vasăzică, Irina venise într-o seară în cabaret. Bela Cony avusese un număr în premieră și o invitase și pe ea. Eram cu toții în culise. Era și electricianul acela… Neagu… Tot timpul șușoteau… El și cu Irina… Apoi am auzit cu urechile mele când Irina i-a spus să vină acasă la stăpână, să-i repare ceva comutatoare și un fier de călcat. Și încă ceva… Când a trecut focul cel mare, adică după vreo doi-trei ani, nu-mi amintesc bine, un tinerel, care învăța meseria pe lângă Neagu, mi-a spus că în ziua aceea îl auzise și el vorbind cu Irina. Nu mă înșelasem, deci.

Emil asculta cu atenție. Se părea că furtul brățării începe să se înlănțuie oarecum cu împușcarea artistei. În orice caz, era clar că Irina Neagu mințise. De ce?

Emil se hotărî să treacă mai departe la întrebările legate de declarația Elenei Farcaș.

— Am citit în declarația dumneavoastră despre niște scrisori de amenințare, despre telefonul acela… Apropo, nu v-ați adus aminte niciodată a cui putea să fie vocea aceea?

— Nu! Niciodată! Și credeți-mă că de multe ori m-am chinuit. Zău! Și chinul a fost cu atât mai mare, cu cât am retrăit de mai multe ori această poveste. Și tot de atâtea ori am auzit vocea aceea care parcă venea din altă lume. Însă de câte ori am încercat s-o identific n-am reușit. Ca printr-un farmec vocea își pierdea timbrul acela cunoscut pentru mine… Mă credeți?

— Desigur… pentru ce nu v-aș crede… Ați spus că ați trăit de multe ori de atunci această poveste… Nu cumva a ieșit la iveală

vreun element nou? Adică… mă înțelegeți ce vreau să spun? întrebă Emil de teamă ca nu cumva cuvântul *„element”* s-o încurce.

— Înțeleg foarte bine… Nu, nu mi-am adus aminte de nimic nou. De altfel, știți că s-a spus la un moment dat că aș fi omorât-o eu ca să mă răzbun pentru că m-a făcut hoață! Doamne, ferește! Bine că n-a crezut nimeni…

Emil observă că peruchiera făcea ce făcea și aducea tot timpul vorba de brățară.

— Avea mulți prieteni…

— Ei… prieteni… Da… avea mulți.

— În perioada aceea cine era cel mai apropiat de dânsa? se interesă Emil. Desigur, dacă vă aduceți aminte.

— V-am spus că-mi aduc aminte totul! N-am uitat nimic! Vasăzică, cine era mai apropiat? În primul rând erau mai apropiați *„pe față”* și mai apropiați *„pe ascuns”*.

— Nu înțeleg, făcu Emil.

— Ei… nu înțelegeți!… Adică, cu oamenii care se „afișa”, cum se zice, și cu alții despre care nu știa nici pământul.

— Cei cu care se afișa?

— Păi… s-a spus atunci… actorul, deputatul, căpitanul, directorul restaurantului „Alhambra”, și nu mai știu cine! Ba da! Bătrânul acela, Papadat, care îi dăruise și brățara aia cu pricina!

„Iar cu brățara!” își spuse Emil și se grăbi să treacă la o nouă întrebare ca să nu înceapă iar cu povestea furtului.

— Și cei despre care nici pământul nu știa, nu cumva știți dumneavoastră?

— N-ați cunoscut-o pe Bela Cony! Era înconjurată numai de persoane foarte sus-puse. Nimeni nu știa nimic despre ele.

— În declarația dumneavoastră de atunci ați spus că doamna Bela Cony plecase cu căpitanul Sergiu Ornaru.

— Da, cu dumnealui plecase, de altfel, așa a mărturisit chiar dânsul.

— Era în relații cu acest Ornaru?

— Ei… în relații… dete din cap cu subînțeles peruchiera. Era cu mai mulți în… relații… Artistă de cabaret, ce vreți? Lumea spunea că are talent! Corp avea, asta da! Ca o statuie! exclamă femeia cu sinceră admirație. Acum, gata… toate astea s-au terminat.

— Dumneavoastră n-ați avut niciodată vreo bănuială cam cine-ar putea să fie asasinul? se interesă Ana.

— Desigur… Mai mulți! Eu în fiecare seară, în cabină, auzeam ce aude omul într-o viață întreagă! Și amenințări, și glume, și tot ce vreți.

— Ați auzit pe cineva care a amenințat-o direct?

— Căpitanul Ornaru, de pildă, de mai multe ori. Până și actorul, maestrul George Sîrbu, i-a spus într-o seară: «Dragă Bela, cred că am să te omor, să nu te superi!" Dumneavoastră nu știți cum e maestrul Sîrbu. Și când este supărat, tot așa vorbește, cu „draga mea", dar poate să te trimită și la dracu' cu acest „dragă" al lui.

— Și Bela Cony ce-a zis?…

— Dânsa? A râs. A râs ca de obicei… Am avut tot timpul impresia că și viața o lua în derâdere. Mă mir cum nu se gândea că are o fetiță de crescut…

— Am auzit că îi merge bine fetiței.

— Ei, bine… o fată fără mamă, fără tată… Așa bine!…

— Vreau să spun că nu duce lipsă de nimic…

— Am auzit și eu… A înfiat-o o femeie… O brodeză, așa ceva… A crescut-o cu acul, vorba aceea.

— Dumneavoastră n-o cunoașteți pe această femeie?

— De unde s-o cunosc?! se miră peruchiera.

— Mă scuzați… Mă gândeam să nu fi fost o cunoștință a doamnei Cony…

— Nicio cunoștință… După câte știu nici rudă nu i-a fost… O femeie cu totul necunoscută…

— Și cum a apărut această necunoscută? exprimă cu voce tare o întrebare pe care și-o pusese de multe ori în gând Emil.

— Dumnezeu știe! Se spune că a luat fetița de la orfelinat…

Cuvântul *orfelinat* aminti Anei sarcina ei în legătură cu întrebările de ordin familial:

— A fost trimisă la orfelinat fetița?

— Păi, cine s-o fi îngrijit? dădu din umeri fosta cabinieră.

Problema acestei femei, care apare dintr-o dată și o ia pe fetița artistei, i s-a părut totdeauna suspectă lui Emil. Se întreba tot timpul cine ar putea fi acest personaj care nu este nici o cunoștință, nici o rudă, care apare în clipa dramei și o ia pe Doina. Explicația însă dată de fosta cabinieră părea că lămurește lucrurile. „Dacă femeia a luat-o pe Doina de la orfelinat?"

Discuția a fost întreruptă de una din ucenicele ei care venise să ceară un sfat în legătură cu o perucă.

Emil și Ana s-au ridicat.

— Să vă lăsăm, că aveți treabă…

— Dar ce treabă!… Nu știți ce meserie păcătoasă este asta de peruchieră… Să treci părul, fir cu fir… Când ies de aici nu mai văd nimic… Pe cuvânt!

— Frumoasă perucă, spuse Ana privind-o pe cea adusă de ucenica Elenei Farcaș.

— Este pentru o „regină"… Dacă vă place… vă pot face una… Numai, să-mi aduceți păr… că eu n-am… Mai bine să pui perucă, când te plictisești de culoarea naturală a părului, decât să-l vopsești. Vopseaua omoară firul! spuse expertă femeia.

— Da… da… am să trec într-o zi…

— Cu plăcere… numai să nu mă prinzi cu lucru mult… Dacă pregătim vreun Shakespeare îmi ies ochii din cap!

…Se făcuse aproape douăsprezece când ieșiseră de la atelierul Elenei Farcaș. Se înnorase. Lumea mergea pe stradă grăbită, de teama unei ploi care se anunța gata să cadă. Ieșiseră prin *Piața Amzei* pe *Calea Victoriei* și, mergând fără grabă, Ana pășea gânditoare, tăcută.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Emil.

— Nimic… Sunt încă uluită cum pot unii oameni să țină o supărare o viață întreagă!

— Este un caz special…

— Oricum, trebuia să-i treacă până acum mânia…

— Faptul că a continuat să trăiască în același mediu a silit-o tot timpul să-și aducă aminte de necazul ei, o justifică Emil pe peruchieră.

— Dar dânsa vorbea de parcă ar fi acuzat-o cineva de furt nu acum douăzeci de ani, ci astăzi!

— Poate că a fost singurul fapt mai însemnat în viața ei. Și apoi, nu uita: chiar ea ne-a mărturisit că a retrăit acest caz de multe ori de atunci… Pariez că de fiecare dată când se întâlnește cu George Sîrbu, dânsul îi mai spune câte ceva despre această poveste… Nu?

— Se poate! făcu Ana. Totuși; nu poți vorbi atât de urât despre un om care a murit acum douăzeci de ani, orice ți-ar fi făcut el. Trebuie să ții cont de concursul de împrejurări…

Emil o privi cu coada ochiului. Desigur, Ana se gândea la împrejurările care au dus la moartea tatălui ei. Numai el era în măsură să aprecieze că Ana, într-adevăr, dăduse dovadă de un spirit de înțelegere plin de umanism față de cei care, într-un fel sau altul, contribuiseră la crearea situației fără ieșire în care fusese aruncat tatăl său.

— Tot am aflat ceva nou… spuse Emil ca să-i atragă gândurile în altă parte.

— Nu mare lucru.

— Nici nu trebuie să ne așteptăm la mare lucru după atâția ani.

— Te referi desigur la amenințările directe pronunțate de către căpitanul de cavalerie și de actorul meu preferat? întrebă Ana.

Emil râse la amintirea tonului cu care își „declamase" amenințarea actorul ei preferat.

— Râzi de actorul meu? se prefăcu ea supărată.

— Gata! Nu mai râd! spuse Emil și adăugă cu alt ton: Dar am mai aflat ceva: peruchiera îl acuză direct pe Neagu de acest furt.

— Doar ne-a spus-o și Irina… Bărbatul ei fusese bănuit primul.

— Numai că Irina Neagu ne-a ascuns faptul că îl cunoștea pe electrician mai de mult.

— Poate este o idee fixă a peruchierei.

Emil își aduse aminte de insistența cu care Irina menționa faptul că îl cunoscuse pe Neagu cu ocazia anchetei făcute la moartea fostei sale stăpâne.

— Deci, se poate spune că Irina Neagu, născută Dobrescu, ne-a cam tras pe sfoară.

— A încercat, îl corectă Ana.

— Care-i scopul acestei încercări?

— Probabil că a apucat să spună așa încă de atunci pentru a nu fi și ea învinuită de furtul brățării, fu de părere Ana.

— Bun… Dar acum n-are niciun motiv să mintă..? Pentru o acuzare de furt de acum douăzeci de ani… De altfel, despre asta s-a vorbit numai în treacăt…

Și Emil își aminti din nou de o constatare făcută cu ocazia discuției avută cu Irina. Femeia făcuse multe pauze când; intrase aproape fără voia ei în discuția despre furt. Cântărea fiecare cuvânt. De altfel, de aceea îi spusese la plecare că are să-l caute dacă o să-și aducă aminte de ceva nou.

— Și de telefonul primit de Neagu în ziua aceea la teatru? întrebă din nou Emil.

— Probabil își dădea o întâlnire.

— Unde? întrebă Emil, și din tonul lui se vedea că dă importanță răspunsului.

— Unde? ridică din umeri Ana. Poate la cinema… poate în parc… poate în casă…

— Poate în casă… repetă Emil pentru sine și începu să-și desfășoare gândul cu o voce monotonă: Electricianul nu putea pleca de la teatru decât după terminarea spectacolului… Deci, aproape o dată cu Bela Cony. Am zis „*aproape*", pentru că artista întârzia mai mult, să se demachieze, să bea poate un pahar cu însoțitorul ei.

— Vrei să spui că Neagu se afla în casă la ora crimei? trase concluzia Ana.

— Se poate.

— Și a omorât-o ca să se răzbune pentru că-l acuzase de furt! exclamă Ana cu un ton despre care nu puteai ști dacă este spus în glumă ori în serios.

— Să n-o luăm nici așa…

Apoi vru să mai spună ceva, însă observând că ajunseseră în fața braseriei *Nestor,* se opri brusc. Stătu câteva clipe nehotărât, apoi o luă pe Ana de braț.

— Vino cu mine! Am o surpriză! spuse Emil și o trase prin străduța lăturalnică unde era intrarea blocului.

— Fără mistere! se împotrivi Ana.

— Niciun mister. Vino! o invită el, păstrând același zâmbet misterios.

— Gata! Acum o să punem mâna pe asasin!

FATA DE LA BIBLIOTECĂ

Intrară în holul imens al blocului ornat cu marmură neagră. Era un bloc vechi, din cele construite înainte de cel de-al doilea război.

Emil stătu câteva clipe ca să consulte lista locatarilor. Găsind ceea ce căuta, anunță laconic:

— La etajul patru.

Vestea nu-i făcu plăcere colaboratoarei sale, pentru că pe ușa liftului atârna o tăbliță cu un anunț, de loc îmbucurător: „Defect”.

Au început să urce pe scară, resemnați. Împreună cu ei urca un bătrânel care tuna și fulgera, cu o voce gâfâită, la adresa cooperativei „Ascensorul”.

— De când cu reparațiile capitale, două zile merge, două se odihnește! Lua-i-ar să-i ia! Douăzeci de ani a mers, de când l-au reparat, nu mai mișcă! Dar banii se încasează pentru întreținere!

La etajul doi bătrânul s-a oprit ca să-și tragă sufletul, așa că Emil și Ana au continuat ascensiunea fără acompaniamentul „complimentelor” la adresa „Ascensorului!”

La etajul patru s-au oprit.

— Parcă îmi vine și mie să blestem! exclamă Emil. Dar nu face nimic! Trebuie să fac mișcări, că de nu, mă paște scleroza!

— Cine locuiește aici? întrebă curioasă Ana.

— O clipă și totul se va lămuri! răspunse Emil, sunând în același timp la unul din apartamente.

Le deschise o femeie în vârstă.

— Doamna Florica Aioanei? întrebă Emil.

Ana nu putu să se rețină să nu arunce o privire rapidă lui Emil. „Vasăzică, așa… Și taci?”

— Eu sunt… răspunse cu o voce tremurătoare femeia care le deschisese ușa.

— Vă rog. Nu vă supărați că vă deranjăm! începu Emil. Am vrea să vă întrebăm ceva… Suntem de la miliție…

— Dar poftiți… intrați! îi invită femeia.

Intrară în vestiar, femeia deschise o ușă și pătrunseră într-un mic hol. Florica Aioanei era o femeie aproape de șaptezeci de ani, slăbuță, mică de statură, îmbrăcată într-o rochie simplă, neagră. Părul ei albit bătea în albastru. Cândva trebuia să fi fost de un negru lucitor. Era strâns în spate într-un coc enorm. Se părea că această femeie nu-și tăiase părul niciodată.

— Luați loc! îi invită ca în continuare, cu vocea tremurătoare.

S-au așezat. Ana privi în jur. Era un fel de apartament, sau mai bine-zis o garsonieră dublă. Curată, bine mobilată. Cu o singură privire de gospodină, Ana recunoscu în sinea ei că din această casă nu lipsește nimic. Radio, televizor, un mic aparat cu tranzistori. Și peste tot mileuri croșetate de mână, dantele, broderii. Totul făcut cu gust și cu artă. „Brodeza, își spuse Ana, se vede că e bine informată asupra modei."

Femeia-i privi întrebătoare. Avea o ușoară mișcare continuă a capului care accentua aerul ei mirat, dar nu speriat. Emil observă imediat acest lucru. Nu știa însă cum să înceapă. Aruncă o privire imploratoare spre Ana. Ea înțelese. Și începu povestea cu… studiul pentru o lucrare de diplomă. Femeia îi privi ca trăsnită, nevenindu-i parcă să creadă că, după atâția ani, cineva se interesează de această tristă poveste. Se părea că nu găsea vorbe să-și arate mirarea. Rămăsese ca împietrită. Tremurul capului se accentuase. Văzând-o, pentru prima dată Ana se gândi că poate făcuse rău că se angajase în această treabă de „dezgropat morții".

— Vă rugăm să nu vă supărați că v-am deranjat; încerca Emil s-o liniștească. Dacă nu puteți să ne ajutați cu nimic, plecăm.

— Nu… nu… puteți să stați! obiectă femeia.

Emil o privea pe bătrână tăcut. Uitase întrebările pe care voise să i le pună. S-o ia din nou de la capăt? Bătrâna părea că nu trăiește în lumea asta. Renunță s-o mai întrebe ceva. Pentru această hotărâre fusese răsplătit de către Ana cu un zâmbet aprobativ, cald.

Emil tuși.

— Nu, nu mai vrem nimic de la dumneavoastră, spuse el cu hotărâre și ceru cu o privire ajutorul Anei.

— Am venit mai mult ca să vă vedem! prelua ea sarcina justificării. Ne-am ocupat de această dramă și acum am vrut să vedem cum trăiește fiica… adică Doina…

Femeia își ținea capul aplecat, încercând parcă să-și adune gândurile, amintirile. Ana și Emil au lăsat-o, fără să mai vorbească, o bună bucată de timp. În sfârșit, bătrâna începu brusc, fulgerându-i cu o privire tăioasă:

— Doina este fiica mea…

Se opri tot atât de brusc cum începuse și-i privi speriată:

— Cât e ceasul?

— Douăsprezece!

Femeia răsuflă mai ușurată.

— La unu vine Doina… Vă rog… Să nu afle nimic... ea nu știe… Ea avea doi ani… atunci… Nici nu-și amintește de mama ei… Ea… ea crede că eu îi sunt mamă… Vă rog… să nu afle…

— Nu, n-o să afle… N-avem niciun motiv să-i spunem noi… Vă rugăm să vă liniștiți… Și vă repet… dacă nu vreți să vorbiți noi plecăm… Ar fi… ar fi ca și cum n-am fi venit, încercă să glumească Emil.

— Nu… stați… Acum stați… Dacă ați venit… De fapt… de fapt… eu n-am ce să vă spun… Nu știu mare lucru…

— Dacă vreți, vă întreb eu ceva.

— Da… cred că așa e mai bine.

— Sunteți rudă cu fosta dansatoare Bela Cony?

— Nu… nu sunt rudă cu ea… nici n-am cunoscut-o…

— Și cum ați luat fetița? interveni Ana.

— Cum? Am… Eu… eu trăiam singură… Bărbatul meu murise pe front. În Cehoslovacia… Și băiatul meu la fel… Mi-am zis să iau o copilă de suflet… Doina a fost trimisă la un orfelinat după moartea mamei sale neavând nicio rudă… La orfelinat mi-a recomandat-o directoarea… Când m-am dus acolo… Înțelegeți…

— Da… da… desigur.

— Toată lumea vorbea atunci despre drama aceea. Și am luat-o pe fetiță… Casa lor fusese sigilată… Când am înfiat-o, mi-au dat de acolo mobilă, lenjerie… Apoi am schimbat casa… Era prea mare… Of, doamne!

— Și ați crescut-o singură pe Doina? întrebă Ana.

O umbră de îngrijorare trecu peste chipul femeii sau așa cel puțin i se păruse lui Emil.

— Singură! veni într-un târziu răspunsul bătrânei.

— Cu broderiile dumneavoastră?

— Cu broderiile mele, se auzi ca un ecou vocea gazdei.

Și apoi mai vioaie:

— Se plătesc bine broderiile…

— Și sunt foarte frumoase! spuse Ana mângâind o față de masă.

— De șaizeci de ani nu fac altă treabă… spuse simplu femeia și în continuare rămase din nou pe gânduri.

Emil o privi pe Ana, întrebându-se dacă nu e cazul să plece. Se părea că nu mai au ce scoate de la această femeie bună, liniștită. Deodată, bătrâna începu din nou:

— Este o fată bună Doina mea… Foarte bună…

— Studiază? se interesă Ana.

— Desigur. Este la medicină în anul cinci, răspunse femeia cu mândrie. E prima la facultate. Are bursă! Dumnezeu s-o ajute să aibă noroc!

Deodată Ana tresări, simțind că din bucătărie vine miros de mâncare arsă.

— Aveți ceva pe foc?

— Pe foc? întrebă mirată bătrâna, iar apoi speriată: Oh, da! Am mâncarea! Doamne, s-o fi ars!

Se ridică și se îndreptă spre bucătărie cu pași repezi, mărunți.

— Vreți să vă ajut? se oferi Ana și se ridică și ea.

Femeia nu răspunse, așa că Ana o însoți în bucătărie. Emil, rămas singur, privi cu atenție în jur.

Două-trei fotografii ale unei fete tinere, desigur Doina. Emil studie cu atenție portretul. Fata avea ceva de la mama ei, așa cum și-o amintea Emil din fotografie.

O altă fotografie îi atrase atenția. Un tânăr în uniformă de sergent din armata română. Tânărul din fotografie avea ceva din trăsăturile gazdei. Pe marginea ramei o panglicuță neagră… *Fiul bătrânei*, gândi Emil. Pe perete, într-o ramă lată, aurită, o fotografie de pe front. Un grup de soldați și câțiva ofițeri fotografiați într-o piață din Praga. Printre ei trebuia să fie și bărbatul bătrânei.

Era gata să se întoarcă la locul lui când ceva îi atrase atenția. Ceva nelămurit… care venea din această fotografie. Parcă o mai văzuse undeva, sau cunoștea pe cineva dintre cei care pozaseră în fața obiectivului, fericiți că se află într-un oraș, după cine știe câte lupte și câți kilometri de marș forțat… Emil rămăsese ca pironit în fața tabloului. Nu-și putu preciza sentimentul care îl făcu să se oprească în dreptul acestei fotografii. „*Poate cunosc pe cineva de aici…*” își spuse el.

Se așeză din nou și continuă să cerceteze încăperea cu privirea.

Mobila era nouă. Imposibil să fi fost mobila de atunci, adică de acum douăzeci de ani. Totul era nou, aranjat cu gust și cu destui bani. Desigur, broderiile se vând bine, dar având în vedere și vârsta Floricăi Aioanei, părea, dacă nu imposibil, cel puțin foarte greu să întreții o asemenea casă cu acul.

Aproape aceleași gânduri și le făcea și Ana în bucătărie. Frigider, mașină de spălat, mașină de gătit. Toate astea cu broderiile bătrânei?

Bătrâna stinsese focul.

— Nu-i nimic… s-a prins numai puțin sosul… Bine că nu s-a ars. Am niște friptură la tavă.

S-au întors în micul salon-hol. Ana cu Emil s-au privit și s-au înțeles. Puteau să plece. De fapt, de aici nu se așteptau să obțină cine știe ce mărturii senzaționale. Dar nici nu voiau să întrebe, să strice liniștea acestei femei, cu reluarea unei drame petrecute cu douăzeci de ani în urmă. Bătrâna, doar, n-avusese niciun amestec în „cazul Bela Cony". Cum le spusese și ea astăzi, nici n-o cunoștea pe artistă. Rămăsese singură, voia să crească un copil, se dusese la un orfelinat și o alesese tocmai pe Doina Coman, fiica artistei.

„E timpul să plecăm", spunea privirea Anei.,

Emil fu de acord. S-au ridicat. Iată însă că tocmai în acel moment o ușă s-a deschis pe palier.

Bătrâna le aruncă o privire imploratoare: „Să nu afle nimic fata!" Încă o dată Emil o asigură cu o mișcare **a** capului.

Din vestibul se auzi vocea veselă a fetei:

— Mămico! Gata! Intrăm în vacanță!

Și în același timp Doina intră în hol. Era o fată frumoasă, subțire, îmbrăcată bine, chiar foarte bine: o fustă din piele de căprioară, un pulovăr de lână, roșu, închis pe gât și o haină scurtă, tot de căprioară. O pereche de cizmulițe înalte, de piele fină, moale. Fără palton, sau pardesiu. Ținea în mână servieta și un pachet „Romarta".

Doina voia să-continue exclamațiile ei vesele în legătură cu vacanța, dar vederea străinilor o făcu să se oprească în prag.

— Bună ziua, spuse fata, privind-o întrebător pe mama ei.

— Am venit pentru un schimb de locuință… lansă cea de-a doua variantă Ana.

— Da… da… mormăi bătrâna, care se lăsă îmbrățișată de fiica sa.

Iar apoi către cei doi:

— E o fată bună… foarte bună…

— Mamă… mă lauzi ca la pețitori? zise Doina și ca să schimbe vorba așeză în poalele bătrânei pachetul „Romarta”, spunând: Un cadou pentru dumneata și unul pentru unchiul…

— Bine… bine… se grăbi bătrâna.

A vrut s-o întrerupă? Sau și asta i se păruse lui Emil?

— Dar vine ziua lui… Și în ajun de onomastici nu mai găsești nimic, se justifică Doina.

— Da… da… mormăi din nou bătrâna.

— Mamă, nu te bucuri?

— Mă bucur… desigur că mă bucur… șopti bătrâna cu lacrimi în ochi.

— Noi plecăm… spuse Ana.

— Oh, mă scuzați… interveni Doina. Sunt bucuroasă că am terminat examenele cu bine, și…

— Nu face nimic… noi suntem cei intruși…

— Dar de loc… de loc… îi asigură Doina, alarmată că poate atitudinea ei îi silea să plece.

— Când ați intrat, noi tocmai ne ridicasem să plecăm, o asigură Ana.

Și apoi către bătrână:

— Vă mulțumim pentru informațiile pe care ni le-ați dat...

— Da… da… nu face nimic… nu face nimic… repetă bătrâna.

Ana vru să mai spună ceva, dar se opri brusc. O privi pe Doina atentă. Parcă o mai văzuse undeva. Unde?

Se pare că și Doina se uita acum la Ana. Încerca și ea să-și aducă aminte unde s-a mai întâlnit cu aceasta fată, pentru că mai mult ca sigur că se întâlniseră. Și fără să vrea se trezi spunând:

— Parcă ne cunoaștem.

Deodată Ana își aminti de Biblioteca Academiei. Doina nu era alta decât fata care cerceta ziarele de care se ocupa și ea. Ziarele deschise la paginile care relatau despre moartea mamei sale.

— Da, spuse Ana simplu… Ne-am întâlnit la Biblioteca Academiei...

— Da, da, confirmă Doina grăbită, și aruncă o privire neliniștită spre mama ei.

Era evident faptul că nu voia să continue discuția despre această temă.

Emil simți că se petrece ceva deosebit, dar nu putea ști despre ce este vorba. Până acum un an era și Ana studentă, desigur se întâlniseră în diferite locuri. Nu-și adusese aminte că Ana îl informase despre colecțiile ziarelor pe care le ceruse și care erau date unei tinere studente.

Ana și Doina se priveau cu oarecare jenă. Doina avea aerul că fusese surprinsă făcând cine știe ce faptă nelegiuită. Acest lucru nu scăpă atenției Anei.

N-avea niciun rost însă să mai stea.

— Încă o dată vă mulțumim… spuse ea.

— Nu face nimic! îi răspunse bătrâna.

Doina îi conduse până la ușă și o închise în urma lor.

Ajunși în stradă, Emil întrebă:

— Desigur, o fostă colegă.

Ana îl privi cu un aer foarte grav.

— O fostă colegă? Dar n-ai auzit? Ne-am întâlnit la Biblioteca Academiei.

Emil își dădu cu palma peste frunte:

— Sunt un uituc. Înțeleg să nu văd, dar să nu…

— Deci… Doina știe că este fiica artistei Bela Cony… spuse ea.

— Crezi? Poate… La mijloc poate fi o simplă coincidență… încercă Emil fără convingere o ipoteză.

De altfel, își dădu seama și el că ar fi fost o coincidență stupidă ca Doina, după douăzeci de ani, să găsească întâmplător într-o colecție tocmai drama mamei sale.

— Da… desigur… ai dreptate.

— Doina cunoaște taina nașterii ei, dar nu i-a spus nimic bătrânei. Ca să n-o rănească, continuă încet Ana. Asta dovedește că bătrâna are dreptate atunci când spune că Doina este o fată bună…

— Și a aflat tocmai acum? Tocmai acum, când se împlinesc douăzeci de ani? întrebă Emil, cu un ton din care se puteau desprinde mai multe subînțelesuri.

— Lasă… lasă acum ancheta… șopti Ana, impresionată de întâlnirea la care fusese martoră.

— Bun! Ai dreptate! Propun o pauză pentru prânz la „Mandatarul” nostru.

Ana nu răspunse. Se gândea la aceste două femei, care de douăzeci de ani trăiesc singure, una pentru alta, ferindu-se una pe alta de a afla o taină pe care amândouă o cunoșteau, dar care, recunoscută de amândouă față în față, le-a fi distrus poate fericirea.

ACASĂ LA ANA

Cu toate că prânzul la „Mandatar”, propus de Emil, avea și un scop „pur profesional”, Ana nu putu să accepte invitația lui.

— Ne așteaptă mama! îl anunță ea. Mi-a spus chiar să nu mă întorc la prânz fără dumneata.

Emil a mai fost de două ori invitat acasă la Ana. Se ducea totdeauna cu plăcere la ea acasă, cu toate că nu putea suporta privirea melancolică a doamnei Voinea. De când cu moartea bărbatului ei, mama Anei era parcă întruchiparea suferinței. E adevărat că doamna Voinea era mândră în durerea ei, nu se plângea niciodată de nenorocirea care se abătuse asupra ei, ba mai mult, nu aducea niciodată vorba despre moartea soțului ei. Ajungea însă să te uiți în ochii ei, ca să-ți dai seama că nu se gândea decât la asta. Emil, când se ducea acolo încerca să glumească, să spună bancuri, ca s-o înveselească pe această femeie greu lovită.

— Știu că un prânz la mine acasă nu oferă perspective vesele… dar… ce să faci? Nu putem s-o refuzăm pe mama… spuse Ana, simțind poate o ezitare din partea lui Emil.

— Nu, nu! Nu este adevărat! protestă el. Îmi place să vin la voi… Însă, ce-i drept… mă necăjesc când o văd pe mama dumitale așa de îndurerată, fapt ce-mi amintește de drama anchetată de noi acum doi. Adică, nu că mă necăjesc… Nu ăsta este cuvântul…

— Bine… Până ajungem acolo… găsești cuvântul! Te inspiri, căută Ana să glumească, bravând oarecum.

— Să luăm ceva! zise el repede. Și privi în jur, de parcă acest „ceva” se afla chiar acolo, pe *Calea Victoriei,* și era de ajuns să întindă mâna ca să-l ia.

— Ordinul mamei este: nimic! Fără flori, fără șampanie! Are de toate! Așa mi-a spus să-ți comunic.

— Bun… Asta din punctul ei de vedere… Din punctul meu însă…

Din „punctul lui de vedere" Emil intră ca vântul într-o florărie de la *Athénée Pallace* și luă un buchet ele lalele imense, roșii.

— Ce frumoase! nu putu să se abțină și să nu exclame Ana când le văzu. Parcă acum sunt culese…

— Importate din Olanda, așa m-a informat florăreasa.

Apoi, Emil scoase din buchet o lalea, pe care cu un gest voit tandru (era cu totul neîndemânatic în astfel de împrejurări) o oferi Anei:

— Asta e pentru tine, restul pentru mama…

Ana reținu cu un zâmbet ascuns expresia lui Emil. Nu spusese nici pentru doamna Voinea și nici pentru mama ta. Emil, la rândul său, spusese acest cuvânt sincer, fără să-și dea seama dacă pusese vreo intenție anume în asta. De mulți ani de zile prea îi dusese dorul cuvântului „mamă". El nu avea familie în București. N-avea pe nimeni. Avea un singur frate care locuia la Craiova. Tatăl, fost muncitor petrolist, murise într-un accident: o erupție neprevăzută. După câțiva ani, mama murise și ea. Emil trăise singur, studiase singur, ajutat materialicește și de fratele său. De aceea, când intra în casele colegilor și prietenilor săi, când era înconjurat de familiile acestora, simțea o ușoară strângere de inimă.

Ioana Teodoru, care de ani de zile făcea curățenie „generală" în garsoniera lui, bombănea adesea la adresa burlăciei lui Emil, și de câte ori venea - în fiecare joi - aducea câte o nouă „propunere" despre o fată cumsecade, care l-ar fi făcut un soț fericit

Ioana avea un repertoriu bine stabilit pe care îl „susținea" de fiecare dată în timp ce mătura, ștergea praful, sau spăla vasele și care începea cam așa: „Eu n-am mai văzut așa ceva. Băiat tânăr să stea singur cuc, între cafele și hârțoage d-astea, de le înșiră în toată casa, de parcă ar scrie în ele minunile Maicii Domnului… La acest pasaj,

Teodoru Ioana își făcea cu evlavie cruce. Auzi dumneata, continua ea, sunt în orașul ăsta mare atâtea fete frumoase și gospodine. De pildă, Ruxandra, care stă lângă mine, o cunosc de mică. Are și ea carte, c-a tot umblat pe la școală. Auzeam că ar mai avea un an și iese profesoară. Doamne, și ce frumoasă e… E drept că-i cam place și ei să stea cu nasul în carte… Dar astea sunt cusururi care trec… Când s-o vedea ditamai gospodină, n-o să mai aibă timp să-și tragă sufletul… Lasă, maică, că te însor eu, că doar n-oi fi deocheat… Auzi, băiat chipeș și să trăiască ca un cuc…” Teodoru Ioana ajunsese să-și sincronizeze așa de bine bombănelile cu treburile ei gospodărești, încât, când termina repertoriul (care era mereu același, doar numele candidatelor se schimba: „Florica, Dorina, Cornelia), termina și dereticatul.

Ca de obicei, Emil mergea pe stradă neștiind cum să țină florile. „Le țin ca pe o mătură”, se mustra el în gând. Ana, care-l privea amuzată cu coada ochiului, hotărî să-l salveze:

— Dă-mi-le mie!

— Uff! răsuflă ușurat Emil. Îți sunt recunoscător.

Prânzul a decurs calm, ca „în familie”. Mama Anei le pregătise friptură la tavă.

— E excelentă! fu singurul lucru, pe care găsi de cuviință să-l spună Emil.

Mama Anei era pusă, probabil, la curent cu ancheta pe care o întreprind ei doi, pentru că aduse vorba pe departe, despre fapte vechi, care trebuie uitate… Nu trebuie să scormonim și, din nou aceeași frază, „să dezgropăm morții”. Desigur, femeia nu spusese nimic concret, însă era clar că se referea la ancheta lor. Ana părea că se gândește la altceva. Se uită la Emil cu o privire care implora înțelegere. Nu era, de altfel, nevoie, pentru că Emil înțelegea starea sufletească a Anei Voinea. Spuse totuși:

— Trebuie să facem dreptate…

— Nu *noi* suntem cei care facem dreptate, șopti bătrâna.

O nouă privire imploratoare a Anei și asta fără să fie neapărat nevoie.

La cafea îi lăsase singuri în micul hol al casei. Totul i se părea lui Emil cunoscut, familiar. N-ar fi vrut să strice această atmosferă cu „probleme” profesionale, însă Ana fu cea care începu:

— Deci, programul de după-amiază?

— În primul rând impresiile tale…

— În legătură cu bătrâna Florica Aioanei?

— Exact!

— O iubește pe Doina… Și Doina pe ea… după cât mi-am dat seama… însă…

— Însă?… insistă Emil.

— Însă în casă totul este foarte bine pus la punct... Aș putea spune, chiar foarte, foarte, foarte bine! O casă care necesită mulți bani…

— Broderiile se vând bine… tatonă Emil, mai mult ca să-și confirme gândurile.

— Oricum… și femeia nu mai are patruzeci de ani ca să poată lucra atât de mult.

— Există și un unchi… tatonă din nou Emil.

— Da… am uitat… Un unchi…

— Ce gândești despre acest unchi? întrebă el din nou.

— Despre unchi? se miră Ana, iar apoi exclamă: Oh, da! Un unchi! Adică, cineva care se interesează de ei, de fată și, desigur, de bătrână… cineva care, probabil, le dă și bani… Cineva…

— Cineva… repetă Emil.

Și reluă:

— Degeaba am întreba-o pe Aioanei Florica… N-am scoate nimic de la ea.

— Se pare că face parte dintre acei oameni care iau cu ei în mormânt tainele încredințate.

— Am putea face o anchetă, să luăm informații de la vecini, de la prieteni; poate am afla ceva. Dar există două motive pentru care nu

putem face acest lucru:. *primo* - n-avem timp… *secondo*…

— Dacă acest „*secondo*" motiv este faptul că am promis bătrânei să nu dezvăluim fetei nimic, sunt de acord, spuse Ana.

— Atunci nu mai trebuie să punem la vot! glumi Emil, ștergându-și ochelarii.

— Înțelegi? Nu putem să întrebăm. Oamenii nu-și țin gura… Nu sunt prea discreți… O să… se răspândească vestea și o să strice poate echilibrul acestei familii, rosti Ana cu căldură.

— Da, da, da… Desigur… Fără îndoială! se grăbi s-o asigure Emil.

Pentru Ana dezvăluirea acestei taine, care în gândul ei o numea sfântă, ar fi constituit un sacrilegiu. Și era taina bătrânei, dorința ei ca Doina să creadă că ea îi este mamă, precum și discreția fetei, care, deși cunoștea taina. Păstra pentru sine acest secret, iubind-o mai departe pe mama ei adoptivă.

Emil înțelese gândurile Anei și era absolut de acord cu ea. Niciodată n-ar fi întreprins ceva care să fi produs o neplăcere în casa aceea caldă, prietenoasă.

— Asta nu ne împiedică să continuăm noi discuția, spuse el. Așa, ca să ajungem la o concluzie, pentru liniștea noastră personală…

— Da… asta nu ne împiedică… fu de acord Ana...

— Deci, acest unchi despre care vorbea Doina poate să aibă o legătură directă cu drama petrecută atunci.

— După cum poate să n-aibă niciuna! spuse Ana. Să ne ferim să ajungem la anumite concluzii, pornind de la idei preconcepute.

— Nu, aici nu este vorba de idei preconcepute… Firul logic urmărit până acum ne dă dreptul la această concluzie… Există cineva care se interesează de această familie și despre care bătrâna evită să vorbească. Acest cineva, într-un fel sau altul, s-ar putea să fi jucat un anume rol în drama de acum douăzeci de ani. Desigur, Doina nu știe nimic despre acele întâmplări. Însă bătrâna știe foarte bine, dar a luat toate măsurile ca fata să nu afle.

— Poate a aflat… șopti Ana.

— Ce să afle și cine? o privi Emil interesat.

El avea încredere în intuiția Anei, în sensibilitatea ei.

— Adică, vreau să spun că dacă pornim de la presupunerea că există acest cineva cu un rol bine stabilit în drama de atunci, care astăzi se interesează de această familie, poate că Doina a aflat ce rol joacă el în viața lor.

— Cum asta?

— S-ar putea ca acest cineva acum, la împlinirea celor douăzeci de ani, sau aproape de împlinire, s-a simțit obligat să-i dezvăluie fetei totul în legătură cu cele întâmplările atunci. Și astfel, s-a născut o nouă conspirație între Doina și acest cineva, care i-a spus: „Tu trebuie să știi, dar să nu afle bătrâna!”

— Cum ai ajuns la această concluzie? voi să știe Emil desfășurarea raționamentului.

— Acest personaj misterios trebuie să fie totuși, un om bun! Stai, stai, nu mă întrerupe, îl opri ea, observând că Emil avea obiecții la această remarcă. Dacă într-adevăr există acest unchi și dacă el are un amestec în această taină, am putea să facem următorul raționament: în împrejurări pe care deocamdată nu le cunoaștem, omul comite… Hm, da… Vreau să spun asasinatul, să zicem din gelozie. Apoi este cuprins de remușcări; începe să se intereseze de fata artistei, aproape că se dedică creșterii acesteia. Timp de douăzeci de ani contribuie la educarea fetei, are grijă să nu-i lipsească nimic; timp de douăzeci de ani ajută pe bătrână și pe fată. Reușește să pătrundă în casa lor și ca un „unchi” din aceia despre care nu știi prea multe, nu știi de unde a venit, devine prietenul apropiat al casei, apoi încetul cu încetul se identifică cu celelalte rude.

Ana făcu o pauză uitându-se la Emil, să vadă cum apreciază raționamentul ei. După care continuă:

— Da, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât nu văd decât această soluție, și cu atât mai mult se schițează în mintea mea figura unui unchi bun, ros probabil de mustrări de conștiință, mustrări care îl fac

în cele din urmă să mărturisească fetei adevărul poate puțin modificat. Acest adevăr este acceptat de Doina, care, după ce cercetează, cazul „Bela Cony”, continuă să-l mai numească „unchi”, iar pe bătrâna Florica „mamă”, din recunoștință și marea dragoste ce i-o poartă aceleia care a crescut-o de mică.

Emil și-adusese aminte de raționamentul Anei în legătură cu descoperirea adevărului în cazul tatălui ei. Aceeași intuiție caldă, în favoarea umanului, aceeași sensibilitate care o conduce acum, ca și atunci, la această „variantă subiectivă”.

Raționamentul de ordin psihologic al Anei părea să n-aibă nicio fisură. Rămânea de văzut. Și în primul rând trebuiau continuate cercetările pentru stabilirea acestui „cineva”, despre care Emil dorea totuși să nu aibă niciun amestec direct în asasinarea artistei.

— Deci, ce facem după-amiază? reluă Ana.

— Îmi dai voie să dau un telefon? întrebă Emil și se îndreptă spre aparat.

Formă un număr și așteptă.

— Cu domnul Filip Cosma! ceru Emil.

— O clipă! se auzi o voce de femeie din partea cealaltă a firului.

„Să fie Cosma acel *cineva?*” se întreba Ana în timp ce Emil aștepta cu receptorul la ureche.

După câteva secunde de așteptare, se auzi o voce de bărbat. Aceeași voce plăcută a lui Cosma:

— Cosma la aparat!

— Vă salut, domnule Cosma… Vă deranjez cu o rugăminte. Aș vrea să rețin o masă pentru două persoane, jos, la subsol.

— Da… desigur… se poate… La ce oră veniți?

— Pe la șapte… răspunse Emil, privind-o interogativ pe Ana, care dădu din cap afirmativ. Da, pe la șapte, repetă el.

— Nu vă supărați… aș vrea să…

— Oh, da… înțelese Emil. Bunea… Emil Bunea… Am avut ieri împreună o discuție despre duzico!

— Da, da, da! Desigur, mi-aduc aminte. Sunteți bine venit, domnule Bunea.

Emil puse receptorul pe furcă.

— La început mă gândisem să-l invit la inspectorat, cred însă că e mai bine așa.

Ana confirmă.

„CRIMĂ AR FI FOST SĂ-I FI LUAT FRUMUSEȚEA”

La șapte fix seara, se aflau amândoi la „mandatar”. Nici Emil, nici Ana nu voiau să recunoască faptul că erau întrucâtva emoționați. Pentru prima dată vor discuta direct cu unul dintre cei cinci suspecți în „cazul Bela Cony”.

Filip Cosma le trezea un interes deosebit, pentru că numele lui fusese pomenit aproape în toate declarațiile, iar spusele fostei cameriste care îi informase că dumnealui o vizitase de curând le dădea speranța că vor afla, poate, lucruri interesante.

Odată ajunși la restaurant, fură primiți de Cosma, care dădu imediat dispoziție să fie serviți bine. S-au instalat la aceeași masă din ajun. „Masa noastră”, spusese Ana, iar Emil înregistrase această expresie cu plăcere.

Comandă o salată de roșii și țuică.

— Ce facem? întrebă Ana încet.

Emil dădu din umeri.

— Ce să facem? Nici nu știu cum să-l „luăm”…

— Numai să nu începi cu justificările, că miroase de la o poștă! observă Ana, râzând.

— Atunci, îți las dumitale conducerea… anchetei!

— Nu… mulțumesc… Eu sunt începătoare. Învăț… meseria! continuă Ana în același ton.

Nu se hotărau să-l cheme pe Cosma. Se îngrozeau când se gândeau la fraza pe care vor fi obligați s-o folosească: „Știți… ne ocupăm de «cazul Bela Cony…»

Cele trei femei cu care s-a întâlnit până acum îi priviseră de parcă ar fi avut de-a face cu oameni de pe altă planetă.

E drept că pe parcurs conversația se „încălzea”. Apăreau chiar lucruri pasionante. Totodată, dispăreau unele din reținerile manifestate la primele interogatorii.

Ana amesteca cu furculița salata fără să se atingă de ea. Emil se puse să-și curețe ochelarii, cu meticulozitate nejustificată pentru niște biete lentile de 5,5.

Își reluă în minte dialogul între Filip Cosma și Paul Mihăileanu, imortalizat pe filele îngălbenite, bătute la mașină, acum douăzeci de ani.

Ca și celorlalți, lui Cosma îi fusese luat interogatoriul abia după două zile de la moartea artistei, fapt care confirma că la început, în afară de unii reporteri mai zeloși, nimeni nu se gândise la crimă. Pe de altă parte, asta cam dădea peste cap declarația lui Paul Mihăileanu, că a căutat să-i dea cazului aspect de sinucidere spre a nu-l alarma pe vinovat. Dacă într-adevăr anchetatorul ar fi fost sigur că era vorba de crimă, ar fi luat interogatoriile chiar în primele ore, pentru a avea informațiile cât mai „proaspete”, pentru a nu da posibilitate eventualilor vinovați să-și creeze alibi.

„— Când ați văzut-o pentru ultima oară pe Bela Cony? suna prima întrebare a anchetatorului de-acum douăzeci de ani.

— Chiar în seara morții ei…

— Mai precis?

— Mai precis… Dacă ziarele scriu că moartea ei se produsese între orele unu și două noaptea, înseamnă că am văzut-o cel puțin cu jumătate de oră înainte de a muri, răspunsese cu precizie Filip Cosma.

— Ce impresie v-a făcut vestea despre moartea ei?

— Pe Bela o cunosc de vreo cincisprezece ani, aproape din ziua în care se lansase… Ce impresie putea să-mi facă decât… Decât să-mi

producă durerea ce o simți întotdeauna când pierzi un om apropiat? M-a durut foarte mult moartea ei… Nici nu-mi vine să cred că nu mai este în viață ea, care era plină de viață…

— Deci, ați văzut-o și în noaptea fatală.

— Desigur… O vedeam în fiecare seară… în fiecare oră, dacă vă interesează.

— Vi s-a părut cumva schimbată, neliniștită?

— N-am văzut-o niciodată neliniștită… În schimb…

— În schimb? insista anchetatorul Mihăileanu.

— Nimic. Ceva care nu interesează desigur ancheta dumneavoastră. Am vrut să spun că «în schimb» toată lumea din jurul ei era totdeauna foarte neliniștită.

— Ce ați discutat cu dânsa la ultima întâlnire?

— Mai nimic… Era una dintre acele vizite obișnuite…

— Vorbiți mai clar.! insista anchetatorul.

— Mai clar… Păi… Sunt doar directorul unui mare restaurant… Aveam deci și relații profesionale cu dânsa.

— Și? accentuase anchetatorul conjuncția.

— Și… La ceea ce vă gândiți, îmi permiteți să vă spun că nu mai aveam legături de mult… De foarte mult timp… De altfel…

— De altfel? atacă această nouă oprire anchetatorul.

— Relațiile mele cu Bela Cony nu erau, cum să vă spun… Nu semănau cu celelalte relații. O cerusem în căsătorie. Cred că nu eram singurul. Nu acceptase… Îi plăcea viața fără obligații. Așa cum a trăit toată viața ei.

— Ați discutat ceva asemănător în ultima seară?

— Da. Nu de puține ori îi reproșam atitudinea ei… viața ei.

— Ce v-a răspuns?

— A, n-ați cunoscut-o… A râs.

— Credeți că s-a sinucis?

— Bela Cony? Să se fi sinucis? Iubea prea mult viața, și o iubea așa, fără principii… cred că era ultimul om de pe glob căruia i-ar fi

trecut prin cap să se sinucidă.

— Deci, a fost ucisă.

— Se poate.

— Bănuiți pe cineva? Adică, vreau să spun, dumneavoastră, care o cunoașteți bine, nu cumva ați observat unele animozități în relațiile ei cu alte persoane?

— Adevărul este că părea preocupată de ceva în ultima vreme… Într-adevăr, o frământa ceva… Nu știu ce.

— Nu v-a spus?

— N-am întrebat-o.

— Dumneavoastră ce ați făcut în noaptea morții artistei între orele unu și două jumătate, să zicem?

— Eram la restaurant. Nu m-am mișcat de loc de acolo. Desigur, puteți găsi oameni care o să afirme că m-au văzut, precum și alții care o să susțină contrariul. Mie nu-mi place să stau locului. Mă plimb de la o masă la alta… Clienții mei nu-mi sunt numai clienți. Sunt obișnuiții localului, ne cunoaștem și discutăm despre diverse lucruri. Deci, unii m-au văzut, alții, nu… Iar în ceea ce privește ora, nu o s-o puteți stabili exact. La restaurant orele curg altfel decât aiurea. Cât despre asasinat, cred că un sfert de oră mi-ar fi ajuns să mă duc cu un automobil acasă la Bela, să o omor, și să apar surâzător în fața clienților mei… Așa că…

— V-ați gândit vreodată la… asta?

— La asta? Adică, la omor? Hm… Da… mărturisesc că m-am gândit. De mult. Sunt patru ani de atunci. Numai că în fapt n-aș fi făcut așa ceva.

— Ați amenințat-o vreodată?

— Și asta am făcut-o!

— Cu moartea?

— Nu, cu vitriol… Era la modă.

— Sau, cu un… «Colt 32»! atacă anchetatorul.

— Nu cu «Colt»! Vorbesc serios, să nu credeți că am poftă să glumesc la ora asta! Deci, mă gândisem să folosesc vitriolul! Pentru Bela nu era o crimă să-i iei viața! Crimă ar fi fost să-i fi luat frumusețea!

— O iubeați?

— O iubeam?… Nu… O iubesc… chiar și moartă.

— Ce părere aveți despre ea?

— Dacă o iubesc, nu pot decât să am păreri bune… Sau, dacă vreți, amintiri plăcute… Era o fată răsfățată… Se obișnuise să fie iubită. Cred însă că nu învățase să iubească… Sau… Sau se ferise să iubească…”

Acum, la aducerea în memorie a frazelor rostite de amândoi bărbații, dintre care unul reprezenta justiția, iar celălalt eventualul vinovat, se contura din nou tonul uneori subiectiv al întrebărilor puse de anchetator.

Filip Cosma, observând că toți „clienții” lui nici nu se atinseseră de bunătățile servite, se apropie de ei cu un aer alarmat.

— Sunteți nemulțumiți de ceva? îi scoase din gândurile lor vocea lui Cosma.

— Poftim? tresări Emil. Nu… Nu… Suntem mulțumiți… Nu-i așa Ana?

— Da… e foarte plăcut aici!

— Văd însă că nu v-ați atins de nimic! E ceva care nu vă place? întrebă îngrijorat Cosma.

— Nu… Totul e bine aici, îl asigură Emil.

— Am avut… probleme! râse albastru Ana.

— Nu luați un pahar cu noi? îl invită Emil.

— Cu plăcere… Îmi permiteți? ceru voie Filip Cosma, așezându-se.

— Cum merge cu restaurantul? intră în discuție Emil.

— Merge… Eu îmi cunosc bine meseria… Am fost director la „Alhambra”. Dar… nu regret de loc acele timpuri, zâmbi el, prevenind orice alt comentariu. Au fost alte vremuri… Însă le înțeleg foarte bine și pe acestea. Și dacă am luat acest restaurant care îmi dă titlul de mandatar, n-am făcut-o pentru câștig… Dacă vreți să mă credeți, se grăbi el să-i asigure, de teamă că n-o să fie crezut, îmi place această meserie… Mă înțelegeți?

— Desigur… Nu este atât de greu să vă înțeleg, îl asigură Emil.

Cosma umplu paharele cu vin, prilej pentru Ana și Emil să schimbe o privire. Emil își luă inima în clinti, hotărându-se să înceapă „interogatoriul”.

Tuși sec.

— N-o să vă supărați dacă vă punem câteva întrebări, începu el. Suntem de la miliție… Scopul nostru aici nu este numai să gustăm din bunătățile pe care le pregătiți dumneavoastră. Ci și pentru a lămuri o poveste… O poveste foarte veche…

Filip Cosma rămase cu sticla în mână. Îi privi nedumerit, întrebător.

— Este vorba de „cazul Bela Cony”, îl lămuri Emil.

Cosma îl privi din nou, neînțelegând bine despre ce este vorba. Apoi privi sticla cu vin roșu în lumină. Era parcă o încercare de a privi prin această ceață roșie cu douăzeci de ani în urmă.

— Bela Cony… șopti ca pentru sine.

— Desigur… Dacă nu vreți, nu ne răspundeți. De altfel, locul nu este destul de potrivit pentru o… destăinuire, riscă Emil. Ne-am gândit însă că după atâția ani, o invitație la miliție ar fi… cum să vă spun… Și am hotărât să vă facem o vizită aici. Repet, dacă nu vreți, nu ne răspundeți… Această discuție putem s-o considerăm ca neoficială…

Cosma abia acum pusese sticla în baterie. Îi privi pe rând întâi pe Ana, apoi pe Emil. Voia să-și adune gândurile.

— Mai sunt oameni care își mai aduc aminte de povestea aceea?! se miră Cosma.

— După câte se pare, da! fu răspunsul lui Emil.

— Dar au trecut douăzeci de ani! șopti el. Nu mai are niciun rost. Chiar dacă există un criminal, crima s-a prescris! Nu-i așa? Știu că orice crimă se prescrie după un număr de ani!

— Exact peste șase zile! preciză Emil.

— Și sperați ca până atunci să puneți mâna pe… asasin! zâmbi Cosma cu o ușoară ironie.

— Nu ăsta este scopul nostru deocamdată, spuse rece Emil. Nu vrem decât să reîmprospătăm această poveste.

Tăcură câteva clipe. Emil se gândi că dacă asasinul este Filip Cosma, este imposibil ca el să nu știe, când și în ce condiții se prescrie o crimă. Nu știa Cosma? Sau se prefăcea că nu știe, ca să arate că acest lucru nu-l preocupase niciodată?

— Am citit declarația dumneavoastră de atunci, reînnodă Emil firul discuției.

— Nu-mi amintesc o iotă! râse Cosma, apoi brusc se ridică: Mă scuzați…

Pe scara care dădea în subsol se auziră pași; apăruse un grup de cunoscuți probabil.

— Poftiți, v-am rezervat o masă aici… îi invită.

După ce se asigură că toți clienții vor fi serviți bine, se întoarse la masa lui Emil.

— Deci… mai sunt oameni care se mai interesează de moartea frumoasei Bela… Hm… Și ce vreți să vă spun? Adică, ce așteptați acum de la mine? Să vă arăt asasinul, sau să-mi mărturisesc vina?

— Niciuna, nici alta… răspunse Emil cu o mutră care-i tăia pofta de ironie lui Cosma. Doar v-am explicat de la bun început că dacă vreți, răspundeți, dacă nu…

— Da… mă scuzați… roși Cosma. Recunosc… Dar nu mă așteptam la așa ceva… Ieri am discutat despre duzico, iar azi… În

fine… Aveți dreptate… În definitiv, pentru ce să nu faceți încă o încercare? Vedeți, însă… Unora nu le place să le amintiți de trecut… Nu le place să vadă cum s-au scurs anii peste ei… Deci, întrebați-mă, ce vreți să știți! Sper să-mi aduc aminte…

Acum, când trebuia să pună o întrebare concretă, Emil găsi că, de fapt, nici n-are ce întreba. Că a amenințat-o? Da, a amenințat-o, și n-ascunsese acest lucru nici la prima anchetă de acum douăzeci de ani. Declarase chiar că amenințarea lui se referea exact la vitriol. Că a iubit-o.? Și asta se știe. De alibiul său? Doar n-o să susțină acum contrariul? Nu-i mai rămânea decât o încercare:

— Desigur, cred că v-ați mai gândit de atunci la această dramă. Nu cumva v-a trecut prin minte o bănuială așa… mai concretă?

— Nu, niciodată. Mai concretă… Nu… Asasinul putea foarte bine să fie grecul Oreste Papadat, căpitanul, Ornaru, actorul Sîrbu, sau eu. Alibiurile noastre, ale tuturor, erau destul de… cum să vă spun, destul de subțirele… Norocul nostru a fost că toate erau la fel. Se bazau pe mărturia unui singur om… Așa că am scăpat… Că doar nu putea să ne aresteze pe toți ca presupuși asasini!

— Credeți că ăsta a fost și motivul pentru care ancheta a încetat?

— Da… Cred că da… Anchetatorul nu mai avea ce face… Sau…

— Sau? ciuli urechile Emil.

— Mă gândisem pe atunci… Poate era cineva „mare”, implicat și el, și de aceea ancheta s-a oprit. Demisia anchetatorului, de altfel, cam asta a dovedit.

— Când v-ați întâlnit cu Irina Dobrescu-Neagu? lansă Emil o întrebare care-l ului pe interlocutor.

— Pe Irina Dobrescu?… Hm… Ați fost informat? Da! Am întâlnit-o… Mai bine-zis, m-am dus special la ea… Ne-am întâlnit de câteva ori de atunci, întâmplător, și mi-a făcut plăcere. M-am dus mânat de o forță, ca să zic așa, necunoscută… Parcă voiam să mai discut cu un om despre acea poveste. Pofta mi-a deschis-o Mihăileanu, râse Cosma și servi din nou vin.

— Anchetatorul?! se miră Emil.

— Da, da… anchetatorul! Venise la restaurant… Nu aici… Ăsta l-am deschis mai încoace… Venise la restaurantul la care eram responsabil… la „Lido”… Ne-am recunoscut… Am discutat de una, de alta, apoi am vorbit desigur și de drama în care am fost implicați amândoi, bineînțeles, el anchetator, eu bănuit. Cred că în afară de dumneavoastră, este unicul om de pe mapamond care se mai interesează de „cazul Bela Cony”.

— De unde trageți această concluzie?

— Dar e și firesc… Această afacere l-a costat doar cariera. Am impresia că mai speră să găsească asasinul… Să se reabiliteze față de propria lui conștiință. Ca și față de alții… Dumnealui m-a întrebat ce știu despre oamenii de atunci, și dacă s-a interesat vreodată cineva de povestea aceea…

— Întrebare pe care ați pus-o și dumneavoastră fostei cameriste.

— Da! V-a spus?! se miră Cosma.

— Anchetatorul Mihăileanu nu v-a informat că nu s-a prescris încă acea crimă?

— Nu… Nu mi-a spus așa ceva… În orice caz, câteva săptămâni după întâlnirea cu Mihăileanu m-am dus, aproape fără voia mea, la Irina Dobrescu… Între noi fie vorba, mie nu-mi place această femeie… Adică, mă scuzați… Vreau să spun: *nu-mi plăcea* ca fel de-a fi… Guralivă… Ascunsă… Un fel de licheluță… Vorbesc de Irina de atunci. Astăzi, nu pot spune nimic… E căsătorită… are copii mari… Oamenii se schimbă… Nu… Nu pot s-o acuz cu nimic! conchise Cosma.

— Am citit de curând interogatoriul dumneavoastră! spuse Emil.

Un zâmbet nostalgic apăru pe buzele lui Filip Cosma.

— Am impresia că Mihăileanu a fost prea bun cu dumneavoastră *toți*… continuă Emil.

— Adică, vreți să spuneți, cu noi… suspecții… preciză Cosma.

— Suspecții de atunci… veni o nouă precizare din partea lui Emil.

— Da… recunosc… Dacă mi-aduc bine aminte, niciunul din noi nu se afla sub un adăpost prea ospitalier… În afară de asta, toți am recunoscut că am fi putut să fim făptași.

— Nu toți… Deputatul Gelu Ionescu, de pildă, nu a spus nimic despre asta… Nici Papadat! îi aminti Emil.

— Deputatul nostru nu voia să-și strice cariera politică… Cât despre Papadat, era cel mai expus… Locuia și la doi pași de Bela.

Lui Emil îi veni în minte brusc o întrebare la care nu se gândise până acum:

— Casa de pe strada *Speranței* era cumva întreținută de Papadat?

— Nu, ce naiba! Bela avea doar de unde să-și plătească chiria! protestă Cosma. Nu, nu cred, repetă el după o scurtă pauză mai puțin convins parcă.

— Apropo de asta, când a murit Bela Cony a lăsat ceva bani la Bancă?

— După câte știu, foarte puțini… Câteva bijuterii acasă… și ceva lichid...

Emil se admonestă că nu se gândise la asta mai devreme, mai precis să o întrebe pe Florica Aioanei. Ce deveniseră aceste bijuterii și acest „ceva lichid”?

— În declarația mea de atunci… este notată și acea frază despre vitriol? întrebă Cosma cu un zâmbet ca de copil care făcuse o șotie.

— Da! râse Emil.

— E singurul lucru despre care îmi amintesc că l-am spus… Într-adevăr, vitriolul era la modă atunci.

— O… armă feminină… interveni Ana.

— Da… desigur… Poate pentru că Bela era… bărbatul! (Adică, sexul tare!) Noi, admiratorii, eram la picioarele ei, așteptând să ne acorde favoarea unui zâmbet.

— Ați iubit-o, îndrăzni Ana.

Cosma privi paharul lui la lumină și scoase un sunet nedefinit.

— Ce știți despre fiica ei? încercă Emil să adâncească discuția, devenită mai intimă.

— Despre Doina? La început, în primii ani chiar, mă interesam de soarta ei, o mai vizitam pe femeia aceea… Cum se numește?… se opri Filip Cosma, căutând în memorie.

Lui Emil i se păru fals acest „lapsus". Cosma nu era dintre oamenii care pot uita un nume. Relațiile lui, meseria lui trebuia să-i fi creat reflexe vizuale și auditive puternice. În cazul Floricăi Aioanei nu putea să-i uite numele odată ce, cum mărturisea chiar el, se interesase câțiva ani la rând de fată.

Emil hotărî să-l „ajute":

— Florica Aioanei…

— Da, da… așa… O vizitasem de câteva ori, îi dădusem și câte un telefon, întrebând-o dacă are nevoie de ceva… A refuzat de fiecare dată, continua Cosma.

— Considerați că ar fi putut această femeie s-o crească pe Doina fără un ajutor din partea altcuiva?

Cosma îl privi direct în ochi. Apoi se întoarse întrebător spre Ana.

— La asta nu m-am gândit! spuse el într-un târziu.

— Înțelegeți ținta întrebării mele?

— Desigur… Dar să știți că nu eu mă aflu în spatele acestei femei, răspunse fostul director al restaurantului „Alhambra", arătând prin asta că înțelege chiar foarte bine sensul întrebării lui Emil.

— Știți ce face acum Doina? continuă Emil întrebările.

— Da… știu… Adică, am auzit că este studentă la Facultatea de medicină.

„Deci, simula uitarea numelui bătrânei", își spuse în sinea lui Emil și hotărî să nu mai continue această temă. Dacă era Filip Cosma acela care se ascundea în spatele femeii, desigur n-ar spune-o decât constrâns cu argumente generate de propriile-i fapte.

— Ce știți despre furtul brățării? schimbă Emil subiectul.

— Despre furtul brățării? Care brățară? nu-și mai aducea aminte Cosma.

— O brățară… care i se furase artistei… din cabină…

— Oh… da! Desigur! Bela a făcut un scandal monstru! A fost mobilizată toată poliția! Da, îmi aduc aminte… râse Cosma. Era foarte zgârcită Bela… Pentru un ac ea era în stare să scoale lumea în picioare! Așa era ea… Desigur, furtul brățării… cadoul grecului… râse din nou Filip Cosma. Ce să știu? Mai nimic… Cred că știu exact ce știți și dumneavoastră… Lumea spunea că ar fi furat-o un electrician… Singurul care intrase în cabina ei… ca să repare luminile oglinzii… așa ceva… Doar n-o să mă bănuiți și de furtul brățării?! exclamă Cosma mai în glumă, mai în serios.

Un nou grup de clienți apăruse la capătul scării, așa că Filip Cosma se ridică din nou, cerând scuze. Le explică clienților că nu mai are nicio masă liberă, când Emil îl strigă:

— Domn' Cosma! Plecăm noi!

— Da, nu… pentru ce să plecați? se apropie el de masa lor, protestând.

— Că doar n-o să stăm aici toată noaptea! râse Emil.

— Bine… Cum doriți…

Îi conduse până sus, la ieșire.

— Deci, asta a fost?

— Deocamdată… V-aș ruga dacă va fi nevoie să nu ne refuzați… Poate o confruntare… Trebuie să închidem dosarul… înțelegeți?

— Da… înțeleg… făcu Cosma ca și cum ar fi spus: „Dacă nu se poate altfel”.

O NEDUMERIRE!

Dimineața, în birou, Emil reluă datele problemei. Cu toate că avea de-a face cu oameni care, în afară de peruchieră, nu mai trăiau cu intensitate evenimentele, considerându-le o pagină întoarsă, Emil încetul cu încetul se prinsese în mrejele acestei anchete, având uneori impresia că se află în fața uneia actuală. Povestea începuse să-l pasioneze.

În dimineața aceea, discuta cu Anca rezultatul celor patru întâlniri.

— Deci… ne aflăm în același punct în care-și abandonase ancheta domnul Mihăileanu, fu de părere Ana.

— Da și nu! mormăi Emil pentru sine. Adevărul este că n-am câștigat cine știe ce puncte importante, însă avem unele date și indicii noi: 1. Vizita lui Cosma la Irina Dobrescu-Neagu; 2. Recunoașterea lui Cosma că alibiurile au fost „subțirele”; 3. Insistența în a ascund faptul că l-a cunoscut pe. Neagu înainte de moartea artistei.

— Da… astea sunt, într-adevăr, date noi.

— Deci, trecem la punctul 4: Florica Aioanei…

— Nu te atinge de Florica Aioanei! se supără Ana. Femeia asta a crescut-o pe Doina și o consideră copilul ei. Este demnă de tot respectul. Chiar dacă…

Ana se opri, privindu-l în ochi pe Emil.

— Chiar dacă?… o ajută el.

— Chiar dacă presupunem, prin absurd, că Florica Aioanei îl cunoaște pe acel „cineva” care a omorât-o pe Bela.

— Da… de acord… Totuși, nu putem trece peste faptul că bătrâna poate știe ceva, poate că tocmai ea ne dă în mână firul ce ne va duce

la asasin.

— Știe ceva! îl imită Ana și se prefăcu că își „șterge” ochelarii ei de soare, spre hazul lui Emil. Nu știe nimic, continuă ea. Adevărul este că cineva ajută această familie…

— Deci, nu știe nimic, dar adevărul este că cineva... reluă Emil fraza Anei.

— Asta nu dovedește relațiile ei cu asasinul!

— Nici eu n-am susținut așa ceva-! Am expus pur și simplu încă un punct de vedere. Punctul 4.

— Și punctul 5? vru Ana să-l îndepărteze de subiectul cu Florica Aioanei.

— Punctul 5: pe de o parte, brățara. Adică, *furtul brățării*… N-ar fi rău să încercăm o legătură între crimă și acest furt…

— Ei, n-o să mă preocupe acum și brățara! imită Ana tonul lui Filip Cosma.

— Nu se știe niciodată. Iar la punctul „brățară" avem până acum un singur acuzat: electricianul Neagu.

— Și pe de altă parte? se interesă Ana.

— Ce pe de altă parte?

— Ai zis „pe de o parte” și… pe de altă parte?

— Oh, da… Pe de altă parte, o nedumerire care se conturează din ce în ce mai mult: pentru ce Mihăileanu a abandonat ancheta? Am tot timpul impresia că ajungea până la un punct, la un fir, ca să folosim expresia obișnuită, pe care-l abandona imediat, trecând la alte întrebări.

— Adică, vrei să spui că după ce anchetatorul stabilea că cineva ar putea fi suspectat, îl părăsea brusc și trecea la următorul?

— Exact!

— Să vedem mai departe. Ce facem astăzi? Cine va avea plăcerea să primească vizita noastră? continuă Ana nu fără oarecare ironie.

Emil sesiză ironia. Își scoase tulburat ochelarii, le șterse cu atenție lentilele, fără s-o privească.

— Nu te supăra, am glumit… spuse ea.

— Știu… răspunse demn Emil, punându-și ochelarii și privind-o drept în față. Cunosc o fată care venise aici, acum zece luni, aproximativ, și care voia să-și reabiliteze… începu Emil…

Ana îl întrerupse:

— Știu… Există însă o diferență… Fata aceea voia să lămurească o dramă care se petrecuse abia cu doi ani în urmă. Iartă-mă, însă nu pot să înțeleg de ce este nevoie să scormonim acum în sufletele oamenilor după două decenii? A, dacă era cineva închis… Asta da! Atunci m-ar fi pasionat.

— Deci, nu te pasionează…

— Nu, n-am vrut să spun asta… N-aș putea spune că nu mă pasionează…

Se opri brusc. Era mai bine să părăsească această discuție. În definitiv, Emil avea dreptate. O acuzare planează timp de douăzeci de ani deasupra capetelor a câtorva oameni. Trebuie să se facă lumină!

— Deci… pe cine vizităm astăzi? reluă ea.

— Pe căpitanul de cavalerie Sergiu Ornaru. O plimbare până la Snagov nu strică mai ales când se urmărește un anume scop.

UN PESCAR AMATOR PASIONAT

Pe fostul căpitan îl găsiră pe malul lacului pescuind.

Căpitanul Sergiu Ornaru era echipat din cap până în picioare ca un veritabil lup de mare, pornit la pescuit spre cine știe ce ape îndepărtate. Cizme de cauciuc, pantaloni de piele, scurtă de piele, pălărie cu boruri largi lăsate în jos, o sacoșă de vânătoare, o trusă mare cu vreo sută de linguri pentru pescuitul răpitoarelor, vreo zece undițe de rezervă, două scaune pliante, un pled de campanie. Și, totuși, căpitanul pescuia la doi pași de casă, a cărei curte dădea direct în lac. Se pare însă că plăcerea bătrânului era tocmai această senzație de echipare pentru cursă lungă.

Pe pământul moale de pe malul lacului erau înfipte trei crăcane pe care se odihnea o lansetă, o undiță de bambus și una mai ușoară, de trestie.

— Pentru crap, pentru lin, pentru roșioară, explică căpitanul rostul celor trei undițe.

Emil scoase din buzunar câteva foi dactilografiate, îngălbenite. Era declarația lui Ornaru, luată din dosar.

Se gândiseră încerce și această metodă. Ca să-i împrospăteze în memorie faptele, se hotărî să-i citească căpitanului declarația de atunci.

Și Ornaru, ca și ceilalți de altfel, se arătă mirat peste măsură că se reia „cazul Bela Cony”.

Soția lui le aduse cafele acolo, pe malul lacului. Ea nu știa scopul vizitei lor.

— Să nu-i spuneți nimic, fu dorința fostului căpitan de cavalerie.

Așezați pe malul lacului. Emil citi declarația lui Ornaru de atunci. În special prima parte:

„— Numele?

— Ei. Numele! Căpitan de cavalerie. Sergiu Ornaru! De trei ori decorat cu «Mihai Viteazu».

— Vârsta?

— Din păcate, 45 de ani!"

Îl întrerupse râsul bătrânului. La privirea întrebătoare a lui Emil, Ornaru explică:

— Dacă atunci, la 45 de ani, spusesem *din păcate*, ce aș spune acum? Din fericire, *numai* șaizeci și cinci! glumi el.

Apoi, brusc, se întrerupse.

Lanseta s-a mișcat și bătrânul fixă privirea în cercurile mici de apă care se formau în jurul firului.

— Ssss! făcu el. Trebuie să facem și o saramură, ce naiba? Avem musafiri astăzi!

Luă încet lanseta de pe crăcan și o smuci puternic.

— Nimic! spuse el și verifică momeala. Era bună.

Aruncă apoi din nou lanseta.

— Da… zi… spuse într-un târziu.

Lui Emil i se tăiase tot elanul. Acest bătrân nici nu se mai interesează de povestea care făcuse atâta vâlvă pe vremea aceea și în care fusese amestecat și numele lui.

— Ascult! spuse Ornaru din nou, cu privirea fixă la cerculețele din jurul firului în punctul unde el se cufunda oblic în apă.

Emil continuă citirea declarației:

„— Știți că Bela Cony a fost găsită moartă în apartamentul ei?

— Am aflat. Împușcată.

— Și ce ziceți?

— Că cineva a vrut să-mi facă o farsă, sau că a vrut pur și simplu să mă salveze de la o catastrofă.

— Nu vă înțeleg. Vreți să fiți mai clar?

— Mai clar nici că se poate. Dacă n-o împușca necunoscutul X, aș fi împușcat-o eu! Și ar fi fost păcat și pentru mine, și pentru ea!”

Bătrânul râse din nou. Avea un râs puternic, sănătos, de om căruia îi plac glumele.

— Cum am zis? exclamă el, râzând! Ce vrei, așa e omul când are *numai* patruzeci și cinci de ani.

Ana zâmbi la această reflecție: numai patruzeci și cinci de ani! Vorba lui, când ai șaizeci și cinci…

— Să știți că precis aș fi împușcat-o! Îmi ieșisem din minți atunci. Și ea, ba că mă iubește, ba că nu mă iubește. Îmi petreceam nopțile la „Alhambra”… Și aveam acasă copii, nevastă. Voiam să divorțez. Până am înțeles jocul ei. Deh, ca artista de cabaret. Iar eu eram flatat că o frumusețe ca ea se uită la mine!

Bătrânul vorbi, continuând să râdă, dar fără să-și ia privirea de la undiță, principala lui preocupare în acel moment.

Emil găsi că este inutil să mai continue. Bătrânul ar fi povestit faptele de atunci ca o glumă bună de cazarmă, petrecută de mult, de foarte multă vreme. Ar fi fost una dintre acele povești, care, chiar dacă încep de la un sâmbure de adevăr, pe parcurs își pierd firul real, devin legende.

Bătrânul nu se mai interesa de trecut. Nu-l mai preocupa.

Văzând că Emil împăturește foile și le vâră în buzunar, râse din nou:

— Așa… n-are niciun rost. Iat-o!

În cârlig se zbătea o roșioară.

Bătrânul scoase minciogul din apă și aruncă în el peștele. Plasa era plină. Prada pentru saramură era realizată de mult, dar, probabil, funcționa și la Ornaru aceeași „lăcomie” a pescarului.

— Un ciortan, domnule! Îmi trebuie un ciortan! exclamă Ornaru, verificând lanseta.

Apoi către Emil:

— A mers binișor astăzi… Cu toate că apa este încă rece.

— A început să circule peștele!

Emil se gândea că s-a mai pierdut o zi. Ba, nu… nu s-a pierdut… E cald, e frumos… Iar Ornaru scoate roșioare una după alta. Cât despre Ana, relaxată și ea, se bucura de această vacanță. „Așa a ajuns ancheta mea! Un pescuit pe malul lacului”, râse în sinea lui Emil. Ana se bucura, la fiecare pește prins, ca un copil. Este și asta ceva.

Într-un târziu, Ornaru îi întrebă:

— Știți să curățați peștele?

— Dar noi trebuie să plecăm… încercă să se împotrivească Emil.

— Ce vorbă-i asta? Să plecați! Auzi?! Eu am întrebat dacă știți să curățați peștele…

— Așa și-așa… mormăi Emil și se uită la Ana..

— Mie mi-e milă… spuse ea. Dacă era mort!…

— Vedeți! Asta e! Dacă era mort nu ți-ar fi fost milă! Ca să vezi ce laș este omul! râse bătrânul. Bine, nu face nimic. Îl curăț eu!

Scoase din trusa lui un cuțit pescăresc și începu să curețe repede, cu îndemânare. Din când în când verifica momeala la lansetă, pregătită pentru crap. Emil se amuza cu jocul firelor întinse. Lui, cel puțin, care habar n-avea de pescuit, i se părea că de fiecare dată „trage”. Ornaru știa însă precis când era vorba de jocul apei și când mușca peștele.

— Da… e bine aici… mormăi Emil.

Ana fu de acord cu o privire. Hotărâră tacit să rămână la saramură.

Soția lui Ornaru, o femeie în vârstă și ea, înaltă, slabă, ieșise în șopronul casei și-l striga pe Ornaru:

— Sergiule! A trecut de unu! Ce faci? Îi mai ții mult pe musafiri nemâncați?

— Gata! Nu vezi? Am început să-i curăț. Pune la foc apa cu ardei iuți, ca să clocotească până venim noi.

— Să vă ajut, doamnă? sări amabilă Ana.

— Dacă-ți face plăcere…

Ana nu așteptă să i se spună a doua oară. Se grăbi spre casă.

Emil își întinse picioarele, lucru care nu-l putea face în prezența Anei, își desfăcu cravata și brusc se hotărî să ajute și el la curățatul peștelui.

— Dumneata curăță-i de solzi, îi spuse fostul căpitan de cavalerie. Burta o despic eu. Asta este lecția a doua. Lasă că dacă mai vii pe aici, ai să vezi cum prinzi și mata gustul pescuitului!

Ana cu soția căpitanului puseră masa la umbră sub un nuc imens.

Emil urmări cu interes friptul peștelui pe plita presărată cu multă sare. Observă însă că roșioarele curățate de el nu erau puse la fript. La întrebarea lui, Ornaru râse:

— Păi, unde s-a mai auzit să pui pe plită pește fără solzi! Se va lipi tot!

— Atunci, pentru ce m-ați pus să-l curăț?

— Ca să faci și dumneata ceva! continuă râzând bătrânul. Dacă te puneam să despici burțile, poate că nici nu mâncai!

Peștele, odată fript, fu pus într-un castron plin cu apă fiartă cu ardei iuți. Saramura era gata!

Țuica casei, de la patru pruni din curte, salată cu roșii și ceapă verde… Ce mai!… „Frumoasă viață de pescar!” gândi în sinea lui Emil.

Deodată, bătrânul începuse să vorbească parcă de unul singur:

— Bela Cony! Da, Doamne! Aș fi putut să fac închisoare din cauza ei. Pe cuvântul meu de ofițer. Pe atunci îmi și vedeam fotografia publicată în prima pagină a ziarelor.

— Ce-ți veni cu Bela Cony? se miră soția lui.

— Uite că-mi veni...

— Nu te-am mai auzit vorbind despre asta de ani de zile, și se uită bănuitor la musafirii lor.

— Noi l-am întrebat, așa, din curiozitate… interveni Emil ca să-l justifice pe Ornaru.

— Mi-ar fi adus de mâncare la închisoare nevestica mea! râse Ornaru.

— Da. Dar cu otravă! se grăbi să-l asigure doamna Ornaru, cu o figură serioasă.

— În seara aceea era o serbare…

— Ei… o serbare… Ne invitase un colonel, amic al lui Sergiu…

— Da, da! Se logodea colonelul… Ca să vezi că memoria femeilor funcționează mai bine decât a bărbaților. Ne-am dus cu câțiva camarazi la „Alhambra”, toți cu soțiile…

— Da… ne-au făcut această cinste bărbații noștri! Ca buni camarazi, voiau să dovedească viitoarei soții a colonelului că ofițerii de cavalerie sunt niște bărbați foarte serioși, care nu fac un pas fără soțioare!

— Chiar așa! Mi-aduc aminte că aveam cu toții niște mutre de „*bărbați de casă*” de mai mare râsul! adăugă căpitanul.

— Numai că dumnealui n-a reușit să se mențină prea mult în această postură de soț ideal! A profitat că eu am dansat cu un ofițeraș și a șters-o.

— M-am dus să-mi cumpăr țigări, se justifică Ornaru, cu un aer nevinovat și hâtru de parcă atunci s-ar fi petrecut această istorie.

— Și țigări s-a făcut! râse soția lui.

— Se putea să mă lase fără răspuns! Nu m-a lăsat niciodată, și asta de patruzeci de ani!

— De treizeci și nouă! veni din nou precizarea promptă a soției.

— Bela Cony cântase atât de frumos!

— Vedeți? Putea s-o lase să plece singură?

— Tocmai de aceea! Că nu pleca singură! Dacă pleca singură, poate că nu mă duceam s-o conduc.

— Îi era teamă de rivali! Și a lipsit toată noaptea.

— Am lipsit și eu o jumătate de oră!

— O oră și ceva! nu-l iertă nici de astă dată soția.

— Poftim? se prefăcu enervat Ornaru. Femeia asta este în stare să te bage la pușcărie! De aceea am preferat să iau mărturia unui coleg că m-am întâlnit cu el în fața casei Belei Cony. Dacă spuneam că m-am întors la „Alhambra”, cum era adevărat, și că am stat cu soțioara mea, ea s-ar fi încurcat, s-ar fi enervat și iată-l pe Ornaru Sergiu, căpitan de cavalerie, de trei ori decorat, la pârnaie pentru o crimă pasională.

— Nu ți-ar fi prins rău, veni completarea promptă a soției.

Oamenii glumeau pe seama unei tragedii petrecute de mult. Emil însă memora mărturisirea căpitanului că alibiul ce-l prezentase atunci era fals. Era de mirare cum anchetatorul înghițise și această minciună. Doar și cel din urmă picolo de la „Alhambra” ar fi putut spune că Ornaru fusese acolo și nu într-un bar, iar primul din cei întrebați ar fi răspuns probabil că a lipsit o oră și ceva, conform spuselor soției. Și asta a lăsat-o baltă anchetatorul.

— Pot să vă întreb ceva? spuse timid Emil.

— Poți! Dar să-mi chem mai întâi avocatul! Nu se știe niciodată. Crima nu s-a prescris încă, glumi Ornaru. Ce te uiți așa la mine, hai, întreabă, continuă el.

— În legătură cu revolverul…

— Oh, da! Cu revolverul! Mi-amintesc, pentru că mi-era teamă și de asta. Un „Colt 32” nu este o armă pe care o ține o femeie în sertarul toaletei. Desigur, aparține unui bărbat. Cine dintre favoriți ar fi putut să aibă un revolver de acest calibru? Cine altul? Sergiu Ornaru, căpitan de cavalerie…

— De trei ori decorat! îl întrerupse soția.

Au râs cu toții. Trecură la alt subiect și întrebarea cu revolverul rămase fără răspuns, spre necazul lui Emil, care, pierzând

momentul, nu putu să-și permită să mai revină încă o dată asupra „Colt”-ului.

Se făcuse ora patru. Era clar că cei doi trebuiau să plece, deși Ana ar fi vrut să mai prelungească șederea acolo, în liniște, la marginea lacului. S-au ridicat, luându-și rămas bun.

— Eu o să-mi fac siesta! îi informă căpitanul.

— Nicio siestă! interveni doamna Ornaru. Iei „căruța” ta și-i duci pe tineri în oraș.

— Nu, nu… nu este nevoie! sări Ana, privind figura nefericită a lui Ornaru.

— Ba este! N-o să vă lase pentru siesta lui. În definitiv, se culcă puțin mai târziu.

— Da… da… mormăi resemnat căpitanul, în casa căruia, după toate aparențele, gradul superior îl avea tot nevasta!

Emil și Ana se opuseră cu tărie, însă în cele din urmă acceptară propunerea lui Ornaru de a-i conduce până la autobuz.

Autobuzul Snagov-Piața Scânteii avea stația la vreo cinci sute de metri de la căsuța căpitanului, așa că pe drum au avut timp să mai schimbe o vorbă.

— Să vă spun drept, tare mi-era teamă pe atunci. Toate probele erau împotriva mea… Ba nu… nu numai împotriva mea… Eram vreo cinci sau șase admiratori amestecați… Toți favoriții reginei! Și unde mai pui că mă văzuse și cineva atunci… în fața casei. Bine că n-a vorbit!

— Cine? întrebă într-o doară Emil.

— Dracu' știe cum îl mai cheamă… un electrician de la „Alhambra”. Eu mai zăbovisem în colțul străzii, în mașină, cu

farurile stinse, ca să văd pe cine aștepta iubita mea. De asta am și întârziat la „Alhambra”.

— Și ați văzut cine era favoritul? întrebă Emil încercând să ascundă interesul cu care asculta.

— Nu… din păcate! În schimb l-am văzut pe golanul acela de electrician ieșind din casă.

— N-ați auzit între timp împușcătura?

— Fugi, domnule! N-aș fi sărit imediat?

— Electricianul v-a văzut?

— Desigur… trecuse pe lângă mine și s-a urcat în mașină. M-a văzut, n-am nicio îndoială în privința asta.

— Și cum de nu v-a denunțat?

— Să-ți spun drept, de asta mi-era și mie teamă atunci. Am așteptat să mă și șantajeze. Dar, nimic! Nimic! N-a scos o vorbă!

— Curios… spuse Emil. O fi avut probabil un motiv ca să-și ascundă și el prezența în casa dansatoarei, la acea oră.

— La început m-am gândit că furase ceva, însă din anchetă am aflat că nu lipsea nimic. Apoi, nici vorbă că aș fi auzit împușcătura dacă făptașul era dânsul. Așa că am lăsat-o și eu baltă, mulțumit că își ține gura. Nu de altceva, dar aș fi putut să am complicații inutile.

Discuția, care începuse să devină interesantă, fu întreruptă de sosirea autobuzului.

Bătrânul, mulțumit că se apropie momentul să-și facă siesta, îi însoți până ce se urcară în mașină.

— Mai poftiți! Dar fără probleme! Veniți să faceți la noi un *weekend* de… sfârșit de săptămână! cum spune unul în sat la noi.

— Cu bine… mulțumim!

Ornaru rămase în stație până la plecarea autobuzului. Le făcu semn cu mâna și porni spre casă.

Au călătorit tăcuți până la Piața Scânteii. Nici Emil, nici Ana n-au avut poftă să mai discute despre „cazul Bela Cony” și să-și strice impresia ce le-o lăsase această scurtă, dar plăcută excursie.

Sergiu Ornaru, fost căpitan de cavalerie, de trei ori decorat, fost chefliu notoriu, era acum un om liniștit, împăcat cu anii lui, cu viața lui, așteptând pe malul lacului Snagov câteva roșioare pentru o saramură.

Ana îl și vedea echipat ca pentru un pescuit la Polul Nord, sau pentru o plecare lungă, fără întoarcere.

Două replici de-ale lui i se învârteau în cap: „Din păcate patruzeci și cinci de ani"… Și cea de-a doua: „Am numai șaizeci și cinci de ani!"

— Acum, când s-a mai răcit… saramura, putem discuta? întrebă a doua zi Emil, când s-a întâlnit cu unica lui colaboratoare.

— Să mă iertați… Dar saramura nu s-a răcit! Pentru mine cel puțin, spuse Ana mai în glumă, mai în serios. Eu mă las de meserie.

— Pentru ce?

— Pentru că nu pot să bănuiesc un om cu care am stat pe malul lacului, cu care am mâncat o saramură delicioasă. Cu care am glumit, am…

— Gata! Am înțeles! Dar aici nu este vorba să-l bănuim pe „omul tău cu saramura", ci să continuăm raționamentele începute, așa… ca un joc al minții…

— Mulțumesc, un joc al minții, care se sfârșește prin arestarea unui om, poate chiar a „omului meu cu saramura", cum l-ai numit.

— Deci, recunoști că Sergiu Ornaru este un candidat de nădejde, zâmbi Emil.

Ana îl privi câteva clipe fără să pronunțe niciun cuvânt. În sfârșit, fu nevoită să răspundă:

— Recunosc… Dar mai sunt și alții tot atât de… nădejde.

— S-aud…

— În primul rând, Filip Cosma… Dacă „varianta subiectivă" pe care am discutat-o alaltăieri mai este cât de cât valabilă, Cosma este omul care o iubea pe Bela Cony Nu numai că o iubea, dar păstrează și o amintire frumoasă despre ea… Dacă, într-adevăr, cineva se

ascunde în spatele acelei bătrâne, Florica Aioanei, Filip Cosma trebuie pus în fruntea listei.

— Stai, stai… o întrerupse Emil râzând. După cum observ încerci și dumneata jocul lui Mihăileanu: de fiecare dată când strângem probe mai interesante despre unul din personajele noastre, în loc să stăm să le analizăm, îmi prezinți datele unui alt suspect! S-ar zice că îl cunoști pe adevăratul asasin și încerci să-l protejezi…

— S-ar zice… Dar nu-l cunosc… Și…

— Și?

— Și nici nu vreau să-l cunosc! declară ea foarte serios.

Hotărât lucru, cu Ana nu se putea vorbi în ziua aceea! Din punct de vedere sentimental, Ana era de partea celor care căutau să „uite" această dramă. Voia ca Florica Aioanei să fie mai departe lăsată în pace, să-și vadă de fiica ei adoptivă, ca Sergiu Ornaru să pescuiască fără grijă pe malul lacului, echipat ca pentru Polul Nord, ca Filip Cosma, care a iubit-o pe Bela Cony, să nu mai aibă decepții. Undeva, în fundul sufletului său, era și Emil de acord. Dorința pentru adevăr însă era mai puternică decât acest… sentimentalism.

Găsi un argument care ar fi putut s-o hotărască pe Ana să continue să-l ajute.

— N-o uita pe Doina.

— Cum s-o uit? N-o uit…

— Nu uita că ai întâlnit-o la Biblioteca Academiei și că ea este interesată pentru aflarea adevărului în legătură cu moartea mamei sale.

— Și? îl privi ea cu coada ochiului.

— Și că noi trebuie s-o ajutăm… să nu greșească în calculele ei…

— Și?… întrebă cu același ton colaboratoarea lui.

— Și că noi suntem obligați s-o ajutăm să afle acest adevăr, continuă Emil.

— Ca să facem dreptate?

— Deocamdată, ne ocupăm de aflarea adevărului. Împărțirea dreptății ar fi etapa următoare…

Argumentul lui Emil o derută pe Ana. Într-adevăr, dacă Doina Coman-Aioanei ar fi venit la ei să le ceară să rezolve acest caz? Ce-ar fi răspuns? „Nu mă amestec, a trecut mult timp de atunci…!” Desigur că nu ar fi încercat s-o ajute.

Emil îi prinse momentul de slăbiciune și începu ca pentru sine:

— De la Ornaru tot am aflat ceva nou. În primul rând, am căpătat informații că alibiul lui a fost fals. Pentru ce a riscat însă folosind un martor mincinos, în timp ce ar fi putut să se ascundă în spatele alibiului existent, cel real?

— Dar ne-a explicat singur. De frica nevestei sale. Doamna Ornaru, furioasă de atitudinea soțului ei, ar fi putut să-l încurce.

— Cam slab… obiectă Emil. Rămâne de văzut.

— Să-l întrebăm pe acel picolo care i-a servit atunci, spuse ironic Ana.

— N-ar fi rău… se prefăcu el că nu observă ironia. Mai departe… Al doilea lucru important: în seara aceea electricianul Neagu a fost acasă la Bela Cony.

— Asta confirmă presupunerea noastră, bazată pe informația despre telefonul primit în după-amiaza aceea de către Irina.

— Înseamnă că raționamentele noastre se îndreaptă spre o ținută bună… Asta este un câștig, deocamdată… Un câștig al „variantelor subiective”. Acum întrebarea: pentru ce Neagu nu l-a dat de gol pe căpitan?

— Ca să nu-și trădeze propria prezență în casă.

— Dar pentru ce? insistă Emil.

— Poate pentru că prezența lui acasă la Bela Cony ar fi făcut să se reînnoiască bănuielile că el ar fi hoțul brățării, intră în sfârșit Ana în jocul propus de Emil.

— Deci, concluzia este următoarea: Ornaru, sau altcineva, oricare ar fi fost necunoscutul, fusese văzut de Neagu, care totuși a ținut

această informație pentru sine. Până aici merge bine.

— Și mai departe?

— Mai departe… o să vedem. Descoperirea în legătură cu electricianul „Alhambrei" este pentru moment cea mai importantă.

Emil reușise să trezească din nou interesul Anei, care avea ideile ei despre dreptate, idei foarte folositoare pentru secția lor specială.

UN NOU CANDIDAT LA „SPÂNZURĂTOARE”

— Să vedem acum ce zice domnul deputat Gelu Ionescu, al cincilea candidat la… spânzurătoare! Dacă ai chef, citește dumneata, se adresă Emil Anei, mai mult ca să verifice dacă colaboratoarea lui mai manifesta interes față de anchetă.

— De acord… Pe acest Gelu Ionescu nu-l cunosc, așa că pot să fiu mai… obiectivă, spuse ea.

Și luă foile dactilografiate ale interogatoriului. Era poate cel mai lung, pentru că deputatul se simțea obligat să-și apere și „partidul” din care făcea parte.

„— Numele?

— Gelu Ionescu.

— Vârsta?

— Treizeci și opt de ani.

— Profesia?

— Deputat liberal.

— «Deputat» nu este o profesie! intervenise Mihăileanu. Iar… «liberal» și mai puțin!

— Doctor în drept, rectifică deputatul..

— Ce ați făcut în noaptea morții dansatoarei?

— Dacă observ bine, îmi cereți de la începutul discuției stabilirea unui alibi!

— Ați observat bine. Numai că nu este vorba de o discuție, îl corectă Mihăileanu. Pe de altă parte, parlamentul s-a dizolvat și suntem în curs de pregătire a unor noi alegeri.

— Îmi dați o lecție de politică?

— O informare…

— Deși nu sunt obligat să vă spun ce am făcut în noaptea când a fost «asasinată» Bela Cony, totuși voi răspunde: am stat acasă.

— Ați putea găsi, probabil, un loc mai sigur pentru verificare.

— Am stat acasă. Desigur, mărturia soției nu contează într-un proces, însă pot să declar că în jurul orelor 24 a sosit la mine un fost coleg de facultate…

— Da… este și asta o oră de vizită…

— Altă dată, când o să primesc pe cineva acasă, am să vă cer părerea despre ora cea mai potrivită! replică prompt deputatul.

— Altă dată, o să vedem. Acum vă anunț oficial că sunteți unul dintre principalii bănuiți…”

Urma o lungă expunere a situației politice, făcută de deputat, care scotea în evidență „accentuarea luptei politice”, interesul partidelor adverse de a compromite pe deputații cinstiți, și că poate și moartea, adică asasinarea artistei, nu era decât „o înscenare a opoziției pentru a împroșca cu noroi pe adversari de teama unei înfrângeri în apropiatele alegeri.”

În continuare venea replica anchetatorului:

„— Astăzi opoziția sunteți dumneavoastră! Sau n-ați înțeles încă această realitate? Pe de altă parte, discursul dumneavoastră ar fi fost probabil destul de nimerit pentru parlament. Întrucât însă parlamentul este închis, vă rog să reveniți la fapte. Care erau relațiile dumneavoastră cu Bela Cony?

— De pură prietenie!

— Făcuse și ea… dreptul? glumi anchetatorul.

— Nu vă permit!”

Emil îl vedea pe fostul deputat transpirat, furios, neputincios.

„— Nu vă permit! Cunosc și eu legile, doar sunt doctor în drept și știu că legea nu vă dă dreptul să luați peste picior un anchetat, chiar dacă ar fi el criminalul pe care-l căutați!

— După ce vom termina acest dialog plăcut, sunteți liber să vă plângeți ministrului!”

Era evident că Mihăileanu nu-l «înghițea» pe fostul deputat.

„— Aveți permis de portarmă? întrebă imperturbabil Mihăileanu.

— Da, am.

— Îl aveți la dumneavoastră?

— Da… poftiți-l…

— „Browning”, nr. 1543.28.7. Bine… Luați permisul! Presupun că revolverul îl aveți.

— Nu, nu-l mai am… L-am pierdut.

— Ciudat… cum l-ați pierdut?

— Nu este de loc ciudat.

— Ați făcut o declarație pentru pierderea revolverului?

— N-am avut timp. Asta s-a întâmplat acum două zile. L-am căutat în sertarul biroului meu și nu l-am mai găsit.

— Așa… Și cine credeți că vi l-a furat?

— Cine? Știu și eu? Servitoarea! Sau șoferul! Acum fiecare încearcă să facă rost de o armă!

— Și pentru ce v-a trebuit revolverul acum două zile? Aveați nevoie de el?

— Da… Ca să o omor pe Bela Cony! Dar n-am găsit «Browning»-ul și am omorât-o cu un «Colt»”.

Emil se aștepta la noi întrebări, însă anchetatorul, conform principiului său, se oprea de astă dată și mai devreme decât la ceilalți. Nu cumva tocmai acest deputat pe care Mihăileanu nu-l avea la suflet era motivul mușamalizării? Nu cumva, pe de altă parte, Mihăileanu se arăta atât de arțăgos cu acest deputat tocmai pentru că

cineva intervenise în favoarea lui? În orice caz, povestea cu pierderea revolverului se oprea aici. Urma un schimb aprins de replici, de ordin politic. O hărțuială între doi oameni care, dacă nu se urăsc, cel puțin nu se au la inimă.

Nici acest dialog între Mihăileanu și Ionescu n-avusese darul să arunce cât de cât puțină lumină în „cazul Bela Cony".

Rămas singur, Emil vârî foile dactilografiate în dosar și se întinse pe unul din fotolii. Își scoase ochelarii și îi puse jos, pentru că îi era greu să se mai ridice. Voia să gândească în liniște, dar adormi imediat.

Se visa în plină desfășurare a alegerilor. Se făcea că deputatul căruia, de altfel, nu-i cunoștea de loc mutra, era suit pe un balcon și rostea un discurs din care nu se înțelegea nimic, pentru că el, Emil, cățărat pe un stâlp, urla din răsputeri: „E un demagog!" Iar cineva alături de el îi surâdea cu subînțeles. „Cine sunteți?" întrebă Emil. „Cum cine? Nu mă recunoașteți? Mihăileanu, anchetatorul."

Îl trezi sunetul strident al telefonului. Se sculă buimăcit, grăbindu-se spre telefon, când auzi sub talpă un pocnet foarte cunoscut.

— Ochelarii! șopti pierdut.

Ridică de pe jos masa amorfă, care cu câteva minute mai înainte reprezentau „vederea" lui. Întoarse rama pe toate fețele privind-o atent, ca și cum această cercetare ar fi fost de folos lentilelor. Telefonul suna cu insistență, parcă și mai strident. Emil ridică receptorul.

— Emil? Ce-i cu tine?

Era Ana.

— Bine… ce să fie?

— Cum, ce să fie? Nu erai în birou?

— Ba eram.

— …că am sunat nu știu cât timp!

— Am fost la… alegeri! spuse mucalit Emil.

— Ce? Unde?

— Apoi m-am întors și mi-am spart ochelarii!

Se auzi cum Ana sufla în receptor, de parcă acesta era de vină de aceste replici incoerente ale lui Emil.

— Știi că este ora douăsprezece?

— Știu!

— Ce facem? Nu mergem la Gelu Ionescu? întrebă Ana.

— În primul rând trebuie să facem o vizită la „Amicii- orbilor", spuse Emil.

— Emile!

— Da!

— Iar ți-ai spart ochelarii! exclamă Ana de la capătul celălalt al firului.

Acest „iar" se referea la cele patru cazuri cunoscute de ea în șase luni.

— Da, recunoscu Emil oftând.

— Eu sunt de vină că nu ți-am făcut un cordon ca să ți-l treci după gât! râse ea.

— Ce-i de râs? se contrarie Emil. Dar așa-i… La nenorocire…

— La deputat mergem?

— Vino aici și vedem! mormăi el.

— Bine… vin îndată…

Emil puse receptorul în furcă. Căută pe bâjbâite în sertarul biroului unde avea o pereche de ochelari cu două dioptrii mai puțin ca cei sparți. Dacă îi punea mai departe, cam pe la vârful nasului, și se uita cu ochii pe jumătate închiși, parcă vedea ceva. Și-i puse. Așa mai merge… Decât de loc…

Luă o foaie scrisă la mașină și încercă să citească. Constată că se descurcă destul de bine.

Ana sosi peste un sfert de oră. Râse de pățania lui.

— Desigur… ce-ți pasă… se plânse Emil ca un copil.

O ZEIȚĂ CARE NU VEDE…

Pe fostul deputat Gelu Ionescu îl găsiră la tribunal, pledând un proces între doi locatari care aveau un litigiu în legătură cu o bucătărie „folosire în comun”. Impozant, imens, cu o burtă proeminentă, cu lavalieră și cu părul negru ca pana corbului, pleda cu o voce tunătoare, cu convingere.

O poveste obișnuită, care, privită dinafară, pare de-a dreptul ridicolă, dar care pentru beligeranți constituie o sursă permanentă de necaz și de neînțelegere, de obicei din lipsă de tact din amândouă părțile.

Un spectacol, pe cât de ridicol, pe atât de întristător. Oameni în toată firea se târau reciproc la tribunal, trezindu-se de cele mai multe ori în fața instanței.

Gelu Ionescu câștigase acest proces „important”, și acum primea felicitările. Emil prinse acest moment prielnic și se apropie de el.

— Nu vă supărați, maestre… Am vrea să discutăm cu dumneavoastră în legătură cu „cazul Bela Cony”!

Îl luă repede pe avocat, curios să-i urmărească reacția.

— Da, desigur… desigur… spuse avocatul cu un zâmbet profesional pe buze și-l luă de braț pe Emil, aplecându-și urechea.

Deodată, parcă trezit, îl privi și întrebă năucit:

— Despre ce caz este vorba?!

— „Cazul Bela Cony”, repetă Emil și-și frecă fața cu mâna ca să ascundă un surâs.

Fostul deputat îi privi din nou, atent, întrebător, neîncrezător.

— „Cazul Bela Cony?” spuse el tare.

Se uită o dată la Emil, apoi la Ana și ordonă:

— Urmați-mă!

Au intrat toți trei într-un birou, avocatul îi invită să se așeze, apoi făcu un tur în jurul lor, de parcă ar fi avut de-a face cu niște ființe ciudate, se așeză și el în fața biroului, îi mai privi o dată și începu brusc, cu aceeași voce tunătoare cu care îl auziseră pledând:

— Deci, ne apropiem de data când se vor împlini douăzeci de ani de la moartea numitei Bela Cony, iar dumneavoastră vă pregătiți să clasați dosarul sau să-l arestați pe vinovat, adică pe asasin! Bun! Nu sunt eu acela pe care îl căutați! Desigur, se putea să fiu și eu, dar, cu totul întâmplător, nu sunt. Dacă vreți să știți precis, presupun de altfel că ați luat cunoștință de declarația mea de atunci, numele meu era amestecat în această tristă istorie din motive politice, ca să fiu clar, pentru compromiterea mea ca om politic! Asta e tot. Este exact ce am de spus și acum!

Ionescu făcu o pauză, așa că Emil reuși să spună:

— Am vrea să vă punem câteva întrebări.

— Nu aveți să-mi puneți câteva întrebări, ci una singură! Știu precis. Sunt avocat, am o memorie perfectă, nu uit niciodată vreun proces, nicio anchetă și, mai mult, nu uit niciodată cazurile în care, într-un fel sau altul, am fost citat și eu. Deci, nu aveți decât această întrebare: pentru ce mi-am căutat revolverul cu două zile înainte de moartea artistei? Răspund: am avut intenția s-o omor. Vedeți, aș fi putut să vă răspund că îl căutasem pentru o mie de motive. Ca să-l curăț! Ca să mă apăr; doar erau vremuri riscante! Ca să mă duc la vânătoare! Cu „Browning”? Da, cu „Browning”! Mie îmi place să vânez cu „Browning”. N-am voie? Sau l-am căutat ca să-mi omor soția. Ca să fiu liber. Nu se poate? Se poate! Și totuși vă răspund: l-am căutat ca s-o omor pe Bela Cony! Da! Nu vă uitați așa la mine, că nu sunt nebun!

Avocatul se ridicase între timp, vorbea gesticulând, de parcă se afla în fața unui auditoriu imens, mulțumit de propria lui voce, care îl ajutase probabil să obțină succese.

— Deci, o a doua întrebare nu există. Acest punct este cel obscur în ceea ce mă privește. De altfel, chiar de-aș fi eu asasinul, nu mai puteți face nimic, pentru că nu mai aveți posibilități de verificare. Alibiul meu a fost acceptat, iar dacă ați vrea să-l contestați nu mai puteți, pentru că colegul pe care îl luasem drept martor nu mai există. A murit. Putem chiar presupune că l-am omorât eu, tocmai ca să nu aibă posibilitatea să-și retracteze declarația anterioară.

Emil și Ana se amuzau. De fapt, fostul deputat avea dreptate într-un fel. Acesta îi privi din nou mulțumit.

— Deci? făcu el întrebător.

— Totuși, mai am o întrebare, încercă Emil.

— Imposibil. O a doua întrebare de ordin juridic nu poate să mai existe, pentru că…

Începuse o nouă tiradă, însă Emil i-o tăie de data asta.

— Există! Pentru ce ați vrut s-o omorâți pe Bela Cony?

— Deci o întrebare de ordin personal. O întrebare la care răspunsul depinde de bunăvoința celui anchetat.

— Nu numai… interveni din nou Emil. Răspunsul poate depinde și de declarațiile martorilor care ar vrea să expună relațiile dumneavoastră cu artista Bela Cony.

— Hm… Așa? tuși sec avocatul. Ei, aflați că am vrut s-o omor pentru că mă șantaja. Da, da. N-am spus-o atunci, respectându-i moartea. Avea și o fiică, mi se pare… Da, da… Mă șantaja! Închipuiți-vă că mă anunțase că voi fi tată! Auzi, domnule! Tată! Cred că dacă s-ar fi născut copilul acela și ar fi apărut pe scena „Alhambrei" strigând: „tăticule", cel puțin două sute dintre spectatori ar fi întors capul, spuse cu cinism avocatul și adăugă: Să mă ierte domnișoara.

— Autopsia constatase că Bela Cony era însărcinată? întrebă nedumerit Emil.

— Nu știu ce constatase autopsia… Ba știu! Autopsia nu s-a interesat decât de existența de leziuni exterioare care ar fi dovedit o

luptă și se mai interesa de distanța de la care se trăsese focul. Atâta tot. Din fericire. Nu-i trecuse nimănui prin minte că ar putea fi însărcinată.

— Dar pentru ce vă șantaja? încercă Emil să se lămurească.

— Pentru ce? îl privi el holbând ochii. Onorariul de cântăreață era prea mic, domnul meu! Și mai aflați că același lucru îmi mărturisise și maestrul George Sîrbu acum doi ani, când ne-am întâlnit cu ocazia unui proces la care fusese martor. Da! Și dumnealui îi spusese doamna aceea, care avusese bunătatea să moară, că copilul pe care îl aștepta era de la dânsul! Închipuiți-vă! Și să mă ierte domnișoara! repetă el.

— Și nu v-ați gândit niciodată cine ar fi putut s-o omoare?

— Toți… tații! Adică toți cei care fuseseră anunțați că vor avea un copil. Eu, actorul, căpitanul… și mai…

Pentru Emil era clar că n-avea nimic de scos de la fostul deputat. Se părea că acest caz îl preocupase de multe ori de atunci și ar fi venit pregătit pentru a face față oricărei confruntări. De altfel, acum, când îl cunoscuse de aproape, Emil se convinsese că Gelu Ionescu nu este dintre acei care pot comite o crimă. Ar fi fost în stare să folosească o altă persoană, dar ca să tragă el un foc de revolver… aceasta i se părea imposibil, cu toate declarațiile lui războinice.

— Ați spus că v-ați mai întâlnit cu actorul George Sîrbu, și că el v-a…

— Da, m-am întâlnit și mi-a mărturisit că fusese și el șantajat.

— Cu altcineva v-ați mai întâlnit acum de curând?

— Cu altcineva? Adică, cu asasinul care vine să tatoneze acum de curând, ca să folosesc expresia dumneavoastră, obsedat de data prescripției ce se apropie?! Răspund: Nu! Nu m-am mai întâlnit cu nimeni în acest sens.

— În alt… sens, da? zâmbi Emil.

— În alt sens, da! Cu anchetatorul. L-am întâlnit pe coridoarele tribunalului. Întreprinderea la care lucrează avusese un litigiu cu nu

știu cine… Bună ziua, bună ziua! Atâta tot!

— Paul Mihăileanu nu v-a întrebat nimic în legătură cu povestea aceea?

— Paul Mihăileanu îl cheamă? întrebă avocatul, evident ca să-și arate disprețul, fapt care demonstra că nu uitase interogatoriul și tonul folosit de anchetator atunci. Nu, nu m-a întrebat nimic!

L-au părăsit pe avocat cu sentimentul că au pierdut o bună parte din timpul lor prețios…

Îndreptându-se spre biroul său, Emil încerca să repete exact textul expertizei medicale, făcută la autopsie. O citise de multe ori și o cunoștea de acum aproape pe dinafară. Nu exista niciun punct, nici cel mai mic indiciu, sau aluzie, despre faptul că Bela Cony ar fi fost însărcinată. De jenă evitase să discute această problemă cu Ana și o relua acum singur. I se părea cel puțin scandalos faptul că autopsia se făcuse atât de sumar. Din moment ce se pornise de la ideea sinuciderii, ar fi trebuit să-și îndrepte cercetările și în această privință.

De altfel, singurul punct din expertiza medico-legală care putea atesta crima era o ușoară leziune la mâna dreaptă a victimei, exact mâna în care ținuse revolverul.

În drum spre birou Emil se răzgândi. Făcu calea întoarsă și se îndreptă spre Calea Victoriei. Hotărî să se ducă la Biblioteca Academiei, să răsfoiască singur ziarele din perioada crimei, poate va găsi vreun indiciu nou.

Se decise să citească numai ultimele comentarii asupra „cazului Bela Cony”.

Cea mai interesantă relatare asupra „clasării” dosarului crimei o făcea un reporter, cunoscut pentru scandalurile lui și pentru procesele care îi fuseseră intentate pentru „calomnie”.

Sub titlul „*Ochii justiției, sau orbul găinilor*”, reporterul scria:

„… că justiția este oarbă, conform tradiției, precum de altfel oarbă este și zeița Fortuna, este un fapt arhicunoscut. Cetățeanul când va intra la Tribunal, în această clădire «a pașilor pierduți», primul lucru cu care se va întâlni va fi statuia zeiței Themis, cu ochii… legați și cu cântarul în mână. Se poate spune că ține ochii închiși ca să nu vadă cine se așază pe talerele cântarului, însă se poate afirma cu aceeași certitudine că «închide ochii» ca să nu vadă că, de fiecare dată, *cineva* apasă pe unul din talere furând astfel… la cântar! Deci, împărțeala justiției, precum și împărțeala banilor se face cu ochii închiși. Înțelegem că justiția nu trebuie să vadă! Unii spun: nu poate, sau cică i se interzice să vadă. De aici însă până la orbul… găinilor e cale lungă…

La întrebarea «*cine a ucis-o pe cântăreața Bela Cony*», sub bandajul ei improvizat, zeița Themis ne face cu ochiul! Cât despre semnatarul acestei cronici «de clasare» a fost de prea multe ori târât prin sălile «pașilor pierduți» ca să mai îndrăznească să-și spună o părere, mai ales că de data asta va avea de-a face cu slujitorii înșiși ai tribunalelor. Nu fac deci decât să recapitulez.

Suspecții:

1. Un actor galant, șarmant, plin de farmec și talent, care cu zâmbetul lui cunoscut pe buze declară: «Da, dragă! Eu am omorât-o, dragă! Că a vrut să mă facă tată!»

Semn de întrebare: Ce-i cu alibiul actorului? După câte ne-aducem aminte nu s-a spus nimic în această privință.

2. Un căpitan de cavalerie pe cât de arțăgos, pe atât de sincer. «Aș fi putut s-o omor și eu, dar n-am făcut-o!»

Semn de întrebare: în care bar se dusese domnul căpitan după crimă? (Pardon, vreau să zic: după ce o condusese acasă pe artistă!)

3. Un grec care… plătește (și nu un… truc!) «Aveam gripă aseară».

Semn de întrebare: S-a cercetat dacă a cumpărat… aspirine?

4. Domnul Filip Cosma. Simpaticul, serviabilul, sociabilul director al restaurantului: «Desigur, se vor găsi martori să declare că m-

au văzut în timpul morții dansatoarei în restaurant, precum și alții care să susțină contrariul…»

Semn de întrebare: Este adevărat că o ceruse în căsătorie pe nefericita artistă?

5. Un politician care ar fi putut să aibă porțile viitorului larg deschise în fața lui, cu condiția să fi existat… viitorul! «Este o înscenare politică».

Semn de întrebare: Mărturia, pentru confirmarea alibiului unui… co-politician, nu poate fi, la o adică, o contra înscenare politică?

6. Cineva! Cineva care a telefonat! Cineva care a ieșit din casă! Cineva care…

…Care poate fi unul dintre cei cinci, precum poate fi foarte bine un al șaselea!

Anchetatorul Paul Mihăileanu, un criminalist, talentat, care în alte ocazii a dovedit că știe să fie și Sherlock Holmes, și Maigret, și Detectivul X, se depășește de data asta pe sine însuși, oferindu-ne pe tavă *cinci vinovați,* în loc de *unul* singur de care are nevoie justiția, nu cea cu orbul găinilor, ci cealaltă…

Vă mulțumim, domnule Paul Mihăileanu! Ați reușit să încurcați ițele atât de bine, că nimeni nu mai poate să le descurce! Că doar n-o să băgați la răcoare cinci asasini pentru o singură crimă!

Și cu asta… dosarul se clasează! De altfel, se apropie și alegerile. Cine se va mai ocupa de o dansatoare găsită moartă în apartamentul ei, lăsând orfană o fetiță de doi ani?”

Reporterul, al cărui talent nu putea să nu-l remarce Emil, reușea în câteva rânduri să pună întrebările cheie, curățind într-un fel terenul de noianul de fapte mărunte, de mărturii de tot felul ale acelora care se băgaseră în anchetă numai ca să-și vadă numele publicat la ziare.

Emil a ajuns la biroul lui pe la ora douăsprezece. Se pregătea să telefoneze Anei, ca să-i fixeze întâlnire pentru după-amiază, deoarece plănuiseră o vizită la George Sîrbu, când pe birou văzu un

dosar pe coperta căruia era scris cu litere de o șchioapă: Pentru Emil Bunea.

Emil recunoscu imediat scrisul maiorului Nicolau. Zâmbi. „Cine știe ce încurcături îmi pregătește din nou maiorul”. Deschise dosarul. Se aflau în el toate actele, procesele verbale, declarațiile în legătură cu furtul brățării.

Ce voia să arate prin asta maiorul Nicolau?

Emil se cufundă în fotoliu cu dosarul pe genunchi. Vru să-l răsfoiască, dar își aminti brusc că trebuie să ia legătură cu Ana. Se ridică și formă numărul ei.

— Ana?

— Da… ce-i cu dumneata? Unde ai dispărut astăzi?

— Știi ce zic? spuse Emil fără să-i răspundă la întrebare. Ai avea ceva împotrivă dacă te-ai duce astăzi singură la George Sîrbu? Tot îl admiri!

— Ce să fac la Sîrbu singură? se sperie Ana.

— Te rog, Ana! insistă Emil. Trebuie să studiez un dosar. Mâine dimineață o să-ți spun despre ce este vorba.

Din partea cealaltă a firului nu se auzi nimic.

— Ce zici? întrebă din nou Emil.

— Bine! cedă Ana. Sper că n-o să mă omoare și pe mine cu zâmbetul pe buze.

— Să sperăm!

— Deci, pe mâine!

— Dacă vrei, îmi dai un telefon după întâlnirea ta cu Sîrbu, propuse el.

DIN NOU DESPRE BRĂȚARA FURATĂ

Se cufundă în citirea dosarului.

Furtul brățării avusese loc cu vreo șase luni înainte de moartea artistei. Principalii suspecți: electricianul Neagu și cabiniera Elena Farcaș.

Ancheta fusese condusă tot de Paul Mihăileanu.

Actele din acest dosar erau mai numeroase decât dosarul morții artistei. Mihăileanu se pare că pusese mult suflet. Interogatorii peste interogatorii, la fața locului, la Prefectură, în biroul anchetatorului. Timp de două săptămâni. Paul Mihăileanu nu făcuse, se pare, altă treabă, decât să caute pe hoțul brățării. Cabiniera scăpase mai repede. Plasa anchetatorului se strângea din ce în ce mai mult în jurul lui Neagu.

„— Ce-ai căutat în cabină?

— Comutatorul era învechit și făcea atingere.

— Cabiniera spune că nu făcea nicio atingere.

— Ați întrebat-o ce-i aia o atingere?

— Și cine ți-a spus să-l înlocuiești?

— Asta e meseria mea… sarcina mea… Nu trebuie ca cineva să-mi spună de fiecare dată ce am de făcut.

— Și l-ai înlocuit?

— Se vede că este nou. De altfel, am și notat imediat în inventarul meu.

— Cabiniera era acolo?

— Când m-am dus era… A plecat numai pentru câteva minute.

— Unde se afla doamna Cony în clipa aceea?

— Pe scenă…

— Ai întâlnit pe cineva pe coridor?

— Multă lume… Ce să spun? Femei de serviciu, tehnicieni, electricieni, admiratori…

— După ce ai reparat comutatorul unde te-ai dus?

— Sus la reflectoare.

— În timpul spectacolului ai părăsit reflectoarele ca să repari un comutator?

— Nu era nevoie de mine… Se afla acolo ajutorul meu. Spectacolul era vechi și când spectacolul se învechește, treaba merge singură. Nu este nevoie de prezența mea la reflectoare.

— Ai ieșit din teatru?

— Nu. De ce? Am stat tot timpul lângă tabloul de comandă. Poate s-o spună și ajutorul meu.

— Poți să faci o descriere a cabinei?

— Nu înțeleg.

— Ce ai văzut în cabină?

— Nimic special… Ca de obicei… O rochie aruncată aici, o perucă acolo…

— Și brățara a fost pe măsuță în fața oglinzii?

— N-am observat.

— Prima dată, când ai fost întrebat, ai răspuns că a fost acolo.

— M-ați luat repede la întrebări avocățești… Eu nu sunt obișnuit. Și nici n-am spus că era acolo *brățara.* Am spus că am văzut pe măsuță bijuteriile.

— Vrei să-ți citesc prima declarație a dumitale?

— Puteți să mi-o citiți… Poate am spus și că am văzut bijuterii… Dar asta nu înseamnă că am văzut brățara care s-a furat. De unde să știu eu despre ce fel de brățară era vorba?

— Atunci ai spus: am văzut o bijuterie cu diamante.

— Da… se poate; se poate să fi fost o bijuterie falsă pentru spectacol; o brățară, după cum tot așa de bine poate să fie un inel.”

Hotărât, Neagu nu era prost, gândi Emil. Și de fapt îi dădu dreptate. De obicei, spui: un inel de aur, o brățară cu diamante, o casetă de lemn… Precizări fără… precizie. Mai degrabă generalități decât amănunte exacte! Și totuși Neagu știuse să folosească această diferență în favoarea lui și să se apere. Mihăileanu fusese nevoit să părăsească ancheta. Furtul era evident. Hoțul brățării era mai mult ca sigur Neagu, însă nu exista nicio probă împotriva lui.

Faptul că Mihăileanu știa să lucreze o dovedea și un amănunt al acestui caz. Pe oglinda cabinei anchetatorul descoperi o zgârietură de vreo cinci centimetri lungime. Se gândise că trebuie să fie o tăietură de diamant. Poate hoțul încercase pe sticlă brățara ca să verifice dacă este vorba de diamante veritabile și dacă merita să riște. Ori acest lucru nu poate să-l facă decât cineva care riscă într-adevăr. Deci, cineva din teatru. Și astfel strângând și mai mult cercul, Mihăileanu s-a oprit asupra câtorva persoane din teatru care intraseră în cabină la ora aceea.

În sfârșit, ancheta fusese abandonată. Nu putea să-l condamne pe Neagu nicio instanță. Percheziția minuțioasă făcută acasă la el nu dăduse niciun rezultat. Singura pedeapsă care ar fi putut să i se aplice era darea lui afară din teatru.

A doua suspectă, cabiniera, fusese mutată la garderobă.

Bune toate astea, gândi Emil, *pentru ce însă maiorul Nicolau mi-a trimis dosarul?*

Pentru că, desigur, Nicolau nu face nimic fără rost. Nu și-a lăsat treburile lui ca să se joace cu un dosar, cu o brățară furată acum douăzeci de ani. O fi vrut să facă o legătură între acest dosar și celălalt, al morții artistei? Această intenție era mai mult decât evidentă. Ce voia însă să spună Nicolau? Poate: „Fii atent! Criminalul poate fi chiar hoțul brățării!”

Da, tot ce-i posibil! gândi Emil. De fapt… de fapt...

Sergiu Ornaru, care o condusese pe Bela Cony, spusese că din casa ei ieșise „electricianul acela”.

Dar de ce să fi făcut această crimă Neagu? Din răzbunare pentru că fusese târât într-o anchetă și acuzat ca hoț? Pentru că cineva te-a făcut hoț, ca să te răzbuni, comiți un asasinat? Prea puțin probabil.

Emil simți că se învârtea într-un cerc. Intuia că undeva pe aproape există soluția enigmei, însă se îndepărta de fiecare dată când era sigur că a pus mâna pe veriga de bază. Trebuia neapărat să găsească fisura procedeelor sale.

Emil se ridică și formă un număr de telefon.

— Cu maiorul Nicolau.

— El!

— Emil Bunea la telefon! Aș vrea să vă întreb, pentru ce mi-ați trimis dosarul cu furtul brățării?

— Pentru ce? Cum pentru ce? Nu mi l-ai cerut dumneata?

— Nu! se miră Emil.

— Ei, bine, am crezut că mi-l ceruseși. Dacă nu-ți trebuie, trimite-mi-l înapoi! se auzi vocea ușor ironică a maiorului.

Deci, de la Nicolau n-are ce aștepta. Trebuie să gândească singur. Dacă nu reușește o să se ducă personal în împărăția arhivelor.

„Deci… asasinul este Neagu!” merse Emil pe firul brățării. Dar „Coltul 32” ?

Dar alibiul lui Ornaru?

Dar gripa lui Papadat?

Dar…

Și apoi, Ornaru declarase că atunci când ieșise Neagu din casă, nu s-a auzit împușcătura. „N-aș fi sărit?” spusese Ornaru.

Nu. Nu este Neagu asasinul. Dar Neagu îl cunoaște pe asasin, sau cel puțin pe acel cineva care fusese acasă la Bela Cony.

Și iar ajunse în același punct mort.

DE VORBĂ CU ACTORUL GEORGE SÎRBU

— Părerea mea este să pornim din nou de la Bela Cony, adică de la victimă, îi propuse. Ana lui Emil, când se întâlniră a doua zi.

— Spune-mi mai bine cum a fost cu actorul dumitale preferat, se interesă Emil.

— Astăzi nu se poate discuta cu tine, râse Ana și începu apoi să relateze întâlnirea ei cu George Sîrbu.

— Am bătut la ușă, întrebând: „Se poate, maestre?" M-a primit fără să se mai uite la mine, bombănind ceva.

„Astăzi nu dau autografe… nici fotografii, nu mai am… Gata. Altfel „ar trebui să-mi las toată leafa la Studio «Color»…"

„N-am venit pentru autograf. Și nici pentru fotografii…"

„Ia să văd și eu această minune care nu vine pentru autograf. Atunci ați venit sa mă cereți de bărbat?" a spus el ridicându-se de pe scaun.

„Nu m-am hotărât încă, dar dacă am să mă hotărăsc să știți că veți fi unul dintre candidați."

„Mulțumesc, sunteți amabilă, dar trebuia să mă anunțați cu vreo douăzeci de ani mai devreme, ca să fi luat măsuri să nu îmbătrânesc."

„Sunteți mereu atât de tânăr…".

„Domnișoară, spuneți-mi drept, care este scopul vizitei dumneavoastră? Autograf nu vreți, să mă luați de soț nu intenționați, poate voiți să intrați la Institutul de Teatru și aveți nevoie de o intervenție?"

„Nu, n-am venit nici pentru asta. Am o meserie pe care o iubesc. Sunt juristă și mă ocup de cazul fostei artiste Bela Cony!"

„Care caz?…”

„Cazul, sau mai bine-zis, taina care învăluie moartea artistei Bela Cony”, am repetat eu.

„Sunteți fiica ei?”

„Nu. Sunt ceea ce v-am spus.”

După relatarea Anei Voinea, când a auzit de Bela Cony, George Sîrbu, care se machia pentru „Azilul de noapte”, a rămas cu gura întredeschisă și cu degetele lipite de frunte în timp ce întindea fondul de ten, îmbrăcat în zdrențe, cu o barbă nerasă de zece zile.

Emil râdea de felul cum povestea Ana.

— Cum… zici că a rămas când a auzit de Bela Cony?

— Cum să rămână, tablou… Apoi s-a prefăcut că a uitat de prezența mea în cabină, iar într-un târziu, m-a întrebat, studiindu-se în oglindă:

„Sunt bine, dragă domnișoară?”

„Întotdeauna mi-ați plăcut, maestre!”

„Așa?! Cum de mi-a scăpat acest lucru?”

„Vedeți, maestre… Aveți atâtea preocupări…”

„Și vasăzică, te ocupi ca un veritabil Holmes de prea «recenta moarte» a artistei Bela Cony.”

„Așa… ca amatoare.”

„Ei află, dragă domnișoară, așa, ca amatoare… de la un alt amator criminalist, că personajul pe care îl aveți în față (ridicând mâinile către cer, în mod teatral) este asasinul nefericitei artiste Bela Cony.”

„Da, dar din punct de vedere juridic recunoașterea unei fapte criminale, a unei infracțiuni, trebuie dovedită cu probe, pe lângă recunoașterea ei!”

— „Deci, cu alte cuvinte, trebuie să dovedesc pentru ce am omorât-o pe Bela Cony?”

„Trebuie în primul rând să ne arătați *mobilul.* În al doilea rând, arma. În al treilea rând, modul. În al patrulea rând, să dovediți toate astea cu probe incontestabile!”

„Bine, dragă: mobilul. În urma unor relații nefericite cu dânsa, am aflat cu nespusă bucurie că voi fi în curând tată. Întrucât nu țineam la această cinste, doamna mă amenință cu un scandal public. Așa că, dragă, am omorât-o!”

„Cum?” ’

„I-am spus. «Vino, dragă, să te sărut!» Ea s-a apropiat de mine, i-am lipit țeava revolverului în piept și am tras!”

„Cade! Țeava revolverului în clipa când a pornit glonțul se afla la o distanță de zece centimetri de piept și nu lipită.”

„Poate m-am îndepărtat nițel ca s-o văd pentru cea din urmă oară, dragă!”

Actorul se oprise pentru câteva clipe, de parcă pentru prima oară în clipa aceea sesizase că Ana Voinea vorbise despre Bela Cony. O cercetase pe Ana cu privirea și continuase:

„Nu, dragă… Dumneata ești femeie și poți să înțelegi… Bela nu era o femeie rea. Dar, dragă, lumea în care trăia, nesiguranța zilei de mâine… Mă înțelegi, dragă, că n-o să fac acum un curs despre moravurile societății burgheze!”

„Vă înțeleg și fără cursul respectiv!”

„Cu atât mai bine! Bela era o ființă adorabilă! Și la treizeci și opt de ani ai ei, se purta ca o fetiță de șaisprezece! Ăsta era unicul ei păcat.”

Și așa mai departe, întrerupse Ana Voinea relatarea discuției pe care o avusese cu Sîrbu.

— Impresia generală? întrebă Emil.

— Două lucruri sunt clare: prima „mobilul” există. Mai ales faptul că Bela Cony era însărcinată nu-l știm numai de la Sîrbu, ci în primul rând de la Gelu Ionescu. Secondo, ca să folosesc numărătoarea dumitale: *alibiul* tot atât de slab, ca și al celorlalți. Co*ncluzia*: habar n-am!

— Interesant! râse Emil.

PRIETENI CU BANI ȘI PRIETENI CU SUFLET

Soarele de iunie pătrundea strălucitor în birou cu o explozie de raze. Toate lucrurile din jur erau poleite de soare. Și Ana Voinea era atât de frumoasă în ziua aceea. Poate pentru că povestise cu haz întâlnirea ei cu actorul, poate pentru că purta acest taior de cașmir gri deschis, poate pentru că în acea zi se pieptănase cu părul strâns la spate, sau poate pentru că ochii ei albaștri erau prea luminoși, tot din cauza acestui soare cu explozii aurii!

Emil își șterse ochelarii. Îi veni să-i spună, așa, deschis: „Uite, te iubesc, dragă!”… Nu, Nu! După această relatare plină cu „dragă” fraza lui ar fi sunat și mai caraghios. Amână, deci, pentru altă dată.

— Ce facem? Reluăm ipotezele? întrebă Ana Voinea.

— Ce să reluăm? își reveni Emil, punându-și ochelarii.

— Ipotezele!

— Le reluăm!

Propunerea Anei era să pornească de la victimă. Deci: Bela Cony, actrița de cabaret. Cântăreață. Dansatoare. Frumoasă. Prieteni mulți. Unii cu bani. Alții, poate, mai cu suflet (Cosma Filip… Sergiu Ornaru… George Sîrbu…).

Se joacă cu toți.

Anii trec. Trebuie să-și asigure viitorul… Pentru iarna anilor… care se apropie, când nu va mai putea fi cântăreață, dansatoare, frumoasă.

Ca o fetișcană de șaisprezece ani, găsește o sursă:

„Sunt însărcinată!”

Cei cu banii trebuie să dea despăgubiri.

Cei cu suflet?…

Și cântăreața îi ia cu povestea cu sarcina pe rând.

Deocamdată, nu se cunosc decât doi care declaraseră că artista îi șantajase cu copilul: Sîrbu și Ionescu.

Ar trebui să fie întrebați și ceilalți.

Deputatul ar fi putut să plătească ca să evite scandalul. Actorul însă ar fi avut bani?

Oreste Papadat, desigur, ar fi fost dispus să plătească.

Trebuie verificat. Dar, Papadat murise. Soția lui? Poate știe ceva!

Filip Cosma cum ar fi acționat oare dacă Bela Cony i-ar fi comunicat și lui că este tatăl copilului cu care pretindea că este însărcinată?

— Desigur… aici trebuie să fie ceva… Aici, adică la reacția fiecăruia la vestea: „sunt însărcinată!"

Dar timpul e prea frumos ca să stai înăuntru pentru reluarea unei anchete începută cu douăzeci de ani în urmă.

Explozia soarelui de aur putea deveni un motiv foarte serios pentru a lăsa totul baltă. Singurul lucru pe care l-ar fi dorit era găsirea unui pretext oarecare pentru o plimbare la Snagov, la bravul căpitan de cavalerie Sergiu Ornaru, de trei ori decorat! Dar ce motiv să găsești ca Ana să-și dea seama de această dorință de evadare? Emil își curăța tacticos ochelarii.

— Portretul moral al artistei, așa cum reiese din anchetă, nu prea face cinste sexului slab! îi întrerupse Ana Voinea gândurile lui frumoase.

— Ce? întrebă el absent

— Unde ai fost cu gândul? râse Ana.

— La Snagov, mărturisi Emil.

— Da, n-ar fi fost rău să mergem astăzi la Snagov, fu de părere Ana.

Coincidența dorințelor îi făcu plăcere lui Emil.

— Vorbeam de portretul moral al victimei! reluă Ana.

Dar Emil n-o asculta. Brusc îi veniseră în minte amănuntele vizitei făcute aseară la fiica artistei. Rămase câteva clipe desprins de tot ce era în jurul său. Avea senzația clară că acolo, în acea casă, în apropierea Floricăi Aioanei se aflase pentru câteva secunde foarte aproape de adevăr. Această senzație n-o avusese atunci, când făcuseră vizita propriu-zisă. Nu, era numai bănuiala că bătrâna știa ceva. Era altceva. Un amănunt care atunci îi licărise în minte, dar peste care trecuse foarte ușor. Și acum era imposibil să-l trieze din nou din grămada de impresii care se cumulaseră. De altfel, acum, față de Ana nu poate sta gânditor, absent. Își propuse să reia de la capăt desfășurarea vizitei, ca să descopere, dacă mai este posibil, ce era acel „ceva" care îl frapase.

I se păru că Ana, cu iuțeala ei feminină, îi dăduse „cheia" acestui caz. Întrebarea ei în ceea ce privește reacția fiecăruia față de „vestea" primită din partea artistei în legătură cu copilul așteptat era poate capitală. Ea, în afara faptului că putea să constituie mobilul principal al crimei, ajuta la stabilirea portretului moral nu numai al artistei, ci și a asasinului.

— Ședința se ridică pentru astăzi! glumi Ana, văzându-l gânditor.

— Nu, iartă-mă… mă gândeam..:

— Asta zic și eu… te gândeai de unul singur… râse ea.

— Nu… discutam cu tine… Adică ipotezele… se grăbi el să precizeze, ca să nu fie înțeles greșit. Ce ai vrut să spui prin „prieteni cu bani și prieteni cu suflet, sau pentru suflet"?

— Raționamentul… Iartă-mă, nu ăsta este cuvântul… Nu raționamentul, ci *sentimentul*… se corectă ea și continuă: Deci, sentimentul meu este următorul: o femeie este însărcinată. Vrea să scape de copil… De ce? O relație care o compromitea? N-are bani să-

și întrețină copilul? Sau, dimpotrivă, vrea să țină copilul? Asta dintr-un anumit punct de vedere… al unui „tată” nelegitim, ca să zic așa, sună a șantaj. Viitorul „tată fără voie” se alarmează, declară că este șantajat, face presiuni, imploră, amenință. Vrea să scape de perspectiva puțin surâzătoare. S-ar putea însă să fie și invers: viitorul tată n-are obligații, o iubește într-adevăr pe viitoarea mamă, acceptă, vrea chiar să legalizeze situația, dar de data asta femeia este aceea care refuză. Ea nu vrea să aibă un copil, vrea să-și continue viața liberă, iar o nouă legătură legală ar împiedica-o. Se mai poate ca femeia, respectiv artista noastră, să n-aibă niciun gând să șantajeze, este într-adevăr îngrozită de perspectiva de a fi mamă, cere ajutorul bărbatului, părerea lui, și se află în fața unui refuz din partea acestuia, el nedorind să aibă acest copil. Presiunile sunt de data aceasta de alt ordin…

Ana se opri brusc. Acest „sentiment”, cum îl numise ea, se desfășura rațional… Sau „acest raționament se desfășura sentimental”. Oricum, acum trebuia să pronunțe sentința. Concluzia.

— Și? întrebă Emil.

— Și… femeia se sinucide!

Emil ascultase cu atenție relatarea Anei, avea absolută încredere în intuiția ei, bazată pe o etică solidă, și completată de un studiu serios al psihologici umane. Un studiu multilateral, de loc închistat, de loc preconceput, dovadă diferitele variante prezentate de ea.

Ca și în cazul cu tatăl ei, în elaborarea faimoasei, „variante subiective”, care dusese la descoperirea adevărului la care a ajuns Emil, s-a pornit de la o simplă sugestie a Anei, și anume că tatăl ei ar fi trebuit să-i fi lăsat o scrisoare, dacă într-adevăr se sinucisese…

— Deci… Bela Cony-s-a sinucis? întrebă el pentru sine, privind-o gânditor pe Ana.

Ea dădu din umeri. Întrebarea precisă cerea un răspuns tot atât de precis. Dar ca să se dea acest răspuns, ar trebui ca mai înainte să se

cunoască acest „prieten” de „suflet”, acest necunoscut, acest „cineva”. Cine dintre cei cinci? Dacă nu un al șaselea?

Emil își aduse aminte de o frază din interogatoriul lui Sîrbu: „Iubea prea mult viața ca să se sinucidă!” Dar mai erau și celelalte mărturii care reprezentau o femeie care într-adevăr iubește viața, râde, se joacă cu toți, se poartă „ca o fetiță de șaisprezece ani”. Sinuciderea era exclusă!

— Cine crezi să adună cele mai multe date dintre cei cinci? întrebă Emil.

— Date în ceea ce privește apropierea sufletească de artistă?

— Evident.

— Până acum, Filip Cosma. Nu uita că n-a ascuns faptul că a iubit-o, că s-a interesat după moartea ei de soarta fiicei artistei, că îi făcea „morală”, încercând s-o smulgă din viața pe care o ducea… Filip Cosma o iubea…

— Deci, nu putea s-o ucidă!

— Nu se știe… spuse Ana încet. El o iubește, ea vrea să-și continue viața…

Se opri. Discuția lor deviase din nou..

Simți și Emil acest lucru și nu insistă.

— Azi pe cine mai vizităm? schimbă vorba Ana.

— Pe nimeni! Reflectăm…

— De altfel, nu ne-a mai rămas decât Oreste Papadat!

— Dacă ai vrea… începu Emil..

— Oh! Da! Știu! Treaba cea mai grea pentru subalterni! îl întrerupse ea. Dacă aș vrea să mă duc la doamna Papadat s-o întreb de relațiile soțului ei mort? Mersi!

— Nu… nu m-ai înțeles… Nu. S-o întrebi… nici nu trebuie să încerci un interogatoriu..; ar fi inutil… Ne interesează numai dacă știe că soțul ei fusese șantajat. Nimic altceva. Nicio întrebare care s-ar referi la stabilirea unei eventuale vinovății a lui Papadat. M-ai înțeles acum? întrebă Emil cu o voce mieroasă.

Ana râse.

— O, nu, maestre… Nu trebuie „să-ți îndulcești vocea” ca să mă înduplеci! N-am ce face! oftă ea. Ordinul o ordin! Mă duc la doamna Papadat!

În clipa aceea sună telefonul.

— Bunea Emil? întrebă o voce bărbătească de la capătul celălalt al tirului.

— Da… eu… făcu Emil, căruia vocea i se păru cunoscută. Cine e la aparat, vă rog?

— Căpitan Ornaru! Vezi matale că te-am găsit?

— Ce faceți, domnule Ornaru?

— Sunt la București și m-am gândit să-ți dau un telefon. Am venit cu rabla mea pentru provizii! O listă de la nevastă-mea, și una din partea mea personală: cârlige, fire de nailon…

— Cum merge cu pescuitul? întrebă Emil cu senzația că acest telefon din partea lui Ornaru nu era numai de curtoazie.

O mică ezitare din vocea lui, abia perceptibilă, mărturisea că Ornaru telefonase ca să spună ceva, ceva important.

— Pescuitul merge! Crapul n-a început încă… Când mai veniți pe la mine? Desigur, cu domnișoara…

— Dacă ne invitați, venim! Oricând!

— Duminică?

— Duminică, fu de acord Emil.

— Bun! făcu celălalt și se opri.

— Ce-ați vrut să-mi spuneți? încercă Emil.

— Ah, polițiștii ăștia, râse Ornaru. Nu sunt în stare să-și închipuie că un telefon primit nu poate să aibă un alt scop decât o simplă invitație.

Ornaru tuși la telefon și relua:

— Ei bine, în afară de invitație, pe care v-o fac din toată inima, n-am nimic de adăugat.

— Pot să vă întreb și eu ceva?

— Asta, adică întrebarea, depinde de dumneata. Răspunsul depinde de mine! râse fostul căpitan de cavalerie.

— Ați fost șantajat atunci? Mă înțelegeți ce vreau să spun…

— Șantajat? Hm… Desigur, înțeleg… Da… am fost… dar mă obișnuisem, pentru că a fost pentru a doua oară. Mă înțelegi și dumneata pe mine ce vreau să spun? râse Ornaru.

— Pot să încerc încă o întrebare?

— Încearcă!

— Ați avut vreodată un „Colt 32?”

— Nu, domnule. N-am avut. De fapt… „Colt”-urile fuseseră introduse în țara noastră o dată cu reorganizarea poliției după sistemul englez, dacă-mi aduc bine aminte… Dar lasă-mă, domnule, cu aceste întrebări! Duminică facem o saramură? Asta să-mi spui.

— Asta depinde de dumneavoastră.

— Are balta pește! conchise fostul căpitan. Vă aștept, deci… de dimineață…

— De ce? se miră Ana, după ce Emil relatase replicile lui Ornaru, pe care ea de altfel le intuise, după răspunsurile sau întrebările puse de Emil. Omul poate, într-adevăr, n-a dat telefon decât pentru a ne invita la el. Pentru ce să-l bănuim?

— Ai dreptate.

O BATRÂNĂ DIN „ALTĂ LUME”

Ana Voinea se plimbă câteva minute prin Piața Rosetti, înainte de a se decide să urce la fostul hotel „Titanic”, pentru a se întâlni cu doamna Papadat.

Se gândise de câteva ori de când începuse această anchetă.

„Avem dreptul să scormonim în viața oamenilor pentru un caz petrecut cu atâția ani în urmă? Da. Emil spune că trebuie găsit *adevărul.* Are dreptate. Și ce-o să facem acum, după douăzeci de ani, cu acest… *adevăr?*”

„Aceasta este o alții problemă”… își aducea ea aminte răspunsul lui Emil.

Și iar se întreba:

„Ce importanță poate să aibă descoperirea asasinului, acum, azi?”

Răspunsul îl dădea tot ea, în dorința de a dovedi că a fost „folositoare” frământarea ei și a lui Emil:

„Are importanță. Una de ordin etic: printre noi se află un asasin. Bea din același pahar cu noi, mănâncă din aceeași pâine, împarte cu noi strada, parcul, soarele! Poate chiar este un păzitor al moralei! Trebuie demascat! Trebuie demascat! Trebuie demascat!”

Repetă de câteva ori în mintea ei fraza, ca să se convingă că nu mai poate să se plimbe nehotărâtă prin Piața Rosetti, ci trebuie să urce imediat la doamna Papadat.

Ceea ce și făcu.

Fostul hotel „Florida” era transformat, cum de altfel știa și Ana, în cămin pentru studenți străini care urmau cursurile mai multor facultăți din București. Într-un anumit număr de camere, locuiau și

câțiva studenți români, ca să-i ajute pe colegii lor în însușirea cu mai multă ușurință a limbii române.

Încă de la intrare, Ana se întâlni cu câțiva dintre studenții de toate neamurile, care dădeau un aer specific acestui colț al Bucureștiului.

Portarul o privi de sus până jos cercetător.

— Sunteți studentă?

— Nu, nu sunt studentă…

— Atunci, n-aveți voie să urcați! spuse portarul cu tonul obișnuit al tuturor portarilor care seamănă cu al șefilor supremi, fără să aștepte să afle scopul vizitei Anei. Numai studenții au dreptul, continuă el.

— M-ați întrebat mai întâi pe cine caut? i-o tăie scurt Ana, și adăugă: La ce etaj locuiește doamna Papadat?

— Cine? holbă ochii portarul.

— Doamna Papadat! repetă Ana calmă.

Portarul o privi pe Ana mirat. Faptul că cineva se interesa de această femeie părea a fi un eveniment.

— La ultimul etaj, o informă portarul, neîncetând s-o privească aproape uluit.

— Mulțumesc! spuse Ana și începu să urce, pentru că liftul nu funcționa.

Era, poate, o măsură… organizatorică, care să dezvolte condiția… fizică a tinerilor studenți!

— Sunteți rudă? nu rezistă portarul tentației.

Ana răspunse cu o mișcare a capului, nedefinită, care putea fi luată drept un răspuns afirmativ, precum, de altfel, putea foarte bine să fie și o negație.

— Doamna Papadat e bolnavă de câteva zile, îi strigă portarul de la capătul scărilor. Numai doctorul vine la ea.

Informația aceasta complica sarcina Anei. Să vii la o femeie, bătrână cu niște întrebări indiscrete și să fie și bolnavă…

La ultimul etaj găsi o femeie de serviciu care făcea ordine în odăi.

— Care este camera doamnei Papadat? o întrebă Ana.

Femeia de serviciu avusese aceeași reacție ca și portarul. În sfârșit, după ce o privi bine, îi arătă o ușă.

— E bolnavă.

— Știu… răspunse Ana.

— Sunteți, doctor?

— Așa ceva…

— Săraca bătrână… mormăi femeia pentru sine.

Ana bătu în ușă. Nu răspunse nimeni. Mai bătu o dată.

— Intrați! p sfătui femeia de serviciu. Nu prea aude. Numai să nu vă speriați… este o mizerie înăuntru!…

— Nu vine nimeni să-i ajute?

— Parcă primește pe cineva? dădu din umeri femeia. De câte ori n-am rugat-o să mă lase să-i fac curățenie… Așa, fără bani... Nu vrea… Numai pe doctor îl lasă să intre… Mai vine din când în când o rudă de a ei… O bătrână, continuă femeia cu informațiile și termină: Ce să-i faci… Asta-i viața…

Ana deschise ușa și intră.

La început i se păru că nu este nimeni în odaie. Avusese deodată impresia că se afla într-un depozit de consignație părăsit de mult, murdar, în care se aflau claie peste grămadă diverse vechituri. O întâmpină un miros neplăcut, de aer închis. Auzi o respirație grea, sacadată. Întoarse capul. Pe un pat vechi, de metal, cu spătar înalt, împodobit cu doi îngerași, de bronz înnegrit, parcă se mișca ceva.

Ana făcu doi pași în odaie, în vârful picioarelor.

Un cap mic, de culoare gălbuie, înconjurat de un păr alb, nepieptănat, cu ochii chiar vioi, ieșea de sub o plapumă imensă.

Un miros puternic de camfor, de spirt, de aer închis.

Dezordine.

Un birou „Louis XV”.

O gravură „Jiquidi”[6].

Un mic covor persan de un albastru ireal.

Un fotoliu de piele de birou, uzat.

Un dulap masiv „Bidermeyer”.

Într-un colț o grămadă de diferite lucruri, acoperite cu un pled militar, de campanie, ars pe alocuri.

Portretul unui om viguros, cu o mustață enormă.

O cupă de argint murdară, pe care nu se mai vedea inscripția care imortaliza data și motivul înmânării ei. Dumnezeu știe de unde apărută, trona la cel mai înalt nivel al odăii, pe dulap.

O noptieră ordinară, decolorată.

Perdele de dantelă, rupte. Murdărie.

Și mirosul. Mirosul de spirt și de camfor și de aer închis.

O ușă, cu lacul de lângă clanță înnegrit. Un negru care se decolora treptat.

Și capul. Capul acela pământiu, ieșit de sub plapuma imensă, înaltă, ca din pământ.

După o ușă, probabil o mică bucătărioară și baie.

— Bună ziua…

Niciun răspuns.

Ana stătea în fața ușii, înregistrând fugitiv impresiile.

— Am aflat că sunteți bolnavă.

Niciun răspuns. Numai ochii bătrânei au privit-o cu un oarecare interes. O lumină s-a aprins și s-a stins repede.

— N-aș vrea să vă deranjez…

Bătrâna tăcea.

Ana mai stătu nehotărâtă în fața ușii închise, cu pardesiul ei bleu, care aducea de afară o undă de aer proaspăt.

Mai făcu un pas în interiorul odăii. Nicio reacție, niciun cuvânt.

— Am venit de la… de la… Policlinica de cartier.

Niciun interes.

Ana privi în jur.

— Vă simțiți mai bine?

Ana simți un nod în gât. O senzație nedefinită de singurătate în urma unei catastrofe. În picioare, în mijlocul acestei încăperi triste, simțea că plutește, undeva în gol, fără rost, fără țintă.

Se stăpâni.

„Trebuie să fac ceva”… își spuse. Privi în jur. Această privire nu mai avea caracterul unei înregistrări senzoriale. Era o privire critică.

Și deodată se hotărî.

Își scoase pardesiul iute, reproșându-și, parcă, cum de putuse să stea până acum, și-l aruncă pe fotoliul de piele, își frecă mâinile, cercetând cu privirea în jur, apoi se îndreptă repede spre fereastră. Trase storurile și le deschise.

Aerul năvăli în odaie aducând un miros de ploaie.

Ana se mai uită în jur. Aștepta o reacție din partea bătrânei. Din nou nimic. Se apropie de ea. Își puse mâna pe fruntea ei. Bătrâna avea temperatură. Ce mai putea să ardă în acest corp fără vlagă?

Doamna Papadat o privea în continuare cu ochii ei cândva frumoși. Și din nou nimic. Ana prinse curaj. Deschise ușa din bucătărie. Începu să facă ordine metodic, ca și cum ar fi cunoscut casa aceasta de mult. Mătură, șterse praful, spălă noptiera, aruncă câteva borcane de compot dietetic găsite sub pat.

Într-o jumătate de oră, odaia bătrânei arăta altfel. În orice caz, oarecare ordine fusese pusă în îngrămădeala de lucruri rămase de pe vremuri, când „grecul” făcea cadouri brățări de aur cu diamante, care puteau să coste chiar și viața cuiva.

Voia să mai facă ceva. Să fiarbă bătrânei un ceai... Într-un dulăpior ticsit de cutii goale, singurul lucru pe care îl găsi, era o cutie de ceai de mentă. Înțelese că ceaiul de mentă este poate preferința bătrânei. Puse ibricul pe un reșou care se afla pe un taburet și până să fiarbă apa spălă ceștile.

Îi aduse ceaiul de mentă bătrânei. Puse ceașca aburindă pe noptieră pe care o și spălase cu puțin mai înainte și o mângâie pe bătrână pe frunte, zâmbind.

A zâmbit și ea? Ar fi fost o minune! Ceva sclipi în ochii ei. Nu se poate spune în „privirea ei”.

Se așeză pe patul bătrânei, luă ceașca și îi dădu cu lingurița ceai. Bătrâna deschise gura. Ana zâmbi. Când bău tot ceaiul, ușa odăii se deschise și intră un bătrân aproape de aceeași vârstă cu doamna Papadat, slab, negricios, purtând un costum negru, uzat, lucios.

Se miră văzând în odaie o persoană străină. O privi pe Ana fără să vorbească. Se duse direct la căpătâiul bătrânei. Și scoase de sub plapumă mâna femeii. Îi luă pulsul consultându-și un ceas enorm de buzunar. Bătrâna îl privea mereu tăcută. Doctorul își vârî ceasul în buzunar, tuși și o întrebă pe Ana:

— A vorbit?

— Nu! făcu Ana cu capul.

— De două zile este așa… apoi către bătrână: Ei, cum merge, Aspasia? Mă aștepți și pe mine sau pleci singură?

Gluma macabră o înfioră pe Ana.

Doctorul râse. Un râs hârâit care se transformă într-o tuse tabagică.

— Ești rudă, ceva…? o întrebă el.

— Nu! răspunse Ana din nou cu capul.

Tresări. Se obișnuise cu acest joc mut.

— Nu! spuse tare.

Și apoi mai încet:

— E foarte bolnavă.

— Are aproape 75 de ani, fu răspunsul doctorului.

— Și stă așa… singură…

— Cu cine să mai stea? A ajuns clipa când omul nu mai vrea nimic… Nimic și pe nimeni…

Doctorul își frecă mâinile:

— Așa…

Rămase câteva clipe absolut nemișcat, de parcă încerca să distingă ceva, un zgomot abia perceptibil, care venea din depărtare. Parcă

uitase că mai trăiește, că există, că a venit într-o vizită medicală în această odaie cu aspect de consignație.

Apoi tresări. Privi în jur. Și, în sfârșit, se uită la Ana.

— Așa… făcu din nou, iar apoi, vioi, întrebă: Eu vin aici de două ori pe zi… Din când în când vine și nevasta mea și-i ține de urât… Dumneata de unde ești?

— Sunt de la Circumscripția sanitară.

— Foarte bine… foarte bine… mormăi bătrânul. Cum te-a primit?

— Nici n-a vorbit.

— Știe ea să primească și pe tăcute! exclamă bătrânul, iar apoi către femeie: Nu-i așa, Aspasia? Dacă nu voiai, o dădeai afară cu o privire! Nu-i așa?

Bătrâna a zâmbit din nou?

— Azi, mâine, vine fiica ei din Grecia… o informă bătrânul pe Ana. Dacă pleca și bătrâna o dată cu ea, n-ar fi rămas singură ca o creangă fără copac. Dar n-a vrut… cică să fie aici unde este îngropat Papadat… Hm… Asta-i… Deci, de la circumscripție?

— Da, făcu Ana cu capul.

— Înseamnă că i-ai plăcut Aspasiei, fu de părere bătrânul doctor, și o privi cercetător, vrând parcă să descopere și el motivul pentru care doamna Aspasia a acceptat această intrusă. N-ar fi rău să trimiteți o infirmieră… fu de părere doctorul.

— Da… am să vorbesc la Circumscripție… șopti Ana.

Doctorul privi din-nou în jur.

— Dumneata ai făcut ordine?

Ana dădu afirmativ din cap.

— Bine… mai miroase a casă de om. Sper că nu te-ai atins de cupă! spuse apoi bătrânul doctor, arătând cupa de argint care trona pe dulap.

— Nu… n-am atins-o! răspunse Ana mirata.

— Dacă puneai mâna pe cupă te-ar fi dat afară!. Cu siguranță! râse bătrânul cu râsul lui.

Și către bătrână:

— Nu-i așa, Aspasia?

Bătrâna îl privi cu ochii larg deschiși.

— Fără discuție că te dădea afară! repetă bătrânul cu același râs… O câștigase grecul la o cursă… Avea un cal de curse pur sânge: Bela…

Și din nou către bătrână:

— Îți aduci aminte, Aspasia?

Numele calului care-i adusese lui Papadat cupa de argint îi aminti Anei că vizita ei la bătrână avea un scop. Desigur, nici nu mai putea fi vorba de continuarea anchetei.

— Să plec… spuse ea pentru sine.

Se apropie de bătrână, îi mângâie fruntea:

— Bună ziua… și sănătate.

— Să mai vii… o invită bătrânul. Dacă te-a acceptat, să mai vii…

Ana plecă. De la florăria din colț dădu un telefon lui Emil care aștepta în birou vești.

— Ei. Cum a fost? întrebă el.

— Nu mă întreba… Te rog, nici să nu mă întrebi. Bine? îl rugă Ana.

Emil înțelese.

— Și te mai rog să aranjezi să vină la ea un doctor și o infirmieră… Dă un telefon undeva… unde știi…

— E bolnavă? se interesă Emil.

— Are aproape 75 de ani! se trezi Ana dând același răspuns pe care îi primise ea cu puțin mai înainte de la bătrânul doctor.

— Eu aș pleca la Ploiești… La Paul Mihăileanu… Vrei să vii cu mine? întrebă timid Emil, simțind că fata fusese impresionată de această vizită.

— Nu… Nu te supăra. Azi îmi iau concediu! încercă ea să glumească. Vorbim mâine… Bine?

— Bine.

Ana ieși din florărie. Se răzgândi însă și se reîntoarse. Cumpără un trandafir roșu din serele Leordeni. Și-l prinse la butoniera pardesiului ei...

Afară era în continuare explozie de raze.

În ureche îi răsuna încă vocea doctorului, poate mai bătrân și mai bolnav decât clienta lui…

„Ei, cum merge, Aspasia? Mă aștepți și pe mine, sau pleci singură?"

DE VORBĂ CU PRIMUL ANCHETATOR

„Mercedes”-ul negru îl ducea pe Emil spre Brazi cu o sută douăzeci pe oră. Șoferul încercă de câteva ori să deschidă o discuție cu Emil, dar în zadar. Spuse și un banc, ultimul despre olteni, dar nimic. Nici relatarea unei noutăți „de meserie” nu făcuse vreo impresie pasagerului său. Și, în sfârșit, tăcu.

Emil nu era în apele lui, pentru că fusese nevoit să plece fără Ana.

Înțelegea că se întâmplase ceva care o impresionase în casa doamnei Papadat. O femeie în vârstă, desigur bolnavă, desigur pe moarte, desigur… Dar adevărul, adică întreaga atmosferă a acelei odăi din fostul hotel „Florida” n-ar fi putut să o ghicească. Iar Ana n-ar fi adus niciodată vorba despre asta.

Pe nesimțite distanța fusese înghițită de motorul puternic.

— Coborâți aici? îl trezi vocea șoferului.

Emil observă că ajunseseră deja în fața distileriei.

— Da, aici.

— Vă aștept?

— Nu! fu din nou răspunsul… Găsesc eu o mașină de ocazie.

Șoferul dădu din umeri și porni din nou motorul.

Emil arătă portarului legitimația și pătrunse în interiorul distileriei.

Voia să se plimbe mai întâi prin labirintul de țevi strălucitoare, ca să câștige timp pentru a-și pune în ordine gândurile.

În raportul său, cu care încheia dosarul, fostul anchetator notase:

„… Faptele care atestă crima și, deci, existența unui ucigaș sunt următoarele:

1. Cele două cești de cafea care dovedesc că Bela Cony avusese o vizită la ora aceea înaintată. Vizitatorul necunoscut nu a lăsat urme, având grijă să șteargă amprentele atât de pe ceașca cu cafea și paharul de apă, cât și de pe celelalte obiecte de care eventual s-a atins. Desigur, necunoscutul îndepărtând amprentele n-a intenționat să mascheze asasinatul cu aparențele unei sinucideri. Dovadă este existența ceștii și paharului din care s-a servit în timpul discuției cu Bela. Pe el nu l-a interesat, decât dispariția indiciilor care ar fi putut să-l trădeze.
2. Urmele din curtea casei, urmele lăsate pe pervazul ferestrei, adeveresc declarația martorului care susține că văzuse pe cineva ieșind din acea casă după ora unu noaptea. Aceste urme nu au putut fi identificate.
3. Contuziile ușoare de pe antebrațul drept, cel care ținuse revolverul, observate la autopsie, deși foarte slabe, pot fi interpretate ca fiind produse în urma unei lupte foarte scurte; puțin violente, dar nu se poate afirma cu convingere acest lucru.
4. Legat de punctul trei, se pot interpreta și amprentele foarte apăsate ale victimei, lăsate pe revolver. Se poate presupune că agresorul îi strânsese mâna victimei, mâna care ținea revolverul. Se poate presupune că necunoscutul ținea strâns mâna victimei, îndreptând revolverul spre pieptul ei. De altfel, expertiza medico-legală remarcă existența unui unghi aproape de nouăzeci de grade între țeava revolverului și pieptul victimei. Este adevărat că această „poziție de tragere” este foarte *incomodă* pentru un sinucigaș, aproape imposibilă de realizat, fapt care confirmă că cineva forțase mâna victimei în clipa când s-a tras. De obicei, unghiul, în cazuri de sinucidere, nu este drept, ci un unghi deschis, formând o traiectorie oblică.
5. Poziția cadavrului este și ea discutabilă. Se poate presupune că această poziție fusese determinată de ultimele spasme, însă este

mai mult ca sigur faptul că, moartea fiind instantanee, victima căzuse drept în brațele agresorului, iar dânsul o depusese jos.

— Toate acestea ne creează convingerea că nu este vorba de o sinucidere, ci de o crimă. Cu toate că indiciile din punctul patru pot fi contestate prin argumentul că, în acest caz, urmele de luptă ar fi trebuit să fie mai evidente, în urma unei rezistențe mai violente din partea victimei.

— Este, într-adevăr, un caz neobișnuit, unic în analele criminalisticii.

— Mobilul nefiind prădarea victimei, s-a dovedit că din casă nu lipsește nimic, ne-am îndreptat cercetările printre cunoscuții artistei. A ieșit în evidență faptul că artista Bela Cony avusese relații în ultima vreme cu cinci bărbați, care ar fi avut un mobil de ordin sentimental, cum au recunoscut ei înșiși la interogatoriu. Nu este mai puțin adevărat că fiecare posedă câte un alibi foarte slab. Indiciile existente fac imposibilă identificarea asasinului."

Încă o dată, Emil observă că raportul interpreta indiciile în mod just nu numai din punct de vedere strict profesional, ci dovedea o intuiție remarcabilă. Pe de altă parte, fu nevoit să constate aceeași tendință a anchetatorului de a încurca într-un fel datele, descurcându-le! Vorbea de faptul că agresorul „a ținut mâna victimei", îndreptând țeava revolverului spre pieptul ei, observând în același timp că, într-un asemenea caz, victima ar fi trebuit să opună o rezistență; fapt care ar fi lăsat evident urme de luptă.

„Una caldă, una rece!" gândi Emil, plimbându-se prin curtea rafinăriei.

Și aceeași întrebare!

„Ce l-a făcut pe anchetator să părăsească ancheta?"

Textul demisiei lui era scurt:

„Domnule ministru!

Subsemnatul Mihăileanu Paul, comisar în Prefectura Poliției Capitalei, vă rog să-mi primiți demisia din această funcție…"

Niciun motiv invocat! Nici măcar cel obișnuit de „sănătate".

Mihăileanu nu voise să mintă, pretextând un oarecare motiv.

Emil nu întrebase nimic pe nimeni despre Paul Mihăileanu. Voia să aibă o părere proprie despre acest anchetator, foarte apreciat pe atunci, dar care nu putuse să ducă la bun sfârșit aceasta anchetă importantă cine știe din ce motive. De fapt, ce voia să mai afle Emil de la Mihăileanu? Amănunte? Și le-ar fi amintit după atâția ani? Mai mult ca sigur. O afacere pentru care și-a riscat întreaga carieră nu poate fi ștearsă din minte.

Și ce mai voia? Motivul pentru care abandonase „afacerea Bela Cony"! Trecuseră deja mulți ani, acum putea să spună orice voia…

Și încă ceva trebuia să-l întrebe. Dar acest ceva scăpa întotdeauna. Ca un cuvânt pe care îl cauți, ești gata să-l găsești, ți se pare că acum, iată, ai să-l pronunți, și-l pierzi din nou…

— Unde este biroul jurisconsultului? întrebă Emil la intrarea în clădirea direcției.

— Sus… la etaj… îi răspunse o femeie.

Emil urcă scara. Străbătu un culoar lung, luminos, căutând cu privirea tăblița. „Consilier juridic". A găsit-o. Își scoase ochelarii; îi aburi, le șterse bine lentilele Și bătu în ușă.

— Intră!

Un bărbat înalt, bine făcut, aproape de cincizeci de ani, cu păr albit și inegal pe alocuri, o față plăcută, fără riduri, arsă de soare. Alura unui bărbat căruia îi place sportul. Și ochii…

Da! Ochii lui Mihăileanu îi făcură o impresie deosebită. Ochii de un albastru deschis și foarte vii. Brusc avu impresia că îl mai văzuse undeva pe acest om. Da, desigur. Acești, ochi nu poți să-i uiți.

„O, da, își spuse în gând, fotografiile din ziar."

Își adusese aminte că îl impresionase din prima clipă portretul lui Mihăileanu publicat în diverse ziare. Fotografia parcă era fără ochi, atât de șterși păreau ochii anchetatorului în fotografia alb-negru, din cauza culorii lor prea deschise. Dar asta era? De acolo îl cunoaște? Nu… îl mai văzuse undeva. Unde?

— Pe cine căutați?

„Da… și vocea lui e foarte plăcută…”, gândi Emil.

— Domnul Mihăileanu? întrebă el.

— Da… eu… îl privi Paul Mihăileanu, cu curiozitate.

Bărbatul din fața lui purta un costum bleu, foarte bine croit, cămașă albă, imaculată, cravată neagră, care lui Emil îi păru stranie.

Mihăileanu se ridică.

— Luați loc.

Biroul lui Mihăileanu era mobilat simplu. Un birou modern, două fotolii, un fișier de fier. Biroul era plin de dosare, dar puse în ordine. În colț, un scăunel pe care se afla un reșou, două cutii de ceai, într-una din ele se afla probabil cafeaua, iar în cealaltă, zahărul, dacă s-ar judeca după trei cești de cafea, groase, de un alb lăptos.

— Căpitan Emil Bunea, dădu el mâna cu Mihăileanu.

Mihăileanu a tresărit? Cel puțin așa i se păruse lui Emil, pentru o fracțiune de secundă. Ca față de ceva așteptat. Pentru că imediat, Mihăileanu se regăsi:

— Îmi pare bine.

Parcă îl aștepta.

„Mă aștepta?”… se întrebă Emil. „Cineva îl anunțase pe Mihăileanu că miliția se interesa de cazul Bela Cony? Cine? Filip Cosma? Ornaru?”

Fostul căpitan îi mai telefonase lui Emil ca să-i spună ceva, dar se răzgândise. Ionescu? Actorul? Cineva îl informase, în orice caz.

— O cafea? întrebă Mihăileanu și fără să aștepte răspunsul se ridică, băgă reșoul în priză și puse ibricul pe el.

Emil se hotărî să vorbească, deschis, cu fostul comisar.

— Ați așteptat vizita mea? întrebă el brusc.

Mihăileanu, care era preocupat să dozeze cantitatea de cafea și zahăr, întoarse brusc capul. Apoi își văzu de treabă, ca și cum nu ar fi intervenit nimic.

Emil nu mai insistă. Îl lăsa pe fostul anchetator să se obișnuiască cu prezența lui în birou. Se ridică și privi pe fereastră forfota din curtea distileriei.

Mihăileanu aduse cafelele și le puse pe birou.

— Nici nu v-am întrebat cum o beți… surâse el.

— Oricum…

— Pentru mine preparatul cafelei constituie un ritual, recunoscu Mihăileanu.

Se așeză. Emil mai stătea în fața ferestrei.

— Da… vă așteptam… răspunse abia acum Mihăileanu.

— Filip Cosma? întrebă Emil fără să se întoarcă.

— Nu! răspunse Mihăileanu. Și vă rog să nu mă întrebați. N-am să vă răspund.

— Înțeleg… recunoscu Emil și veni să se așeze. Un om care și-a sacrificat cariera ca să acopere pe cineva, să se apuce să facă confidențe la douăsprezece fără un minut!

— Pentru ce vă ocupați de moartea Dinei Coman? se interesă Paul Mihăileanu.

— Se apropie împlinirea a douăzeci de ani… spuse Emil, luând ceașca de cafea.

— E nevoie de arestarea asasinului, după atâția ani? Tocmai acum când… începu Mihăileanu o frază, dar o lăsă neterminată...

Emil nu răspunse. Se mulțumi să dea din umeri. Sorbi din cafeaua pregătită de Mihăileanu.

— Foarte bună! spuse.

— Sunt specialist, zâmbi fostul anchetator.

Emil nu-l privea.

— Aș vrea să discutăm cele cinci puncte din raportul dumneavoastră, reluă el.

— Da… se poate… asta se poate...

— Sper că vă aduceți aminte…

— Un om care și-a riscat cariera, ca să folosesc vorbele dumneavoastră, nu poate decât să-și aducă aminte de toate detaliile… răspunse Mihăileanu serios.

— Înainte de asta o întrebare: dumneavoastră ați știut din prima clipă că este vorba de o crimă?

— Da! recunoscu Mihăileanu.

— Pentru ce ați început interogatoriile abia a doua zi?

— Unele cercetări le începusem mai înainte, ocoli răspunsul fostul anchetator.

— După ce ziarele începuseră să facă scandal…

— Un singur reporter pusese un semn de întrebare.

— Și acum, în legătură cu cele cinci puncte. Mă interesează în special observația dumneavoastră în legătură cu traiectoria glonțului. Ați scris că cineva i-a ținut mâna…

— Da… unghiul de tragere era evident… Nu puteam, n-aveam dreptul să mă înșel în această privință.

— Și mai departe ați încercat să retractați…

Mihăileanu făcu o mică pauză și-l privi atent.

— Da… am încercat să retractez… Am zis, se poate și așa, dar realitatea poate fi cu totul alta. O ipoteză…

— Și totuși, era o ipoteză logică… insistă Emil.?

— Da, dar la fel de logică putea fi și cealaltă ipoteză… Dina Coman putea să se apere…

Emil îl privi gânditor. Acest dialog cu Mihăileanu îl ajuta să pătrundă mai bine în complicațiile cazului.

— Recitind dosarul, am avut impresia că ați încurcat cu bună știință datele, ca să-l acoperiți pe adevăratul vinovat, spuse Emil.

— Da… impresia dumneavoastră este justă…

Emil nu observă nicio undă de ironie. Mihăileanu a răspuns pur și simplu direct, sincer.

Într-adevăr, Paul Mihăileanu răspundea sincer la toate întrebările lui. Adică, mai bine-zis, nu făcea decât să confirme observațiile lui Emil. El era sigur că dacă l-ar fi întrebat direct: „Filip Cosma era asasinul?" fostul anchetator ar fi răspuns sincer. Dar numai dacă îl întreba direct. Mihăileanu, de la sine putere, n-ar fi spus-o niciodată. Trebuia ca el să indice soluția pentru ca Mihăileanu să fie silit s-accepte. Cine însă dintre cei cinci? Sau un al șaselea?

Din documentele vremii nu putea trage nicio concluzie în legătură cu existența acestui al șaselea. Ar trebui probabil să citească ziarele apărute cu multă vreme înainte de crimă și, îndeosebi, „rubrica mondenă". Ar fi descoperit alături de numele dansatoarei, multe alte nume care i-ar fi sugerat ceva.

Elena Farcaș spusese că Bela Cony avusese unele relații ținute foarte secret. Persoane sus-puse care nu voiau să se compromită cu o artistă de cabaret, dar care nu ezitau să se întâlnească cu ea pe ascuns.

Ce să-l mai întrebe pe Mihăileanu? Nimic. Îl privi din nou.

Și totuși, omul acesta, cu toată alura lui de bărbat „bine" îmbrăcat impecabil, răspândea parcă un aer trist în jurul lui. Ochii? Ridul acela adânc care pornea de la rădăcina nasului, urcând până la jumătatea frunții? Da… Și părul… Și buzele... Și mâinile. Degete lungi, cu unghiile îngrijite.

— Cred că n-am ce căuta aici, zâmbi stingherit Emil.

— Îmi pare foarte rău..? spuse Mihăileanu. Dar trebuie să mă înțelegeți. Nu pot să vă fiu de folos cu nimic… Vă rog să mă iertați… Mă înțelegeți? implora parcă Mihăileanu.

— Vă înțeleg…

Emil se ridică. Nu avea niciun rost să insiste.

Se ridică și Mihăileanu. Părea într-adevăr jenat. La un moment dat parcă a vrut să mai adauge ceva. Renunță. Deschise brațele a

neputință…

— Îmi pare rău! repetă.

— Vă salut, spuse Emil.

— Sincer vă rog să mă iertați, insistă Mihăileanu.

Emil ieșise din biroul fostului anchetator cu senzația că se grăbise să plece. Poate de jenă? Dacă mai stătea câteva minute? Mai mult ca sigur, la câteva zile după prescripția legală a cazului, Mihăileanu o să-l caute singur să-i explice atitudinea lui, și poate că o să-i dezvăluie fapte senzaționale.

Cobora scara când auzi pași grăbiți în urma lui. Întoarse capul. Era Mihăileanu.

— Mă scuzați o clipă. Am uitat să vă întreb. Ați venit cu mașina?

— Da… dar i-am dat drumul șoferului. Credeam că am să stau mai mult.

— Tocmai… Când ați plecat m-am gândit să vă întreb dacă aveți cu ce vă întoarce la București.

— Hotărâsem să plec cu autostopul.

— Vă duc eu, se oferi Mihăileanu. E trei jumătate… E timpul să plec și eu… Dacă mă așteptați trei minute…

— Da… vă mulțumesc.

— Vin imediat, adăugă Mihăileanu și începu să urce scările.

Emil îl așteptă la ieșire. O să-i spună ceva Mihăileanu? O să-i dezvăluie acum, în sfârșit, numele asasinului?

Speranțele lui se dovediseră zadarnice.

Mihăileanu avea un *Fiat* 850. Tot drumul spre București n-au discutat decât despre lucruri fără însemnătate. Emil se decise să nu-l mai întrebe nimic și se ținu de această hotărâre.

— Sunteți căsătorit? fu singura întrebare a lui Emil, care observase că fostul anchetator locuia singur.

— Nu… nu sunt… răspunse Mihăileanu.

Lui Emil i se păru că răspunsul întârziase.

O NOUĂ ÎNTÂLNIRE CU IRINA NEAGU ȘI SOȚUL EI

Ana intră aproape pe nesimțite în birou, spuse „bună ziua", își scoase pardesiul, apoi se așeză într-un fotoliu foarte preocupată de un articol pe care începuse să-l citească în autobuz. Emil aplecat peste un maldăr de hârtii încerca să le pună în ordine. Au stat mult timp, evitând fiecare privirea celuilalt, fără să scoată o vorbă, o bună bucată de vreme. Fiecare se gândea la întâlnirea pe care o avusese în ajun.

Cineva, totuși, trebuia să ia inițiativa, să înceapă discuția.

Și Ana fu aceea.

— Ce-ai făcut?

— Te rog nu mă întreba, răspunse Emil tot pe gânduri…

Ana îl privi bănuitoare.

— Îmi plătești cu aceeași monedă, constată ea.

Emil se grăbi s-o asigure:

— Ah, nu! Să nu crezi că asta e o replică la răspunsul tău de ieri. Nu, nu este o răzbunare! Îți spun sincer că nu sunt de loc mulțumit de întâlnirea de ieri.

— Cum-arată Mihăileanu?

— Bine.

Prea puțin spus, dar Emil n-avusese alt cuvânt la îndemână…

— Bine… repetă el. Dar n-am putut scot nimic de la el. De altfel, nici n-am insistat…

— Cum a decurs conversația? se interesă Ana, mai mult din dorința de a-l scoate pe Emil din gânduri.

— A recunoscut totul… a recunoscut imediat că a încurcat lucrurile… îl cunoaște pe asasin și că l-a acoperit… altceva, nimic, că știa din prima zi că era vorba de o crimă… Că n-a urmărit până la capăt firele. A recunoscut totul…

— Și asta e bine… mormăi ea.

— Asta știam și singur… exclamă Emil. Nu era nevoie să mă duc la Brazi cu un șofer guraliv care nu m-a lăsat nicio clipă să gândesc.

— Și ce mai vrei? Ai fi vrut să-ți dezvăluie neapărat numele asasinului? I-ai cerut, poate, prea mult, fu de părere Ana.

— Nu, n-am vrut asta… Sunt nemulțumit pentru că n-am putut să-i spun: „Asasinul este domnul cutare…” Atunci, Mihăileanu ar fi recunoscut. Mi-a răspuns afirmativ sau negativ, sincer, însă la întrebările mele concrete, dar nu mi-a dat niciun răspuns acolo unde întrebările mele mergeau pe bâjbâite.

— Unde locuiește?

— Nu mi-a spus exact. Locuiește într-o garsonieră la București. Face naveta în fiecare zi cu mașina lui la Brazi.

— E căsătorit, are familie? continuă Ana întrebările.

Emil și-adusese aminte de o oarecare ezitare pe care a simțit-o când îi pusese aceeași întrebare fostului anchetator.

— Nu… nu este.

— De ce ai ezitat? întrebă Ana.

— Poate din… simpatie. Și Mihăileanu a ezitat când l-am întrebat. Și mai e ceva.

— Spune! îl îndemnă ea.

— Știa că ne interesăm de „cazul Bela Cony” și aștepta vizita mea. L-am întrebat și a recunoscut că fusese înștiințat. Nu mi-a mărturisit de cine.

— Pentru că astfel ți l-ar fi dezvăluit probabil pe asasin, spuse Ana.

— Exact asta este și impresia mea.

— Deci, unul dintre cei pe care i-am vizitat, fu concluzia Anei, care continuă: n-ar fi o noutate să-ți răspund „unul dintre cei cinci…”

— Sau dintre cei opt, corectă Emil. I-am vizitat pe cei patru, pe soția lui Papadat…

— Nu este posibil să-l fi anunțat dumneaei. Nu numai pentru că nici nu i-am spus scopul vizitei mele, ci pentru că nici nu este în stare… îl întrerupse Ana.

Emil continuă enumerarea:

— Irina Neagu și bărbatul ei, apoi Elena Farcaș. Și, chiar dacă asta nu ți-ar face plăcere, Florica Aioanei!

De data asta nu veni nicio reacție… violentă din partea Anei.

— Cum își explică Mihăileanu punctele din raportul său?

— A recunoscut că a prezentat două „variante”, cu bună știință. „Se poate așa, dar se poate și altminteri…”

— Concret! ceru Ana cu un ton sever.

— Concret! se execută Emil. Asasinul i-a ținut mâna, îndreptând țeava revolverului spre pieptul ei. Bun. Dar Bela s-ar fi lăsat împușcată fără o rezistență oarecare? Nu. Deci, ar fi trebuit să se observe urme de luptă mai vizibile, mai violente. Bela Cony s-ar fi apărat!

— Dar poate că ea n-a vrut să se apere! spuse Ana pentru sine.

Emil o privi cu curiozitate, fără o vorbă. Aștepta mai departe desfășurarea raționamentului Anei.

— Poate că artista a vrut într-adevăr *să se sinucidă…* Iar acel „cineva” care se afla în dormitorul ei a vrut s-o împiedice… Nu a reușit… revolverul s-a descărcat… moartea este instantanee, ea cade în brațele acelui „cineva”… el o duce în pat… Deci, în acest caz, nu vom avea semne de luptă…

Emil se gândise la asta. În discuția cu Mihăileanu avusese intuiția unei asemenea scene. Acum descoperi că și motivul nemulțumirii sale în legătură cu această întâlnire era tocmai acest fapt: întrerupsese discuția începută pe această temă. Îl supărase răspunsul lui Mihăileanu: „Am zis că se poate așa, dar realitatea poate fi cu totul alta…”

Emil nu-și spuse părerea asupra acestei „variante”, prezentată de Ana.

Se priviră amândoi tăcuți. Cu același gând: cum să treacă mai repede orele care le mai rămân până la prescripția oficială a „Cazului Bela Cony”.

Iată însă că, tocmai în acest moment, interveni ceva care reînnoi dorința lor *de a ști.*

Sună telefonul. Era ofițerul de serviciu de la intrare:

— Vă caută o femeie! se auzi vocea ofițerului, iar apoi mai încet, în afară de receptor: Cum vă cheamă? Și din nou spre receptor: Irina Neagu.

— E jos fosta cameristă! spuse Emil Anei, acoperind receptorul cu palma.

Și apoi spre receptor:

— Dați-mi-o la telefon.

— Alo? se auzi vocea Irinei Neagu… Aș vrea… Știți… Mi-ați spus că dacă…

— Da… da… se grăbi Emil, veniți sus…

— Dar nu sunt singură… Sunt cu bărbatul meu.

— Bine, veniți amândoi, spuse Emil, iar apoi dădu dispoziție ofițerului de serviciu să-i lase să urce până la el.

— Ce-o fi vrând? se întrebă Emil cu voce tare.

Ana dădu din umeri. Se mira și ea de această vizită neașteptată. Ce putea să le mai spună fosta cameristă?

Irina Neagu, însoțită de bărbatul ei, au intrat în birou. Lung, deșirat, bărbatul Irinei îi privi pe cei doi puțin neliniștit, cu pleoapele pe jumătate închise. Ușor arțăgos, mai degrabă ca să-și ascundă neliniștea, maestrul electrician Neagu întrebă:

— Se poate?

— Luați loc! spuse Emil.

Irina îi privi cu un aer vinovat.

— Trebuia să-i spun bărbatului meu… se justifică ea, înțelegeți?

Și ridică din umeri.

— Foarte bine, murmură Emil. Dar luați loc.

Arătă și spre scaunul lui, așa că el rămase în picioare pe jumătate așezat pe birou. Ana ocupase celălalt scaun. Irina se așeză la marginea scaunului, în timp ce bărbatul ei se înfunda în el, comod, lungindu-și picioarele.

Emil își scoase ochelarii. Hotărâse să nu întrebe nimic, să-i lase singuri să vorbească. Își curăță bine ochelarii, și-i puse la ochi, își încrucișă mâinile privindu-i.

Irina schimbă o privire cu bărbatu-său.

Privirea ei voia să însemne: „Ei, ce taci? *

Neagu și-aprinse o țigară.

— Mi-a spus soția mea… începu el.

Se opri. Așteptă ca Emil să spună ceva, dar Emil tăcea. Aruncă o privire fugitivă spre Ana, întrebându-se, probabil, ce caută această fată în biroul Direcției Generale.

— E o poveste veche, nu? îl privi el întrebător.

Așteptă din nou un răspuns. Nu-l primi și se derută. Privi în jur, căutând o scrumieră să-și pună scrumul țigării. Se pregăti să se ridice, însă Emil îi făcu semn să rămână locului: și-i aduse el o scrumieră. Neagu și-o așeză pe genunchi.

— Mulțumesc… spuse el.

Irina îl privi din nou cu reproș.

— Ce te uiți așa? se răsti el la nevastă-sa, simțind poate că atitudinea ei va fi sau chiar fusese observată de cei din birou.

— Uitați ce-i, tovarășe căpitan… Nevasta mea mi-a spus că n-ați venit acasă pentru nu știu ce schimb de locuință, ci ca să întrebați de afacerea aceea de acum douăzeci de ani… Înțeleg să fim întrebați despre trecutul nostru… Adică, în legătură cu biografia noastră, dar ca să fim anchetați, după douăzeci de ani, tot în legătură cu cocota aceea, care din banii amanților… nu pot să pricep!

Stinse țigara enervat, răsturnând scrumiera.

— Scuzați! spuse el descumpănit de acest incident.

Curăță fotoliul, suflând scrumul. Voia să câștige timp.

Și-aprinse o nouă țigară. Emil tăcea. Voia să-l repeadă pentru tonul său oarecum impertinent, dar se abținu.

Emil își adusese aminte din nou de brățara furată, dar n-o să-l întrebe nici pe acest Neagu și nici pe fosta cameristă despre aceasta. O să-i lase să fiarbă până a doua zi. Simți privirea lui Neagu ațintită asupra lui, neliniștită, și nu se uită la el.

— Asta am vrut să vă spun… concluse el.

Emil tăcea.

O nouă privire.

Și un schimb de priviri între Ana și Emil. Prima voia să spună. „Nu-i întrebi nimic?” Emil răspundea: „Lasă-i…”

Neagu se întreba dacă trebuia să se ridice să plece sau nu. Părea sleit… obosit. Irina era gata să izbucnească în plâns.

— Dumneavoastră faceți acum ancheta pentru acest caz? se interesă Neagu.

— Dumneavoastră sunteți cei care ați venit să ne spuneți ceva și nu să ne puneți întrebări, îi răspunse sec Emil.

— Păi… asta am vrut să vă spun… Dezgropăm acum o poveste… din cauza acelei femei ușoare, repetă el epitetul folosit și mai înainte. Eu îmi pierdusem pâinea atunci, în afacerea asta erau amestecați stăpânii… Acum nu mai avem stăpâni!

Emil vru din nou să-l întrerupă, dar îl lăsă.

Neagu se ridică. Aștepta o întrebare, însă nu venea și acest lucru îl deruta. Se ridică și fosta cameristă. Neagu dădu din umeri.

— Putem pleca? întrebă Neagu.

— Da! răspunse Emil.

— Noi doi ne-am cunoscut în timpul anchetei făcută cu ocazia morții… Știți… spuse Neagu.

„Deci, asta era! Neagu a venit să întărească depoziția anterioară a Irinei, că s-au cunoscut în timpul anchetei”. Lui Emil îi veniră în

minte spusele Elenei Farcaș. „Ăla a furat brățara, ibovnicul cameristei.”

— Bine, repetă Emil.

— Să trăiți!… spuse Neagu făcând o plecăciune.

Emil răspunse sec la salut.

Neagu mai stătu în fața ușii întârziind dinadins plecarea, doar, doar o să-l oprească Emil, să-l întrebe ceva.

Emil surprinse o privire a Anei, care îi reproșa faptul că nu întreabă nimic.

Mai mult ca să-i facă plăcere Anei. Emil întrebă:

— Asta-i tot ce ați vrut să ne comunicați, domnule Neagu?

— Păi, asta-i tot… făcu el.

— Eu credeam că ați venit să ne spuneți lucruri mai interesante, și nu să ne declarați că v-ați cunoscut cu ocazia anchetei.

Irina își privi bărbatul cu teamă.

— Păi… repetă Neagu.

— Credeam că ați venit, dimpotrivă, să ne spuneți că vă cunoașteți cu mult înainte… Că doar doamna Irina venea la teatru când Bela Cony susținea un număr nou… Și că v-ați dus acasă la ea pentru unele reparații… de comutatoare, să zicem…

Cei doi stăteau în ușă, tăcând. Neagu stătea cu mâna pe clanță.

— Și mai credeam că o să ne spuneți, continuă Emil atacul, pentru ce nu ați mărturisit atunci că ați fost în casă… în seara crimei… la doamna Irina…

Cei doi continuau să stea în ușă, tăcuți, cu capetele plecate.

— Sau să ne explicați motivul pentru care nu ați spus anchetei că l-ați întâlnit pe căpitanul de cavalerie Sergiu Ornaru.

— Nu ne-a întrebat nimeni, se repezi Neagu.

— Nu, nu vreau să-mi răspundeți! i-o tăie scurt Emil. Vreau numai să spun că aveați ce declara venind aici!

Cei doi soți mai stătură o bună bucată de vreme indeciși. Apoi Neagu deschise ușa, cu mișcări lente, obosite. Plecară fără să mai

salute.

Emil stătu câteva clipe nemișcat în fața ușii. Se auzeau pașii celor doi, pași care se îndepărtau pe coridorul lung.

— De ce m-am răstit la ei? își reproșase Emil cu voce tare. N-avea niciun rost.

Aceeași întrebare și-o pusese și Ana. Acum însă, când Emil se frământa, ea încercă să-l liniștească.

— Sunt amândoi vinovați.

— Vinovați de ce? întrebă Emil ca să-și verifice propriile bănuieli.

— În orice caz, de furtul brățării, spuse ea.

— Unu la mână, făcu Emil îndoindu-și degetul mic de la mâna stângă.

— De asasinat nu știu… recunoscu Ana. Sunt într-un fel amestecați amândoi, că doar nu pentru furtul brățării au venit aici…

— Cred că au venit numai pentru furtul brățării... Să se dezvinovățească…

— Știi ceva? întrebă Ana, ridicându-se.

— Ce? se interesă Emil, presupunând că Ana are vreo idee în legătură cu cazul pe care îl anchetează.

— Astăzi facem pauză! Ședința se ridică!

Emil o privi întrebător.

— Am o propunere. M-am întâlnit astăzi cu niște foști colegi de facultate. Unul dintre ei dă un ceai… Ceai! Adică se bea, se dansează, se glumește… Ceea ce lipsește este tocmai ceaiul. M-au invitat, dar am refuzat. Acum m-am răzgândit! Mergem amândoi!

— La bal! se sperie Emil.

— Da, da. La bal! Vom realiza o deconectare, cum se spune acum, așa că mâine vom fi mai lucizi! continuă Ana. Deci, întrucât programul cultural, într-o casă care se respectă, este făcut de către femei, propunerea mea devine ordin!

Era clar că Ana, sub aceste fraze care ar fi vrut să fie de haz, urmărea să ascundă faptul că ea se gândise mult până să se

hotărască să facă această propunere. Se întrebase de câteva ori dacă poate să-și permită să-l invite pe Emil, acest om atât de puțin familiarizat cu asemenea distracții pe care le evita, nu pentru că nu i-ar fi plăcut, ci pentru că îi era frică de ele.

— Și-așa, hodoronc-tronc, un ceai în mijlocul săptămânii? întrebă Emil ca să rupă tăcerea.

— Dar este ziua de naștere a unui coleg.

— Bun. Mergem! decise Emil, și repetă fraza Anei: *Ședința se ridică*.

CUM POATE SĂ TE AJUTE UN „CEAI” LA DEZLEGAREA UNEI ENIGME

În după-amiaza aceea avea multe de făcut căpitanul Emil Bunea. În primul rând, să se tundă. În al doilea rând, să se radă. În al treilea, să-și cumpere o cravată, în al patrulea rând, s-o pună pe coana Ioana să-i calce costumul cel bun. Doar va merge la un ceai cu Ana și nu trebuie s-o facă de râs.

Zis și făcut. După o oră de odihnă. Întins pe canapea cu ochii închiși, Emil porni pentru executarea acestei operații complicate.

Prima care se miră de această dorință subită a lui Emil pentru eleganță fu coana Ioana.

— Dar costumul ăsta nu l-ai mai pus de pe la revelion…

Emil nu răspunse. Își pregătea banii, pentru cravată.

— Doamne ferește! se cruci coana Ioana, punând fierul în priză. S-a stricat lumea!

— Mă duc la o nuntă! strigă Emil, ieșind.

— Era să nu te recunosc! exclamă Ana când îl întâlni, în loc de bună seara.

— Ei… făcu Emil modest.

Dar și Ana avusese aceleași „probleme” în după-amiaza aceea. Își luă în sfârșit taiorul de la „Arta Modei”, se dusese la coafor, își făcuse unghiile. Doar se ducea și ea la primul ei… ceai cu Emil. Părea emoționată. Poate pentru că ea fusese aceea care avusese inițiativa să-l invite.

Emil o admiră tăcut.

— Deci, mergem? spuse Ana.

— Să cumpărăm ceva. Nu putem să ne ducem într-o casă așa… cu mâna goală…

— De acord, dar plătim juma-juma!

— Luăm prăjituri?

— Prăjituri? râse Ana. Vino vizavi la „Unic”. Nu mergem la o serbare de copii! Luăm un gin. E și bun și ieftin, în comparație cu celelalte băuturi tari.

Ana trebuia să înțeleagă că acum nu se poate plăti juma-juma, pentru că nu se duc să mănânce, ci se duc la o petrecere, și de când lumea, în toată lumea, cheltuielile petrecerii sunt suportate de către bărbați.

Emil expusese o întreagă teorie, ca s-o convingă pe Ana, care, de altfel, nici nu protestă. Încă din prima clipă acceptase ideea că propunerea ei de juma-juma putea să-l jignească. Emil nu se lăsă. Expunea înainte, găsind exemple din istoria veche, precum și din cea contemporană.

Vârsta colegilor Anei începea de la douăzeci și cinci de ani până la vreo patruzeci. Mai toți de la facultatea de drept. Foști studenți, doi asistenți. Colegii își aveau fiecare serviciul în domeniul pentru care se pregătiseră. Unul era procuror la Alexandria, al doilea avocat la București, o colegă judecătoare la Snagov. Emil se simțea bine, ca printre ai lui.

Toți știau să danseze dansuri moderne, știau să bea un ceai, să spună bancuri, să cânte.

„Pe timpul studenției mele…” gândea Emil. Și acest „timp” nu fusese decât cu vreo opt ani în urmă; pe „timpul lui” era „o mai mare severitate” și în ținută și în dans.

Dansă și Emil. Cu Ana, firește! Nu dădu nicio atenție unei fetișcane care-l privea cu prea multă insistență, după părerea lui. „Probabil a impresionat-o aerul meu intelectual!” râse Emil în sinea lui.

Gazda, un flăcău vesel, înalt de vreun metru nouăzeci, ca un voleibalist, era amabil cu toți, se ocupa ca toată lumea să se simtă bine, ajutat de o tânără de vreo douăzeci și cinci de ani, cu „aere” de gazdă și ea.

Colegii, în bătaie de joc, îl strigau tare: Pavele!

— Pavele, pune gin!

— Pavele, ai făcut cafele?

— Pavele, ești cam trist astăzi!

Și toată lumea râdea fără ca Emil să înțeleagă motivul.

La un tango, acesta deveni pretextul unei conversații cu Ana.

— De ce râdeți, când îi spuneți: „Pavele”?

— Așa îl striga profesorul nostru de medicină legală: Pavele!

— De fapt, care este numele lui? se interesă Emil

— Păi, pe buletin Pavel, dar, firește, toată lumea îi spune Paul, îl lămuri Ana.

Emil continua dansul, dar numai la dans nu-i mai era gândul. Așa, dintr-o dată, găsise „*amănuntul*” pe care îl căuta de atâtea zile, „amănuntul” acela în stare să lege toate datele anchetei strânse până acum, să justifice lanțul de intuiții, să declanșeze, așa, ca din „întâmplare”, răspunsul căutat.

Acum, deodată, totul îi păru foarte clar, atât de clar, încât se mira cum de nu și-a dat scama până acum de un lucru atât de evident, de limpede ca lumina zilei.

Ana observă schimbarea partenerului ei la acest tango argentinian, de „modă veche”.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Ana.

— Nimic! se forță el să se arate degajat.

„În primul rând nu trebuie să stric seara, plecând. Trebuie să stau până la capăt. Nici nu e nevoie să-i spun ceva Anei.”

Cu toate că mai tot timpul s-a gândit la descoperirea lui, Emil a fost la înălțime. A băut, a cântat, a dansat. Pentru prima dată Ana era mai aproape de el.

Au plecat abia la ora patru dimineața.

MAIORUL NICOLAU ESTE SUPĂRAT!

Emil Bunea se trezi târziu, cu un cap „greu”, din cauza neodihnei din noaptea precedentă. Voia să mai stea culcat, drept care, pentru prima oară în viața lui, ceru o cafea în pat.

Coana Ioana, mirată peste măsură, îi pregăti cafeaua, bombănind astfel ca s-o audă și Emil:

— Uite… costumul călcat de mine, frizerie, și, acum, bolnav! În loc să găsească și dumnealui o fată, ca tot omul, să-și facă un rost…

În sfârșit, Emil se hotărî să se scoale. Avea mult de lucru. Făcu un duș, se rase bine, de parcă se gătea pentru propria sa nuntă, și convocă echipa specială, adică pe Ana.

Înainte de asta însă mai avea o mică „conversație” cu maiorul Nicolau.

Îl găsi ca-ntotdeauna înconjurat de dosare, proaspăt scoase din arhivă, căutând să rezolve cererile colegilor. Emil intră, spuse bună ziua, ca un elev conștiincios, și așteptă ca Nicolau să-i adreseze o vorbă. Maiorul își continua treaba ca și cum n-ar fi observat că cineva intrase în cetatea lui. Emil se așeză liniștit, fără să-l deranjeze.

În sfârșit, într-un târziu, maiorul Nicolau ridică capul, îl privi atent pe Emil, după care spuse:

— O, bună ziua! Ce facem? Când îl identificăm pe asasinul artistei Bela Cony?

— Cred că peste câteva zile…

— Vasăzică, ai înaintat? iar în vocea lui distinse un oarecare interes, cu toate că dumnealui n-ar fi vrut să-l arate.

— Hm… făcu Emil. Asta depinde… Și în primul rând, v-aș ruga să-mi spuneți dacă aveți aici ceva în legătură cu Ilie Aioanei.

— Cine-o mai fi și ăsta? se prefăcu Nicolau că habar n-are de acest personaj.

— Soțul Floricăi Aioanei, care a înfiat-o pe fiica Dinei Coman.

— Stai, stai! Dina Coman, fiica ei, Florica Aioanei, Ilie Aioanei! Dar dumneata, băiete, crezi că eu am cartea de imobil? De unde să-i cunosc eu pe toți ăștia? Ia-mă mai încet… Florica Aioanei… Hm… Am mai auzit de acest nume… O… da… desigur… O bătrânică cumsecade… Mi se pare că ți-am dat acum câteva zile ceva date despre ea… Acum vrei și pentru bărbatul ei… Crezi că el ar fi asasinul? Se prea poate… Cred însă că n-a avut timp… Murise pe front… Undeva în Cehoslovacia… Da… da… Cred că vei găsi date despre dumnealui la Asociația antifasciștilor. În rest nu știu nimic… Zău că nu știu… Ce te uiți așa la mine? Dacă spun că nu știu, nu știu!

— Pot să vă mai întreb ceva? făcu Emil cu o voce moale, bună, ca un elev care vrea să câștige bunăvoința profesorului.

— Poți.

— Vedeți dumneavoastră o legătură între dosarul cu furtul brățării și moartea artistei?

— Văd. Mi-am umplut haina de praf în egală măsură cercetând amândouă dosarele pe care le-ai pomenit! Dacă asta este o legătură, o văd.

Maiorul se opri și îl privi din nou atent pe Emil. Parcă se întreba ce-l apucase pe acest om „să dezgroape morții”, să caute soluția unei enigme care nu mai interesează pe nimeni. În sfârșit, se hotărî să continue:

— Bun… Eu sunt aici ca să-mi fac datoria… Bun… Mi-o fac… Dar atâta tot, să știi!

Era un ton de reproș în glasul lui? Emil preferă să nu-i dea nicio atenție.

— Dacă vrei să știi, îți spun: Văd o legătură. Dar poate mă înșel, de aceea nu spun nimic… De altfel, eu sunt aici nu ca să rezolv

problemele dumneavoastră, ci ca să vă ușurez treaba în legătură cu cercetările pe care le faceți…

Emil observă că maiorul vorbea la plural. Vorbește așa, în general, pentru toți, sau pluralul i se adresa lui personal? Dacă era așa, înseamnă că este supărat pe Emil, pentru că maiorul nu folosea pluralul cu cei apropiați lui decât numai când era supărat. Pentru ce însă se supărase pe el? se întreba Emil.

— Alte întrebări? spuse sec Nicolau.

— Nu, nimic… mulțumesc, făcuse Emil docil și adăugă: îmi dați voie să mă retrag?

— Sunteți liber! spuse maiorul fără să-l privească.

Emil ieși din cetatea lui Nicolau râzând în sinea lui. Vasăzică, Nicolau se supărase pe el! „Sunteți liber!" „Bine! spuse Emil. Am și eu o surpriză pentru dumneavoastră."

Urcă treptele câte două spre biroul lui cuprins de o veselie bruscă. Efortul fusese prea mare, așa că înainte de a deschide ușa se opri ca să-și tragă răsuflarea.

În birou îl aștepta Ana.

— Avem mult de lucru, spuse Emil, cu un ton autoritar. Notează: 1. Mi-aduci datele pentru numitul Ilie Aioanei. Le vei găsi la Asociația Antifasciștilor. Ți-am pregătit o adresă ca să fii ajutată să termini repede. 2. Să găsești un pretext ca să-i mai faci o vizită Floricăi Aioanei, să vezi dacă…

Emil se opri brusc.

— Nu… acolo mă duc eu… Vreau să mă conving cu ochii mei… Deci, 3. … Hm… N-am o a treia sarcină…

— Pot să vă întreb ceva, șefule? spuse Ana cu aceeași mutră serioasă pe care o lua de fiecare dată când Emil se purta cu ea ca față de un subaltern.

— Poți! făcu scurt Emil, amintindu-și același răspuns scurt al lui Nicolau.

— Ce nevoie avem de date în legătură cu Ilie Aioanei? Presupun că dumnealui știe totul în legătură cu moartea artistei!

— Asta n-are nicio importanță! exclamă Emil, doct. Doar se cunosc cazuri când vinovatul a murit înaintea victimei! explică cu un aer misterios Emil.

Ana plecă pentru executarea ordinului căpitanului Emil Bunea.

Emil făcu o scurtă vizită la Florica Aioanei. Deși, era decis să pară cât mai degajat, ceva parcă îl deranja încă înainte de a suna. Apoi îi fu și mai greu, pentru că în locul bătrânei o găsi numai pe Doina.

Ea îl recunoscu.

— Îmi dați voie? spuse Emil.

Doina îi făcu loc să intre, apoi închise ușa

— Poftiți.

— Aș vrea… aș vrea… Adică, în legătură cu schimbul… bâlbâi el, apoi își regăsi fraza. Mama dumitale mi-a spus că o să se intereseze dacă în blocul dumneavoastră există vreun apartament…

— Mă scuzați… dar nu știu nimic… Iar mama este plecată… S-a dus să-și ia pensia… spuse Doina.

— Hm… bine… mă iertați… vă mulțumesc… mă iertați… am să mai trec… desigur… dacă nu vă deranjez…

— Nu, poftiți… dacă ați vorbit cu mama… răspunse Doina, privindu-l mirată.

Emil coborî scările în fugă. Ceea ce căuta nu mai exista în holul casei. Venise să vadă încă o dată acea fotografic de pe peretele holului, fotografia cu soțul bătrânei într-o piață din Praga, împreună cu un grup de colegi de arme. Dar fotografia nu mai era la locul ei.

Acest fapt, în loc să-l nemulțumească pe Emil, dimpotrivă, îl înveseli. „Vasăzică, am avut dreptate! își spuse el. Dacă a scos fotografia de acolo, înseamnă că dumnealui era!”

După două-trei zile de cercetări în care se interesase în mod special de bărbatul Floricăi Aioanei și de alte câteva lucruri de o

importanță covârșitoare, cum declarase el Anei, veni și ziua cea mare.

Toată lumea, adică toți cei oare într-un fel sau altul fuseseră amestecați în „cazul Bela Cony” erau chemați în această după-amiază la Inspectoratul General al Miliției. Cu invitații în regulă și cu telefon din partea lui Emil. Numai lui Sergiu Ornaru, care-l chemase la telefon să-l întrebe ce înseamnă acea invitație, Emil îi spusese că poate să nu vină, dacă nu se simte bine, sau dacă n-are chef…

O CONVOCARE LA CĂPITANUL EMIL BUNEA

Se dovedi că biroul lui Emil era neîncăpător pentru toată lumea. Acest lucru s-a observat în timp ce Ana și Emil aduceau scaunele în birou.

— Nu încăpem aici! O să ne sufocăm! spuse Ana. Să mergem în altă parte.

La opt fix era toată lumea acolo.

Emil fusese nevoit să ceară voie, special, de la superiorul lui pentru această oră.

— Dar ce naiba? spuse șeful. Ești ocupat până la opt? Ai petrecere?

— Nu… se fâstâci Emil… Dar…

— Și, în definitiv, l-ai găsit pe asasin? se interesă șeful.

— Aproximativ, fu răspunsul lui Emil.

— Aproximativ! Ce vorbă este asta?

În sfârșit, obținu permisia să convoace adunarea pentru ora opt. Toată lumea era curioasă să afle dezlegarea acestei enigme „îmbătrânite”. Singurul inconvenient ar fi fost Sîrbu dacă ar fi avut spectacol. Dar nu avea.

— N-am, dragă! spusese el Anei care îi dăduse telefon.

— Deci, veniți?

— Dar ce facem acolo, dragă? întrebase actorul.

— O să vă revedeți niște… cunoscuți! zisese Ana?

— A, nu pot, dragă! Trebuie să comit o crimă astăzi!

— Deci, veniți?

— Vin. Cu miliția e bine să ai relații amicale. Mai ales că în curând va trebui să dau examen de șofer.

— Vă urez succes! a râs Ana. Însă să știți că amicii și oamenii de valoarea dumneavoastră sunt puși să dea examen de două și de trei ori tocmai ca să fie feriți de accidente!

— Deci, m-ai făcut monument al naturii, dragă! Dar, ia spune, dragă, nu cumva ați descoperit că asasinul din povestea asta sunt chiar eu?!

— Dumneavoastră știți mai bine, a răspuns Ana.

Primul veni Sergiu Ornaru, curios peste măsură. Venise cu „căruța lui", un „jep" cu peste două sute de mii de kilometri la bord, cumpărat mai ieftin decât un scuter.

— Mie mi-ajunge! spuse Ornaru. Merg cu el la lacurile din împrejurimi.

Sosi apoi perechea Neagu. Amândoi vădit neliniștiți. Căutau să întâlnească privirea lui Emil, care se ferea dinadins. Venise și fostul deputat, făcând scandal că-i deranjat. Emil îi aminti că, dacă vrea, poate să plece și că de fapt îl anunțase că prezența este facultativă.

— Cum să plec? protestă fostul deputat. De douăzeci de ani aștept această clipă!

„De douăzeci de ani. Pentru ce?"

Actorul intră recitind versuri:

— „Iar timpul, da, atotbiruitorul,
Nu reuși să șteargă urma adâncă
Ce-n suflet îi rămase ca o rană…"

— Bonjour, dragă!

Filip Cosma schimbă numai o privire cu Mihăileanu care venise la ora opt fix. Lui Emil îi făcuse impresia că era nervos. Nu putea să și-l închipuie astfel pe Mihăileanu.

Lipsea numai Papadat.

Pe Elena Farcaș o chemaseră în ultima clipă, fără să-i fi trimis invitație. Acum șușotea cu Ana. Desigur, despre peruci.

Fiecare care intra privea calendarul mare din perete: 14 iunie. Unii erau neliniștiți, alții derutați…

În orice caz, fiecare avusese o reacție. Era și de așteptat. 14 iunie era doar o dată importantă din viața fiecăruia. Paul Mihăileanu parcă privi calendarul mai insistent. Ba s-a mai întors de vreo două ori să se uite. Și asta era firesc. Data de 14 iunie marca sfârșitul carierei lui ca anchetator, căruia i se prezisese un viitor strălucit!

— Tovarăși! începu Emil. Se împlinesc douăzeci de ani de când ați fost cu toții amestecați într-o poveste destul de neplăcută, care…

Ana își plimba privirea de la unul la altul.

Știa ce urmează. La început Emil nu voise să-i dezvăluie ideea care îi venise cu ocazia ceaiului în casa lui „Pavel".

— Deci mie nu-mi spui despre ce este vorba? se prefăcuse ea supărată.

— Iartă-mă, dar vreau să-ți fac o surpriză, se scuzase Emil. De altfel, să știi că ideea mi-a dat-o reflecția dumitale, aceea despre „cei cu bani" și „cei cu suflet", precum și reacția lor în fața unui șantaj din partea artistei.

— Atunci, ideea îmi aparține și nu-ți dau voie să o folosești!

De fapt, Emil se „juca". Nu putuse s-o lase pe Ana fără să-i explice ideea lui și rezultatul ultimelor cercetări.

Și Ana observa acum atentă reacția fiecăruia la cele spuse de Emil.

În primul rând va clarifica furtul brățării. De aceea, o chemase și pe Elena Farcaș, ca să-i dea satisfacția achitării.

Din discuția între Emil și Ana reieșise foarte clar vinovăția lui Neagu. Două fraze aruncate de cei întrebați dădeau concluzia acestei povești:

— Ibovnicul ăla al cameristei! spusese Elena Farcaș.

— Ieșise din casă electricianul de la „Alhambra" declarase fostul căpitan Sergiu Ornaru.

Iar cei doi insistaseră să-l convingă pe Emil ca se cunoscuseră „în timpul anchetei pentru moartea doamnei".

Ana o privea pe Irina Dobrescu-Neagu. Fosta cameristă plângea încet.

Irina își amintea și acum discuția pe care o avusese cu Neagu în ziua când o găsise pe stăpâna sa moartă. Erau, într-adevăr, amândoi în camera de serviciu, în mansardă și nu în camera fetiței, cum susținuse ea la anchetă. De aceea nici n-auziseră împușcătura. De altfel, nici nu era sigură dacă focul de armă fusese tras în timp ce Neagu se mai afla în odaia ei.

O auzise pe Bela Cony sosind, pentru că până în clipa aceea avusese deschisă fereastra care dădea spre curte. O lăsase special deschisă ca să știe când vine stăpână-sa și să fie mai atentă să n-o surprindă cu Neagu în odaie. Firește, lumina era stinsă.

Când auzise mașina care se oprise în fața casei, Irina ieșise la fereastra odăii și privise cu precauție spre curte. O văzuse pe Bela Cony luându-și rămas bun de la căpitan și pătrunzând în curte. Când să urce cele câteva trepte care dădeau spre intrarea principală, o siluetă se desprinsese din grădină și se apropiase de artistă. Irina îl recunoscuse.

„Unul a adus-o, altul o așteaptă!” îi spusese încet lui Neagu care era întins pe patul ei.

Când dimineața a găsit-o moartă pe stăpâna ei, imediat după ce telefonase pe rând la Ornaru, la medic și apoi la poliție, îl căutase pe Neagu la telefon, la gazda unde el avea o cameră închiriată.

Era pe la ora șapte, și gazda lui Neagu se supărase, dar Irina a spus că este o rudă din provincie, și că are o veste foarte urgentă pentru el. În sfârșit, venise Neagu la aparat.

Irina îi suflă în aparat:.

— Doamna s-a sinucis…

Neagu, trezit brusc din somn, tăcuse câteva secunde, până să răspundă...

— Nu știi nimic, n-ai auzit nimic! o sfătuise el. Nu-mi mai da niciun telefon. O să ne întâlnim după-amiază…

Irina nu reușise să scape în după-amiaza aceea, avusese multe treburi, multe alergături. Prietenii artistei care se îngrijeau de înmormântarea ei o trimiteau tot timpul pentru diverse comisioane. Între timp, în ziarul de seară, un reporter presupunea că poate este vorba de o crimă. A doua zi de dimineață, aproape toate ziarele dădeau amănunte în legătură cu existența unui „necunoscut", care se afla în casă la ora aceea. Ziarele scriau și despre cele două cești de cafea.

Abia spre seara zilei următoare s-a întâlnit Irina cu electricianul Neagu.

— Ce facem? îi spusese ea speriată.

— Nimic! îi răspunsese Neagu. Nu trebuie să ne amestecăm în această poveste. Nu e bine să avem de-a face cu poliția, nici ca martori…

— Dar de ce? Noi… noi n-avem nimic de ascuns… Că suntem împreună? Ei, și?

— Nu se știe niciodată… se va afla că eram și eu în casă și iese cu încurcătură… Te pomenești că „dumnealui" scapă, iar eu intru la apă… Tot săracul plătește…

Irina nu fusese atunci de acord. Ea era hotărâtă să spună, să-l dea de gol pe „necunoscutul" care o vizitase pe stăpână-sa în seara aceea. Doar îi văzuse silueta în curte.

— În primul rând nu poți să dovedești nimic… În al doilea rând, poate te-ai înșelat, că doar era întuneric!

— Nu mă înșel eu… îl cunosc foarte bine!

— Nu se știe… poate te-ai înșelat. Apoi eu, când am plecat, l-am întâlnit pe chefliul ăla de Ornaru în ușă… De unde știi că nu era el?

— Eu am să mă duc să spun la poliție cine a fost în casă!

— Ești nebună! Te legi unde nu te doare.

Irina a insistat și atunci Neagu, ca s-o silească să tacă, i-a mărturisit că el furase într-adevăr brățara într-un „moment de nebunie". Și dacă acum se va dovedi că se afla și el în casă la artistă, o dată cu

începerea anchetei pentru lămurirea morții ei, va ieși la iveală că se cunosc de multă vreme, așa că vor „intră amândoi în bucluc”. Irina plânsese atunci, plânsese mult. Apoi îl iertă pe Neagu „pentru momentul de nebunie”, mai ales că el a mărturisit că de frică și din cauza mustrărilor de conștiință aruncase brățara în canal.

Așa se întâmplaseră lucrurile. Însă Irina tăcea. N-avea niciun rost să-l corecteze pe Emil. De fapt există o vină, o vină a ei și o vină a soțului ei.

Nu încerca să se dezvinovățească.

Neagu, acum, în biroul lui Emil, stătea cu capul plecat, în timp, ce peruchiera, fostă cabinieră a artistei, privea în jur cu un aer satisfăcut.

Tocmai atunci ușa biroului se deschise și intră un bărbat înalt, între două vârste, însoțit de maiorul Nicolau, amândoi în civil. Emil tăcu brusc, însă bărbatul înalt îi făcu semn cu capul să continue. Era șeful lui, colonelul. Rămaseră amândoi în picioare în fața ușii închise, privind cu curiozitate această adunare stranie.

Emil continuă:

— De altfel, Neagu, în seara crimei, se afla în casa artistei Bela Cony. Cel care ieșise din casă în seara aceea, acel „*necunoscut*” despre care au scris toate ziarele de atunci în urma declarației unui chefliu care se întorcea acasă, era electricianul Neagu.

Privirile tuturora se întorseseră spre fostul electrician al teatrului „Alhambra”, cu reproș, cu teamă, învinovățindu-l astfel de moartea artistei.

— Nu, nu, interveni Emil, care înțelese reacția celor de față. Nu! Neagu și Irina Dobrescu n-au nicio vină. Vina lor constă în faptul că ei l-au văzut pe cel de-al doilea „*necunoscut*”. Și au tăcut…

Colonelul și Nicolau ascultau cu atenție. Maiorul Nicolau schimbă o privire complice cu Ana.

— De ce n-a spus atunci? exclamă uluit Gelu Ionescu, fostul deputat.

— Nu, acum n-are nicio importanță, se grăbi să intervină Emil, care dorea ca nimeni să nu afle numele „*necunoscutului*”. De altfel, continuă Emil, v-am chemat astăzi aici, ca să vă comunicăm că toți cei cinci care au fost bănuiți de această crimă sunt nevinovați. Este adevărat că mobilul exista, este adevărat că nimeni dintre dumneavoastră nu putea să prezinte un alibi plauzibil, însă este adevărat că niciunul dintre dumneavoastră nu ați comis această crimă. Ancheta întreprinsă pentru clasarea dosarului vă declară în afară de orice bănuială.

Ana știa ce se va întâmpla mai departe. În primul rând Emil nu va lăsa pe nimeni să vorbească și mai ales pe Neagu.

De altfel, nici nu era nevoie. Nimeni nu mai avea chef să scormonească în trecut. Se auzi numai vocea actorului:

— Auzi, dragă! Și timp de douăzeci de ani eram convins că am omorât-o eu!

N-a râs nimeni. Fiecare dintre ei știa bine că putea să fie asasinul artistei Bela Cony.

Și Ana mai știa ce-o să mai urmeze. Acum toată lumea o să plece, iar Emil o să-l rețină numai pe Paul Mihăileanu pentru o ultimă discuție.

Auzi șoapta lui Ornaru:

— Vă aștept duminică! Facem o saramură!

A plecat toată lumea. Rămăsese numai Mihăileanu, colonelul și maiorul, tot în picioare, numai că acum schimbaseră locurile și se postaseră în colțul biroului, lângă fereastră.

— Doriți o cafea? întrebă Emil, dar Mihăileanu făcu cu capul un semn negativ.

Tăcură, câteva clipe cu toții, privindu-l pe Mihăileanu. Îi privea și el. Schiță un zâmbet, un zâmbet foarte trist.

În sfârșit, Emil rupse tăcerea:

— Când l-ați cunoscut pe Ilie Aioanei, soțul Floricăi Aioanei?

Ana știa. Ea se ocupase de strângerea datelor.

Ideea care-i venise lui Emil în seara aceea, la ceai, când auzise că numele gazdei era Paul, își avea originea în fraza pe care o pronunțase fiica Dinei Coman cu ocazia vizitei la Florica Aioanei:

— Am luat un cadou pentru unchiul, de ziua lui!

Și graba cu care bătrâna o întrerupsese. Ori sărbătoarea cea mai apropiată fu ziua de naștere a lui Pavel - Paul!

Oare „unchiul" să fie Paul Mihăileanu?

Se poate…

— Să cercetăm! propuse Emil.

Chiar cu mult înainte de a recurge la căutarea legăturilor dintre Paul Mihăileanu și soțul femeii care o înfiase pe Doina Coman, într-o discuție între Ana și Emil se stabiliseră următoarele:

Mihăileanu își lungise ancheta pentru descoperirea hoțului brățării. Motivul: se îndrăgostise de Bela Cony. Dacă nu era așa, mai mult ca sigur că ar fi pus imediat mâna pe Neagu. Dar anchetatorul își pierduse capul. Îndrăgostit peste măsură de Bela Cony, lungea ancheta; îi chema la interogatorii peste interogatorii, de fapt fără să-i pese de ancheta propriu-zisă. Intenția lui era să fie cât mai mult și cât mai aproape posibil de Bela Cony. La brățară și hoțul acesteia nici nu se mai gândea! Cazul cu furtul brățării se sfârșise prin începutul relațiilor între Bela Cony și anchetatorul Paul Mihăileanu.

Că nimeni n-o omorâse pe Bela Cony devenise o certitudine pentru Emil în urma ceaiului de la colegul Anei.

Doina Coman-Aioanei pregătea un cadou pentru „unchiul". Ar fi putut să fie oricine acest unchi. Dar mai erau unele date neclare până atunci și care, coroborate, se legau, odată pornit pe această pistă.

1. Fraza din declarația Irinei Dobrescu în legătură cu necunoscutul care se afla în casa artistei. „Dumneavoastră știți mai bine!" îi spusese ea lui Mihăileanu.

Ce voia să însemne asta?

„Dumneavoastră știți mai bine, pentru că dumneavoastră erați de față!"

2. Cele două cești de cafea. Artista Bela Cony nu intra niciodată în bucătărie. Paul Mihăileanu, mare amator de cafea, lucru pe care de altfel Emil avusese prilejul să-l constate singur, la Brazi, pregătise în seara morții femeii ce-o adora cafelele pentru el și pentru ea.

Irina mințise atunci când vorbise de Papadat. Ezitarea ei la acest răspuns dovedea că pe fosta cameristă „o luase gura pe dinainte”, iar apoi aruncase la întâmplare numele lui Papadat.

N-avea interes să fie pomenit în niciun fel numele lui Mihăileanu. S-ar fi ajuns astfel la iubitul ei, electricianul Neagu.

3. Impresia că Emil a mai văzut undeva ochii unui personaj anume ținea de vizita făcută în casa Floricăi Aioanei; era produsă de fotografia aceea de pe front, care se afla atârnată pe perele; în mijlocul soldaților fotografiați într-o piață din Praga se afla soțul bătrânei împreună cu Paul Mihăileanu. Și de aici, impresia lui Emil când se întâlni prima dată cu anchetatorul: „L-am mai văzut undeva”. Crezuse atunci că această senzație este urmarea studierii fotografiilor publicate în ziare. Dar mai era și această fotografie. Cu aceeași față, în care ochii aproape că nu se vedeau.

Cercetările în această privință au dovedit că Paul Mihăileanu luptase cot la cot cu Ilie Aioanei, care murise chiar în brațele lui, ucis de un glonț. Întors de pe front, aflase că și fiul lui Ilie Aioanei murise tot pe front, și o luase în grijă, aducând-o la el acasă, pe soția fostului său coleg și prieten de arme. Era ca o soră a lui sau ca o mamă care-i îngrijea casa. Tot ei îi încredințase și pe fiica artistei pentru moartea căreia se simțea într-un fel vinovat.

Le ajuta el cu bani, o sfătuise pe bătrână s-o înfieze, să nu mai aibă fata același nume cu mama ei, în jurul căruia se făcuse pe vremuri atâta vâlvă. În cele din urmă, după trecerea anilor, când se părea că nu mai exista niciun pericol, se apropiase și Paul Mihăileanu de această familie, spunându-i-se *unchiul*. Se zbătea să nu-i lipsească

nimic acestei fete pe care probabil o iubea ca și cum ar fi fost propria sa fiică.

4. „Colt-ul”.

„Colt”-urile fuseseră introduse în țară odată cu reorganizarea poliției, după modelul poliției engleze, așa cum spusese și Ornaru.

Anchetatorul Paul Mihăileanu. Fusese dotat cu o astfel de armă.

5. La întâlnirea lui Emil cu fostul anchetator, Paul Mihăileanu a fost singurul care nu folosise obișnuitul termen: „Cazul Bela Cony”, deși era, poate, unicul care putea să-l folosească având în vedere calitatea în care se ocupase de acest caz.

Paul Mihăileanu spuse: „Moartea Dinei Coman”.

Folosise numele ei. Nu pseudonimul artistic.

Era, desigur, o dovadă oarecum minoră și nici măcar nu putea fi vorba de o dovadă, dar acest fapt, legat de toate celelalte, oferea convingerea că Paul Mihăileanu nu era „rece” față de acest caz, ci un om apropiat artistei, care nu putea s-o numească decât cu numele ei adevărat.

Acum, Ana îl asculta pe Mihăileanu relatând cu voce egală, înceată, întreaga poveste.

Încă de la prima întrebare pusă de Emil: „Când v-ați cunoscut cu Ilie Aioanei?” îl făcu să înțeleagă că este inutil să mai ascundă adevărul, că Emil Bunea știa.

— O iubeam pe Dina Coman. Nu eram obișnuit cu felul de viață al artiștilor… Voiam o familie… îi propusesem Dinei să țină sarcina și să ne căsătorim. Nici nu voia să audă. Îmi ceruse s-o ajut să găsească un doctor…

— Vă șantaja? întrebă Emil.

Paul Mihăileanu îl privi tăcut. În sfârșit, răspunse:

— Nu!

Dar era clar că Dina Coman îl șantajase. Necontând pe o reacție sinceră, Paul Mihăileanu nu voia să ponegrească numele moartei.

Și continuă:

— …În după-amiaza zilei aceleia îi telefonasem Dinei spunându-i că am să trec seara pe la ea. Hotărâsem să nu cedez, s-o determin pe Dina să se lase de viața pe care o ducea până atunci. Ea îmi luase revolverul din haină fără să-mi dau seama și mă amenința că, dacă n-am s-o ajut să scape de „povara" care îi va strica cariera, se va sinucide…

Ana parcă vedea această scenă. Dina, cu revolverul în mână. Mihăileanu știe că revolverul este încărcat. Dorea s-o împiedice să nu facă vreo prostie. El nu cunoaște această lume. Nu bănuiește probabil că Dina Coman nu este Dina Coman în clipa aceea, ci Bela Cony, care joacă teatru.

A vrut să-i ia revolverul. O mică luptă.

„O echimoză ușoară la brațul drept", va nota mai târziu medicul legist.

Și revolverul s-a descărcat.

„Colt 32".

Au tăcut cu toții.

Emil Bunea uitase că maiorul Nicolau și colonelul se aflau acolo, de față, în același colț, în picioare.

Îi văzu și le zâmbi cu un aer vinovat. De ce vinovat?

Mihăileanu îl privea pe Emil întrebător. „Și acum trebuie să spunem lumii că Dina s-a împușcat singură… din lașitate?"

Ana aruncă o privire spre calendar. O imitară:

Și colonelul…

Și Nicolau…

Și Mihăileanu…

Și Emil… - .

14 iunie.

Singurul care mai stătea în fotoliu era Paul Mihăileanu. Privirea lui se plimba de la Emil la Ana, de la Ana la bărbatul acela înalt și apoi la maiorul Nicolau.

— Propun să mergem! spuse Emil, primind aprobarea din priviri a superiorului.

Emil n-avea pentru ce să fie nemulțumit de sine, să aibă „mustrări". Mihăileanu își răscumpărase vina că n-a denunțat-o pe Dina Coman că s-a sinucis, jucând teatru și în afara scenei. Dar cum se putea justifica față de cei așa-ziși implicați, care douăzeci de ani au trăit coșmarul: „Vinovatul se află printre noi! Cine-i?" Aparent, fiecare își căuta de treabă, totuși Emil și Ana au constatat de la primele convorbiri cât de torturat sufletește era fiecare dintre ei.

Mihăileanu rămăsese necăsătorit și avusese tot timpul grijă să nu-i lipsească ceva Doinei, fiica femeii pe care el a iubit-o. În afară de asta, încurcase destul de bine lucrurile, ca nimeni altul, niciodată, să nu poată fi acuzat de această crimă, pentru că atunci ar fi fost nevoit să spună adevărul.

Începură să coboare treptele. Nicolau îi apucă pe Emil de braț.

— Și eu care credeam că umbli după o glorie târzie! Ca să vezi…

Se opri în mijlocul frazei, oarecum stingherit.

„Așa! gândi Emil. Ne-am întors la… singular. Deci, asta a fost!"

— Să-ți spun drept, nu mă gândisem la Mihăileanu… continuă maiorul Nicolau pe alt ton.

— Atunci pentru ce mi-ați notat numele Floricăi Aioanei… cu majuscule?

— Hm, credeam la început că nu poate fi o coincidență… poate că „cineva" pusese pe această femeie să înfieze pe Doina Coman, iar acel „cineva" nu putea fi decât ori asasinul, ori unul la curent cu cele petrecute.

— Și pentru ce mi-ați trimis dosarul pentru furtul brățării? întrebă din nou Emil.

— Asta da. Pentru două motive, și văd că le-ai prins pe amândouă. Primul: ca să constați faptul că Mihăileanu a tărăgănat prea mult această anchetă. Al doilea: ca să ai grijă de Neagu…

— Deci, dacă mi-ați fi comunicat mai devreme bănuielile dumneavoastră, aș fi fost și eu în stare să găsesc mai repede soluția și să ne căutăm de treabă, - spuse Emil cu un ton de reproș, pe care l-ar fi invidiat până și George Sîrbu.

Între timp, Ana și Mihăileanu coborâseră și îi așteptau pe Emil și pe Nicolau.

Ana voia să vorbească cu fostul anchetator, dar nu știa cum să înceapă. O ajută acesta, intervenind la vreme.

— Am impresia că Doina cunoaște că…

— Știe! o întrerupse Paul Mihăileanu. I-am spus eu totul…

— Pentru ce?

— O iubesc ca pe propriul meu copil… Ca pe un copil care… În fine… Știu că și ea mă iubește și am vrut să mă conving dacă dragostea ei față de mine rezistă.

— Și a rezistat! confirmă Ana, zâmbind.

Mihăileanu o privi întrebător: „De unde știți?"

— Doar am fost acolo când adusese din oraș un cadou pentru „unchiul" chiar după ce studiase în Biblioteca Academiei ziarele vremii…

— Da… Eu am trimis-o...

— De altfel, tot Doina v-a… trădat…

Mihăileanu o privi din nou întrebător.

Ana își aminti acum de Florica Aioanei.

— Dar… sper că bătrânica nu știe că…

— Nu, nu! zâmbi Mihăileanu. Am hotărât împreună cu Doina ca mama Florica să nu afle… Doina se va purta mai departe ca și cum ar fi propria ei mamă… De altfel, o iubește mult… foarte mult…

În sfârșit, coborâră Nicolau și Emil.

— V-am făcut să ne așteptați! se scuză Emil.

— Eu sunt de vină că… l-am reținut… interveni maiorul Nicolau.

Pe stradă îl aștepta o surpriză. Chiar în fața intrării staționa „căruța" lui Sergiu Ornaru.

— Haide, frate! Ce ați făcut atâta timp? strigă el când îl văzu ieșind.

— Pentru ce ne-ați așteptat? întrebă Emil apropiindu-se de „jeep”-ul antediluvian al fostului căpitan de cavalerie.

— Cum pentru ce? în primul rând. N-am unde dormi. Iar în al doilea rând, Filip Cosma a vârât un crap uriaș în cuptor și ne așteaptă, zice, la orice oră! La unu, la două, la trei noaptea…

Au intrat cu toții în mașină. De altfel, restaurantul era aproape, pe aceeași șosea.

— Ei, l-ai găsit pe asasin? întrebă Ornaru, întorcând capul spre bancheta din spate, unde se așezase Emil.

— S-a stabilit că este vorba de o sinucidere, răspunse acesta.

— Totuși… noi ne-am chinuit… douăzeci de ani…

— Atenție! strigă Emil ca să schimbe vorba. Pe aici trece tramvaiul 5! E o intersecție periculoasă!

— Îmi pare rău! făcu Ornaru jignit. Poate nu știi cu cine vorbești… Căpitan de cavalerie, de trei ori decorat.

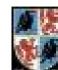
REMEMBER

Colonelul **Nicolae Ștefănescu**, bonomul, stenicul, adolescentul *Nea Nae* al tuturor celor ce l-au întâlnit măcar o dată, a trăit sub semnul celei mai neverosimile disponibilități. Coleg, camarad, prieten fără prihană, salvator aflat necontenit pe unda celui mai timid S.O.S., Nicolae Ștefănescu n-a putut fi și pentru sine gospodarul cel mai necruțător al propriilor daruri.

Fulgerat de cutremurul din 4 martie, într-una din cele mai cumplite tragedii de familie, scriitorul a dispărut de lângă uneltele sale, de atâtea ori amânate chiar din pricina și de dragul nostru.

Retipărind pentru tinerii cititori această carte, editura «Albatros» omagiază nu numai pe colaboratorul absent, ci și opera față de care datoria de a o face mereu prezentă ne este cu atât mai puternică.

Mircea Sântimbreanu
director al editurii Albatros

Versiune eBook: v1.0 hy_02/05/2025

Notes

[←1]

Mandatarul era o persoană care lua în locație, împreună cu membrii familiei - ceea ce însemna că nu întrebuințează muncă salariată - o grădină de vară, un mic restaurant, o bodegă sau un bufet, permițându-i-se aprovizionarea cu alimente și băuturi din alte surse decât comerțul de stat. (n. hy.)

[←2]

Aluzie la sloganul folosit la alegerile parlamentare din 1946 când comuniștii au falsificat alegerile... (n. hy.)

[←3]

Aluzie la „*Vingt ans après*” de Alexandre Dumas-père, publicat în 1845. (n. hy.)

[←4]

A fost înființat în anul 1947 cu denumirea de Teatrul Municipal, ulterior devenind Teatrul Municipal „Lucia Sturdza Bulandra”. (n. hy.)

[←5]

The Avengers - serial TV (1961-1969). Protagoniștii filmului sunt actorii Patrick Macnee (John Steed), Ian Hendry (dr. David Keel), Honor Blackman (Cathy Gale), Julie Stevens (Venus Smith) și Diana Rigg (Emma Peel). (n. hy.)

[←6]

Constantin Jiquidi (1865 - 1899) a fost un desenator și caricaturist român de origine greacă, tatăl graficianului Aurel Jiquidi (1896 - 1962). (n. hy.)